

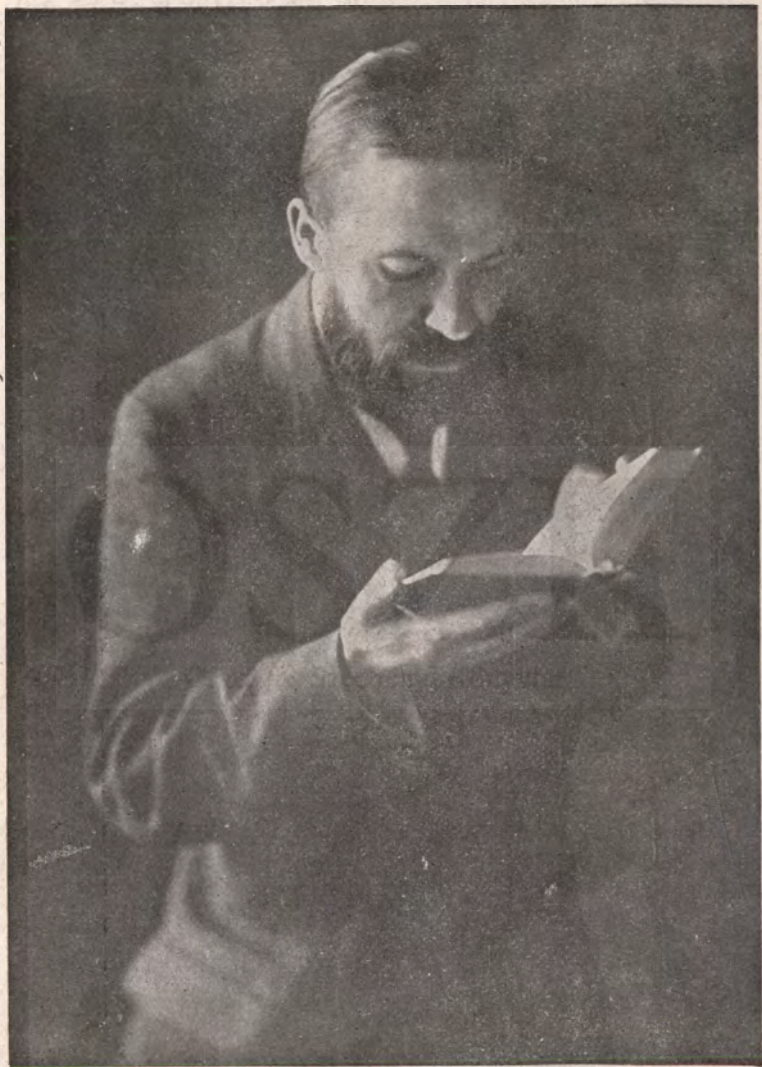
OSAZO

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

JUHÁSZ GYULA
ÖSSZEGYÜJTÖTT VERSEI

Juhász Szula

JUHÁSZ GYULA

ÖSSZEGYÜJTÖTT
VERSEI

S Z U K I T S K I A D Á S

1943.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

147262

ORSZ. SZÉCHENYI-KÖNYVTÁR
Növedeknapló
1944. év. 30.95 sz.

A kiadásért felel: Szukits Tibor.

DUNÁNTÚL PÉCSI EGYETEMI KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDA R.-T. PÉCSETT.

A nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató,

Juhász Gyula Versei

1905—1907

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

ALKONYATI ÓRÁK

*Alkonyati órák, ti vagytok enyémeK,
Mikor rózsafényben fölragyog a lélek
S múltak tavaszából egy dal erre téved.*

*Ti vagytok enyémeK, alkonyati órák,
Mikor enyhe bánat bársonya hajol ránk,
S pompázva kinyílnak a nagy álomrózsák.*

*Így szeretnék egyszer e tájról elmenni,
Színből, fényből oda, hol szürkül a semmi.
Madárként az ágon, dallal elpihenni!*

*Ó, de addig várnak sötét őszi éjek,
Lehervasztott vágyak, lekaszált remények,
Míg örök borúval tart e kurta élet!*

A HEGYI BESZÉD

*A Genezáret holdfényes vizén
Mint néma hattyú, halkan ring a csónak,
Fáradt halászok félhangon dudolnak.
A Mester arcán boldog égi fény.*

*Ragyog a hegy ezüstös glóriában,
A ciprus bűvös illatot lehel,
A hold az ég tetőin vesztegel,
Köröskörül tavaszi újjulás van.*

*Szöllő virágzik dús lankásokon
S a kékes árnyból, távol ormokon
Nászdala bűg az ittas gerlicéknek.*

*A földre ráborul egy mély ígézet,
Jézus lehunyja nagy, sötét szemét:
Halkan fölcsendül a hegyi beszéd.*

ÓDON BALLADA

*A kocsmá pállott, kék ködében
Lócán ül Villon és dalol,
Vesztett láng villog a szemében
S visszás hang kél a húr alól:
„Mulandó minden e vidéken,
Elrothad mind, ki szép, ki jó.
Szeme agát volt, a haja ében,
Most alszik az Úr békéjében,
Fehér sír fekete éjében.
De hol van a tavalyi hó?*

*Asztalnak dől a sok borissza,
Az egyik horkol az ágy alatt,
Villon a hegy levét kiissza,
Az óra jár, a pillanat szalad.
„Voltam nemes, gavallér, tiszta,
Nem látott éj, se dáridó,
De jaj, az marja, aki bírja:
Oda a jószág, nem tér vissza,
Folt hátán folt a mente, csizma.
De hol van a tavalyi hó? . . .*

A varjú várja már a koncot
És áll a szégyen fája már,
Oda a csókok, oda a hordók:
Mors Imperator csókja vár.
Voltam gyerek, szomorú, boldog,
Volt kikelet és annyi jó,
Roptam a táncot, a bolondot,
Csókoltam Bertát meg Izoldot,
Most várnak a vörös koboldok,
De hol van a —
De hol van a tavalyi hó?

A V E

Üdvözlég, Alkonyat! Árnyak processziója
Mélységes némaság, mely kérdez és felel,
Üdvözlég, titkokat megoldó boldog óra,
Melyben fáradt szívem pihenni réved el.

Ó áldott pillanat, mely föllobbantja bennem
Az elhunyt tüzeket, kiegészett napokat,
Máglyává lesz szívem, hol elhamvad szerelmem
S fönixként ragyogón, fiatalon fogad.

Szent perc, köszöntelek. Most félre a világtól,
Mely zaklat és zajong, enyém az a világ,
Hol minden béke, csönd. A szürke Mája-fátyol
Egy percre fölszakad és közel ér a távol,
Hol élnek, amik itt csupán — melódiák!

KLYTEMNESZTRA

*Klytemnesztra, te éjfélarcú asszony,
Meggyógyulok a gyáva gyöngeségtől,
Ha csak bús fõm márványválladra hajtom.
Klytemnesztra, te éjfélarcú asszony!*

*Klytemnesztra, az árnyékok gyötörnek,
Egy ölelésed megváltana engem,
Bár érckaroddal bordámat betörjed:
Klytemnesztra, az árnyékok gyötörnek!*

*Klytemnesztra, te szépség szörnyüisége,
Ha megfojtanád lelkemnek kigyóit,
Rám szállna az a nagy halotti béke:
Klytemnesztra, te szépség szörnyüisége!*

HIMNUSZ AZ EMBERHEZ

*Az emberhez száll himnuszom ma,
Hittel hadd harsogom dalom,
Nagy ismeretlenek helyében
Dacos fejem' meghajtva mélyen
Ez ismerõst magasztalom.*

*Tudjátok-e, hogy mi az ember?
A por és végtelen fia,
Istent teremtõ csodaszellem,
Hitvány pehely vasvégzet ellen,
Viaskodó harmónia.*

*Nézzétek: izzad tar mezõkön,
Sarcól a rögbõl életet,
Nap égeti és túske marja,
Tépázza ég és föld viharja,
Csókolják fény és féllegek!*

*Nézzetek: napba törtetően,
Mint épít büszke kupolát.
Az égbe lendül lelke, karja,
Kőhomloka, ércakarátja,
Magosba, mélybe száll tovább!*

*Ó ember, én hiszek tebenned,
Ó ember, mint szeretlek én,
Te nyomorúságos, hatalmas,
Te végzetes, te diadalmas
Utód az Isten örökén!*

MARIS

*Cselédünk volt. Olyan, mint a többi.
Paraszt, dolgos. Nótákat dalolt.
Vasárnap hosszan szokott fészülni:
Kimenő napja volt.*

*Egy katonát szeretett, aki hozzá
Három nagy évig hűséges maradt
S ki szép levelet küldött neki százat,
Virágos, rimes szavakat.*

*Vasárnap volt, kora tavasszal,
Maris a konyhában fészülni,
Álmosan, lustán s álmodozva babrált,
Nagy kenderfürtei között.*

*Én, kis fiú, egy levelet betűztem,
Becéző szókat, szerelmes ígéket
S ahogy a nagy, beszédes csöndben ültem,
Kezem meztelen vállára tévedt!*

*Megcsapott nehéz illata hajának,
Rózsás színű lett tőle a világ
És gyermekszívemben tüzesen, lágyan
Egy érintésre egy cirógatásra
Fölbúgtak az első melódiák!*

HAZA...

*Már dalolnak az út mentén a nyárfák,
Már száll a szélben a futóhomok,
Már szürkülnek a méla tanyaházak,
A vonat füstje a földön borong.*

*Már integet magányos némasággal
Az a tájék, mely mindig visszavon,
Az a tájék, mely elérte mindég
Az én rokontalan, nagy bánatom'!*

*Magányos puszták fiának születtem,
Delelőn lomhán méházgatni, én,
Végigterülni jegenye árnyékán
S álmodozni az alvó föld szívéen.*

*Elborulások fiának születtem,
Kit nem ismert bánatok árnya nyom,
S hervadt levéllel takarózva hervad
Ősök ködében a rőt avaron.*

*Kivert egy átok zsvájba. kacajba,
Most hazatértem, most köszöntelek,
Mint elszáradt kóró, ha visszaszállong,
Bánatos rónák, bús testvéretek.*

ÉDESANYAM

I.

*Ha lesz dicsőség, mely fejemre fonja
A mártíromság büszke pálmaágát,
Ha ünnepelnek s megszeret az élet,
Míg a nem ismert mámor üdve jár át:
Fölvillanó szemekkel én csupán csak
Téged kereslek, szenvedő madonna,
Bús özvegységnek áldott hordozója,
Anyám, fölnézek a te homlokodra,
Hol a dicsőség koszorúja helyett
Nehéz robotnak ráncait találok,
És fölteszem rá büszke áhitattal
Újjongó dallal minden szál virágom!*

*S ha káprázattá foszlik a dicsőség,
S örök robottá, ami alkotás még,
Ha mindhiába tenger küzködésem,
Ha én is, én is szürke árnyra válnék,
Bár fájna, hogy az álmaim kivesztek,
Hogy nincs, ki rózsát bús utamra hintne,
Megvigasztalna, hogy érted rajongtam,
És érted lettem olyan árva, mint te!*

II.

*A lelke: lelkem. Mélázó, borongó —
És benne sok dal él, titokba zsongó,
El nem dalolja, rejtegeti mélyen,
De én szeméből valahogy kinézem.*

*A lelke: bánat! Annyi minden érte.
Nehéz özvegység rászakadt fejére,
S míg én betegen, búsán tovább éltem,
Ő imádkozott és szenvedett értem!*

*A lelke: lelkem! Ő mind nékem adta
Mi benne szín, fény. Én áldom miatta
És el nem sirt könnyűit dalba sírom
És el nem mondott bánatát megírom!*

MEUNIER

*Mester, szíved, mely mély volt, mint a tárnák,
Melyek arany- s szén-kincsüket kitárják.
Mester, szíved, mely ős tüzekben égett
S aranyba vonta e tarolt vidéket,
Mit érzett, mikor az égi lázban,
— Amelyben annyi gyönyör s annyi gyász van —
Egy-egy titáni, bús munkást kiformált
És minden vergődésből egy szobor vált?*

*Nem fájt-e széppé tenni annyi rútat,
— Mert rút a munka, bármit is hazudnak! —
Mester, nem fájt-e, hogy ez alkotás mind,
Amely a művész bús diszére válik,
Hogy ennyi fény, csönd, ennyi forma, álom,
Csak meddő győzelem kínon, homályon,
Hogy amíg lelked fényt vet annyi árnyra:
Sötét marad a bánat és a bányá!*

ÜZENET NAGYON MESSZE...

*Nem szeretem a lomha fényeket,
A csillagot, mely álmosan ragyog,
Ti vagytok az én örömem látványa,
Meteorok a fehér éjszakába'.
Suhanjatok csak és zuhanjatok,
Ti züllött csillagok!*

*Az égi rónán csöndes nyáj legel,
Éonok óta hallgatag ragyog,
— Ó hulljatok hát, új útát mutatva,
A szent mélységbe fényeket juttatva,
Suhanjatok csak és zuhanjatok,
Ti züllött csillagok!*

*Békét hazudik a csillagvilág,
A lusta álmok éjjelén ragyog,
— Csak rajta, rajta hát, kivert, bukott raj,
Az éjbe, mélybe termő fénycsókokkal
Suhanjatok csak és zuhanjatok,
Ti züllött csillagok!*

S Z O N Á T A

*A házban, ahol az olcsó mámor vár,
A zongorához ült le valaki.
És fölsírtak sóvárgón, lágyan, tompán
A nagy Chopin holdfényes dalai.*

*Egymásra néztek a szegény leányok,
Tag karikára nyílt mindnek szeme,
Az idegen újjongva zongorázott,
És mint egy álom, úgy fájt a zene!*

*A tánc megállott, a kacaj elállott,
Némán, teheren állottak a párok,
És kipirult az idegen.*

*S a kopott szalon úgy érezte mostan,
Hogy valami bús, óriás szív dobban
A sántalábú hangszeren!*

A CSAVARGÓ DALA

*Az apámat én sohase láttam,
Lenn pihent már a nagy, nyirkos ágyban,
Mikor engem penészes odúban
Édesanyám ringatott a búban.*

*Napsugarat én sohase láttam,
Füstös az ég abban az utcában,
Ahol én, mint lánvirág fakadtam
Kora nászban, kései bánatban.*

*Nem hallottam én altató nótát,
Nekem a dalt a gyárak dúdolták.
Egy pajtásom volt csupán, az álom,
De már ezt is csak a végsőt várom!*

*Az apámtól nem kell szégyenelnem,
Hogy csavargó, semmiházi lettem.
Szegény, ő is ágról szakadt, mint én,
Ő is olyan szomorú volt szintén!*

*Most próbálom a dalt és a mámor
Elvisz néha e rongyos világból
S szívemből majd, ha befed az árok,
Nyílnak a nagy, sápadt lánvirágok!*

A NAGY TEMETŐ

*Bús hómezőkön visz végig az út,
Ő, ez a nagy fehérség oly sötét,
Az ég tátongó, szürke alagút,
Mely fojtón ontja rőt, dohos ködét.*

*Fekete erdők rémlenek felénk,
Visszhangos jajtól hangos a vadon,
Tán farkasok keserve tör elénk,
Tán bolygó árnyaké e siralom?*

*Bús hómezőkön szikrák hullanak,
A dermedt éjbe lángol a salak
És az örök fehérség növe nő.*

*Érzem, mi szűk e szomorú világ,
Érzem, mint borul, domborul miránk
E temető, ez óriás temető.*

ANYÓKA

*Hideg, rideg a nagy váróterem,
Meg az a lusta lámpa égne jobban!
A vonat messze vágat még a hóban,
Szorong és vár, vár a sok idegen.*

*A végzet őket percig összehozta,
Nyugatra tart ez, az keletre tér,
Vár mindegyikre egy táj, egy fedél,
Vagy egy sírdomb, kinek mit szán a sorsa.*

*Egyik sarokban feketében áll
Egy bús anyóka — ugyan mire vár? —
A könnye barázdáin leszivárog,*

*S míg lassan betakarja a homály,
Az ablakon — tán könnyei nyomán? —
Kinyílnak a nagy, csodás jégvirágok.*

PRIMITIVA

Egy Gauguin-kép alá

Már jártam e rőt avaron,
Oly ismerős e buja vadon,
Álmosan, szabadon.

És rokonom e barna csapat,
Mely álmatagon tovahalad
A lesült fák alatt.

És testvérem e nagy feledés,
Elpihenés, elheverés,
Elcsöndesedés.

Ó táj, Tahiti, Citere,
Álmatlan álom szigete,
Ó vágyam ligete:

Szent televény, velem rokon,
Be jó volna, túl gondokon
Heverni e homokon!

PRIMAVERA

Kolostor mélyén voltam gyermek én,
Szívem fehér volt, mint ama virágok,
Melyek az oltár fülkéjébe' vártak
A napsütésre, délnek idején.

Kolostor mélyén nyílt szívembe' ki
Az első szerelem csodavirága.
Szívem elszáll ma e bús ifjúságba,
Tömjénes illatát érzem neki!

*Tavasszal elméláztam az imákon
S remegve sejtettem, hogy e világon
Él egy Valaki, aki még szerethet.*

*S fölnézve bús, karcsú Madonnaképre,
Új áhitat szállt a szívem mélyébe
S illatukat küldték a messzi kertek!*

ALMOK VÉGE . . .

*Tiszaháti fűzfák erdejében járok,
Alkonyati árnyak, alkonyati álmok
Kisértenek engem.
Némaság a tájon, dalok a szívemben.*

*Letűnt napnak csókja ég az erdő fölött,
Ritkás füzesekben violaszín ködök,
Alkonyi kísértet.
Álom itt a küzdés, álom itt az élet!*

*De a rekettyésből valaki rámkiált:
„Forduljon kend vissza! Nem mehet itt tovább!”
Sebtiben fölnézek:
Megszakadt az álom! Oda az ígélet!*

*Megyek vissza innen. És a szívem mélyén
Csitítgatok egy nagy, bánatos érzést én:
Ez az álmok vége!
Goromba szavával fölriaszt az élet
S csudás ösvény, többé nem találunk téged.*

KATONÁK

*Mennek a naptól égve,
Útszélen száz virág,
Delelő messzeségbe
Fényes, forró világ.*

*A folyó nagy ezüstje
Csalogat, integet,
Hogy szomjukat lehűtse
S nem szabad, nem lehet.*

*Hiába a virágok,
Hiába szól a dal.
Előttük bokrok, árkok
És vár a viadal.*

*Boldog, ki tompa aggyal
Útfélen összedül,
Nem megy tovább a marssal,
Csak fekszik — egyedül.*

*Ó élet, a te képed,
E roham, e menet,
Emberek, ellenségek,
Megyünk, amíg lehet.*

*Az élet napja éget,
Az élet szomja bánt,
Üzzük a messzeséget
Es várjuk a halált.*

*Boldog, ki tompa aggyal
Útfélen összedül,
Nem megy tovább a marssal,
Csak alszik — egyedül.*

VALAMI IGRIC . . .

*Valami igric volt az őszám
A nagy keleti pusztaságon,
Valami kóbor, szabad igric,
Ki élt nótázón, napimádón; —
Valami igric volt az őszám.*

*A nagy keleti pusztaságnak
Mélázó lelke lelkemben él még,
Messzeségbe csapongó lelke,
Ragyogó dele bennem ég még
A nagy keleti pusztaságnak.*

*Az én bús vándordaru lelkem
Itthagya gyakran gyásza őszét,
Kószál betaposott síroknál
És elsiratja szilaj őset
Az én bús vándordaru lelkem! . . .*

*Ha kondul majd ama nagy óra,
Keletre néz turáni arcom,
S valami ősi melódiával,
Pogány nótával csak elalszom,
Ha kondul majd ama nagy óra.*

AZ ÉLET HEGYÉN

*Mondotta Jézus: „Le a völgybe nézz,
Ott vergődik a fáradt szenvedés.
Míg könny pereg, vér foly, míg ide téved
Egy tetova sóhaj: én addig élek!”*

Így szólt Zaratusztra: „Fönn a hegyen
Vivódik a Nagyság, bús idegen,
Míg vágy fogan, mámor gyúl, ide téved
Egy pogány újjongás: én addig élek!”

És monda Jézus: „Míg ide jutott,
Miért borult el fényes homlokod?„

Szólt Zaratusztra: „Titkos szenvedésben,
Melyet meggyilkolt az én büszkeségem!
De a te lelked szomorú miért lett
Szomorú mindhalálig?”

És Jézus szól, míg szava könnyre válik:
„Az öröm miatt, mit megölt hitem!
És hogy nem ért bennünket senkisésem...”

HAMLET

Meddő vagyok. Enyém egy szó, színes parázs,
Ó, de nem enyéme a nagy lángolások.
Enyém a sejtelmes alkonyodás,
De napom delelőre sohse hágott.

Meddő vagyok. Álmok üteme ringat,
Mint tiszavirágot a tavasz árja,
S ha elvetem szűz álmaimat,
Lelkemet kétségek szürkesége várja.

Itt tétovázom egy üres golyón,
Ahol a golyhók nászutakra járnak,
És tort ülök a halott álmokon
S dalokkal űzöm el az éjszakámat.

*Majd csak kivirrad! Harsány kakas dalol
És én római daccal a sírba térek,
S csak éjjel járok föl — valahol, valahol —
Mint kósza dal, mint búsálomkisértet!*

CSÖND

*Mély csönd vizén
Evezek lassan.
Arany nap ég
A kék magasban.
Múltak borúja
Már távol, távol,
Csak messzi köd már,
Halotti fátyol
Múltak borúja.*

*Enyém az üdv,
A csöndnek üdve,
Fekszem némán
Álomba merülve.
A régi átok
Elhallgat lassan,
Elnémul búsán
Mint távol dallam
A régi átok.*

*Mély csönd vizén
Vitorla nélkül
Némán megyek.
Ég, tenger kékül.
Te múlt, te múlt
Fekete felleg,
Ó, csak maradj,
Csak rád ne leljek
Te múlt, te múlt.*

ÁLOÉ

*A kert ölén sötétlik, mint a bánat
Az áloé, a száz évben nyitó.
Rejtelmesen csobog a kerti tó,
Tükrén az első csillag fénye sápad.*

*Sötét, magas apáca árnya lebben,
Az angelustól megcsendül a táj,
A jázminoknak dús illata fáj.
Porladó álmok nyílnak ki a kertben!*

*S a bús nagyasszony, ráboruló éjben
Elmélázgat az áloélevélen,
Melynek virágát látta még a gyermek.*

*S mely egykor — ó, de neki soha, soha —
Szirmát is bontja, illatát is ontja
Jövendő ifjúságnak, szerelemnek!*

Országon Széchenyi Könyvtár

SHAKESPEARE ESTÉJE

*Az esti ködben, őszi esti ködben
Hazabotorkál, véle a homály,
A dérütötte hold lassan kelőben:
Már itt az ősz és itt az este már.*

*Az országúton kósza álmok járnak,
Danol a szél, halódik a határ,
Járnak az árnyak, vége van a nyárnak,
Már itt az ősz és itt az este már.*

*A kandallóban sírnak már a gallyak,
Künn a tarlókon kárognak a varjak,
Nyárnak halála: árnyak élete.*

*Violás alkony, opálos színekkel,
Nézi a néma, nagy, magányos Ember:
Szívében kong, bong a Téli regge!*

S Z Ü Z E K

*A klastrom udvarán, gesztenyefák alatt,
Melyek gyümölcsüket rég földre hullaták
És lombjukon zizeg az őszi sárgaság,
Halad sötéten a novicius csapat.*

*Egyik sem érzi az élet illatát,
Hogy itt szeretni szép és itt örülni jó.
Borong az arcokon a meditáció,
Égő szemük távol, ködös világba lát.*

*Leszáll a barna éj. Palástját ráveti
Az udvarra, ahol elszáradt levelek
Csöndes léptek nyomán halkulva csörgenek.*

*Az udvarra, amely mély gyásszal van teli,
Hol a sötét csapat utólszor áthalad
A sápadt, dérütött, haldokló fák alatt.*

ÚJ SZONETTEK

I.

Nagy, szürke rajban, egyhangú morajjal
Száílnak, csak szállnak tétova napok,
Kopnak, kopnak az óramutatók,
Szürkül az alkony és szürkül a hajnal.

Ó rohanó napok nagy légiója!
Elhantolt idők, elhagyott terek!
A homokóra lomhán csak pereg,
S örök homok vár lenn a rosszra, jóra!

De néha... egy perc játéka csupán csak.
Szivárványos lesz ege a múltásnak
Hallik a mindenség melódiája...

S a szürke Én, száz gond betege, rabja,
Belát egy üdvösséges pillanatra
A végtelenség büszke távlatába.

II.

Ismeritek az érckarmú lidércet?
Agyunkba markol és mi futni tudnánk,
De megkövült kín szörnyű árnya hull ránk
S fölöttünk csattog keselyűd, vad Élet!

Jön éjszaka, mikor lelkünk kígyúllad
S villámos fénnel a jövőbe lát,
S dermedt bánattal sirva néz reád
Ó éj, ki szemed rémülten lehúnytad!

S élünk tovább és vánszorgunk odább,
Futunk. Megállunk. Várjuk a csodát,
Hogy meggyógyít a Tavasz és az Élet,

*A Szerèlem, a Boldogság, a Fantom!
Ügetnének egyre, por lep és nap éget,
S ama napon megállunk ama parton!*

EM L É K

*Szentiváni éjjel
Künn a pusztán jártunk,
Fönn a magas égen
Csillagrózsák égtek
És benn a szivünkben
Nagy fiatalságunk!*

*Kéz a kézben jártunk,
— Emlékszel-e rája? —
Szeliden borult ránk
Tiszaháti pusztán
Szentiván havának
Tündér éjszakája.*

*Emlékszel-e rája,
— Tanúnk a jó Isten! —
Hogy csudavirágos,
Hogy csillagvilágos
Álomország nyílt
Gyermeksziveinkben!*

*Elsodort az élet,
Nem lelünk egymásra!
Mivé lett szivedben,
Fiatal szivedben,
Szentiván havának
Tündér éjszakája?*

IDEGEN ERDÖBEN

*Az őszi avart rovom úntalan,
Arva szívemnek mély bánata van,
Ez az erdő csak a gyászomat látja
És én csak ősszel értem el e tájra!*

*Valamikor, nem is rég, érezem,
Ide járt ki sok titkos szeretem,
És üdvösségét elrejtette némán
Ez erdőbe, mely hervadozva néz rám.*

*Bocsásd meg erdőm, hogy egyedül jöttem,
Hogy köd utánam és hogy köd előttem,
Hogy csókok tanyáján, dalok helyén:
Tünt álmaimat temetgelem én.*

IDEGEN ÁGYON

*Idegen ágyon fekszem,
Megrontó lázban égve.
Idegen kép mered rám,
Primitív, ócska, barna.
Porlepte zöld divánon
Hever néhány írott lap:
Mind töredék.
Már vár, rám vár az este,
Mikor idegen árnyak
Boritják be az ágyat.
Feketén, feketén,
Mint halotti terítő.
Ha most, most jön a vég!*

...Csak egyszer, ó csak egyszer
Feküdném selymes ágyban
S nyugalmas, kékszinű fal
Ragyogna rám és rajta
Tájképek, alkonyokkal.
S a szomszédos szobából
Lágyan suhanna hozzám
Valami bús szonáta,
Holdfényel, enyhe vággyal,
Édes szomorúsággal...
S meghalnék csöndesen.

AZ Ő SZERELMÜK

Mélázva meséli
Édesanyám,
Szomorú élete
Alkonyán,
Hogyan szerették
Egymást ők ketten
Szerelmük tavaszán,
Mikor én születtem...

Lobogó kandalló
Hasábja bűg:
Múló az üdvösség,
A tavasz hazug,
De azt is tudom jól,
Megérezem,
Hogy szent volt, hogy nagy volt
Az a szerelem!

*Hiszen a hajtása
Én vagyok,
Nagy szemeim lángja
Tőle ragyog!
Kivettem a részem
Télből, fagyból, árnyból,
De bennem örökre
E letúnt üdvösség
Szent tavasza lángol!*

BEATUS ILLE...

*Beteg rózsák utolsó illatától
Mámoros ez a nyárutói éjjel,
Mosolyogva virraszt a nagy csillagtábor,
Fényét a hold pazarul hinti széjjel.*

*Szent éjszaka. Egy dalt neked, amellyel
A beteg rózsák haljanak meg szépen,
Eltelve bágyadt csillagszerelémmel,
A csillaghullás áldott idejében.*

*Kirévedek a kéklő éjszakába,
Kelet felől szeliden, szépen, halkkal
A napnak első mosolyára várva,
Menyasszonyként pirulni kezd a hajnal.*

*... Öreg karosszék, ez fiúk, a vágyam,
Hol egykoron majd csöndes nóta mellett
Felejttem nyárutói éjszakákon
A letört szárnyat, a megölt szerelmet!*

*Beteg rózsák utolsó illatával
Ha megtelik majd szívem csöndes éje,
Mint az a csillag ottan, úgy enyészem
A rózsaszínű virradati fénybe!*

MAGANYOS ÚTON ...

*Magányos úton építetek egy házat,
Betérhet hozzám, aki erre fárad,
Aki dalolva, virágot keresve,
Eltéved a mély életrengetegbe,*

*És őszi estén, míg az avar sír majd
S utolsó szirma hull a rózsáimnak,
Magányos vándor, múltakba révedve,
Emlékezik majd egy tündérszigetre.*

*És hírt hoz nékem élet tengeréről,
A csodaszépről, távoli tündérről,
Kit idevárok és aki nem jö el,
Csak egyre szépül a szálló idővel.*

KÉRDÉSEK

*Mért van az, hogy aki mélységedbe láthat,
Aki egész szívvel méltóan imádkozhat,
Azt te vaskezeggel durván eltaszítod,
Lángoló szerelmét gyűlöletre szítod.
Mért van az, te zsarnok, te gyönyörű élet?*

*Mért van az, hogy aki önlelkét tagadva,
Cédán veti testét hiú forgatagba,
Azt te lány szelíden simogatod szépen,
Örömei virágát kelted a szívében,
Mért van az, te zsarnok, te gyönyörű élet?*

*Mért van az, hogy én is tiporva, tagadva,
Áhítatos ajkkal hallgatok szavadra,
Hogy bár rámtapostál, csókolom a képed,
Örvényekbe dobva álmodom a szépet,
Szeretlek, imádlak, te gyönyörű élet?*

NOSZTALGIA

*Páris, hol az élet
Forró szíve ver,
Hol pogány üdvösség
Új napja delel:
Ó Páris, ó Páris,
Nagy köd eltakar,
Ó Páris, ó Páris,
Tiéd ez a dal!*

*Életem pusztáján
Már roskadozom,
Pedig vár rám, vár rám
Napfényes orom.
Ó Páris, ó Páris,
Te messze, te szép,
Ó Páris, ó Páris,
Meglátlak-e még?*

*Szép a magyar bánat,
Mely erre borong,
Szeretem e tájat,
E hervadozót ;
Ó de azért Páris
— Akit imádok —
Rám vár és várnak rám
Az új zsoltárok!*

TÁVOLOK ZENÉJE

*Mulassatok! Tiétek mind a rózsa,
Amit letéphet az ifjonti kéz.
Mulassatok! Minden gyönyör tiétek,
Miket szívem csak álmokban idéz.*

Ó álmok árnya, álmok vágya, násza,
Tűz, amelyen szívemet égetem,
S minden elég oda,
Mit el nem értem: élet, szerelem.
Nem voltam fiatal soha!

Daloljatok! Tiétek mind a nóta,
Mely szerelem, bor mellett megterem.
Daloljatok! A legszebb dal tiétek,
Melyért eladnám hazug életem:
Az élet dala, melyben diadalmas
Erővel cseréng az izmos ifjúság,
S a jövő mámorea . . .
Ó meddő életem, hiú tusák,
Nem voltam fiatal soha!

Beteg vagyok. Úgy száll e dal felém most,
Mint életemben mindig a zene:
Nagy messzeségből, boldog messzeségből
Sötét magányba tévedt izenet.
Beteg vagyok. Én más zenére vártam,
Mely diadalt fog harsogni nekem,
Mely ritmusával égbe fölragadja
A föld rögébe süppedt életem!
Perc és év száll tova . . .
És minden, minden, minden azt dalolja:
Nem voltam fiatal soha!

EPITÁFIUM

Mért nem maradtam szűz öledben,
Szent semmiség, mért nem maradtam én még,
Terülne rám a jövődök szemfedője,
A szivárványszínt fogadó fehérség.

*Nem bánatának durva színek,
Hazug igék és csontosöklű tettek,
Nem érzelem száz titkos gyászú órán,
Hogy most temetnek, engemet temetnek.*

*Jövendő asszonyoknak csókját
Sóvárgom olykor, nagy pillanatokban
Csillaghideg szerelmű asszonyoknak,
Kiknek szíve szívemmel összedobban.*

*Ha újra visszajön a lelkem,
Beteg fogantatással jön világra,
Bénává, bússá, borússá fakítja
Múltamnak árnya, kísértetes álma.*

ÖNGYILKOSOK

*Az élet nagy harcában vesztesek.
Belátják, hogy az ő ügyük bukott
S a sápadt arcú fáradt Brutusok
Kardjukba dőlnek és lefekszenek.*

*Méltók reá hogy megsirassuk őket,
Mi boldogok, kik élni még tudunk,
Bár százszor veszünk és százszor bukunk,
Míg sorsunk lassan varrja szemfedőnket.*

*De azokat siratni nem szabad,
Aki emelt homlokkal halni mennek,
Merész hajósai a végtelennek,*

*Kik látva a tolongást itt alant:
Közönnyel félreállnak s mosolyogva
Elindulnak szebb fényű csillagokba.*

B U D A P E S T

*A pirosszemű szörny vad törtetéssel
Az óriás homályba berobog,
Most készülődik a májusi éjjel,
De éjtől nem félnek a városok!*

*Im e homály is az üvegtetőkön
Villámos fénnel gyúl ki hirtelen,
A pirosszemű szörny is visszahököl
És gőzpárát piheg félelmesen.*

*Megindul a nagy törtetés, roham,
Mindenki ugrál és némán rohan,
A paloták hívólag integetnek:*

*Száz földi fénye ég a pesti estnek.
S minden utat halvány rózsásra fest
A nagy, gyönyörű dáma: Budapest!*

H A J N A L

*A fényes gömbök lassan sápadoznak,
Sötéten nyúlnak égtelé a fák.
Az út köves, házszegte pusztaság
Utolsó fénye húnny a csillagoknak.*

*A karavánia jár a pusztaságnak,
Lassan söpörnek. Ködbe vész a por.
Halk hamvazás dereng az ég alól.
A nap, a nap: sűgják a sanda árnyak.*

És gyors ütemben ébredsz a forma,
A szín, a hang — dóm és gyár büszke orma
Az égbe barnul és dalolni kezd:

Harang és kürtő szólal, a siket,
Vak éjszakát riasztva hosszú jajjal.
Az élet fölsír: ó már itt a hajnal!

MAGANY

Ismeritek a bérházak magányát?
Kongó szobák sötétes odvait?
Minden oly szürke, bágyatag, avitt,
Füstös falon a járók árnya száll át.

Ismeritek a bús vasárnapot?
Mikor távol zenén álmodozva,
Sötét óráknak nincsen vége, hossza,
Gondot szövünk, mint hálót szó a pók.

Ismeritek az őszi éjszakát?
A szűk udvar mélyén platánfa gyérül,
Álmodozva lustán fényről, színről, égrül.

S míg elfog a derű nosztalgiája
Zizegni hallod halk eső dalát,
S elnyugszol fáradt gyásszal, összefázva!

ÁTUTAZÓBAN

*Emlékek éje, szállj le most reám!
A város alszik, A szívem virraszt,
Emlékek sirja, nyílj meg ó Szezám,
Emlékek éje, ó szállj ma le rám!*

*Először itt éreztem a magányt!
Mély udvar, fázón hányszor néztelek,
Míg távol tűz!ely zsarátnoka várt,
Először itt éreztem a magányt!*

*Először itt éheztem. Ó igen,
Oly szép lett volna akkor a világ,
Oly fiatal volt akkor a szívem,
Először itt éheztem. Ó igen!*

*... Itt találkoztam utolszor Vele.
Az utcasor most elhagyott, sötét,
Arcomba vág a közel ős szele,
Itt találkoztam utolszor Vele!*

BUDAPESTI ŐSZ

*Sötét aszfalt. Őszi regg ólmos árja
Az aprókockás térre leszakad;
Hajnal fakul az esős éjszakára,
Már látom a komor, nagy tűzfalat.
Ködtől kopottan, ablakomra szállva,
Két esett veréb álmosan fecseg,
Lelkem kiréved a foszló homályba,
— Maradjatok itt, szürke verebek!*

*Valamikor a pitymallat sugarát
Ujjongva lestem iratos mezőn,
Hűs szél borzolta nagy kalászkok árját,
A nap mosolygott és rá repesőn
Mennybéli kórus zendíté imáját
S a rét, az ég száz színben reszketett.
Most? Búsan zizegnek a villamlámpák
— Maradjatok itt, szürke vcrebek!*

*Mintha minden gyász, amit általéltem,
Csöndes titokban fojtogatna most,
Mintha a ködök e magányos téren,
Lelkembe hamvaznák a bánatot,
Mely kihalt utcák során tovalézensz,
Mely szitáló közönnyel csepereg,
Magam vagyok ébren. Most ki se véd meg,
— Maradjatok itt, szürke vcrebek.*

*Rekedt a hangom. Nincs pacsirtadal már,
Csak álmodom mezőkről, éjszaka,
És fényt lopok kihamvadt alkonyatnál,
Óh én vagyok a szürkeség maga!
Olyan, miként ti. Villamos rohan már,
Felbűg, sikongat! Lelkem átremeg,
A nagy kórusból csak e hang maradt már,
— Ti is elszálltok, szürke vcrebek!*

GRAECO MORE

*A görög szobrokon Hellas szűz napja ég,
Párosz, Pentelikosz márványa mosolyog,
Bár rég megdermedtek az antik mosolyok
S leáldozott Hellas isteni napja rég.*

*Az én lelkemben is, hiába bánt a sors,
Hiába tör reám a ború és a vád,
Hiába zár körül magány és némaság,
Az én lelkemben is az antik nap ragyog.*

*És bár gyűrt arcomon száz redő kesereg,
És bár behavazták útam a telek
S keresztény kétségek de profundis-a bánt,*

*Bár gyötör az élet és félem a halált:
Lelkembe zárva, mint tengerszem a hegyen,
Antik pogány öröm mosolyog csendesen,*

SZOKRATESZ

A „Görög Szonettek”-ből

*Az apja szobrász volt. Márványtömegből
Heroszt és istent formált könnyű kézzel,
Heroszt, ki istentetteket merészel,
Istent, ki emberként leszáll a mennyből.*

*Az apja szobrász volt. Ő maga gyöngé,
Az orra törpe és a karja lankadt,
Iromba kön ő nem vesz diadalmat,
Márvány helyett tán suta karja törne!*

*De a szemében, ó de a szívében
Az apja lángja ég szilajan, épen,
S a lelke lendül, bár lehull a karja,*

*A heroszt s istent nem kőből faragja,
De lelkekből. Dús igéjére lesz
Kő helyett: Plató s Arisztótelesz.*

ÓDA DIONYSOSHOZ

*Hatalmas izmú hős, víg isten, földre szálló,
Mámor barátja te, az élet szeretője,
Kinek királyi bot a termő szőlőtöke,
Feléd cikáz e dal, elégiára való.*

*Az volt a szép világ, az élet és a mámor,
Az öröm himnuszát újjongni szilajon,
Szent táncot lejteni a nevető napon,
Nem félni bánatok sápasztó alkonyától!*

*Pogány volt ősem is, a barna tűzimádó,
Pirosló hajnalon a nap felé kiáltó,
Én is, a szomorú, én is pogány vagyok:*

*És bár köd és ború szürkén szívembe szállong,
És bár minden napom egy evoét temet,
E dalt még elsirom és benne — lelkemet!*

TÁNCDAL

*Barátaim, az élet
Arany borát kínálja,
Bolond, ki inni nem mer
És boldog, aki részeg!*

*A mámor aszújától
Gondhíjjas táncra kelni
Egyetlen bölcseségünk!*

*Tudósnak lenni szép, de
Tudósnak lenni nem jó:
Papír a tudománya
Az élete nem élet!*

*Művész vagyok, barátim,
Művészetem: az élet,
Az elmúló üdvösség,
A dalban örökített!*

*Dalos, virágos gályán
Evezzünk evoézva,
Karján a kósza üdvnek,
Hadesz sötét lakába,
Mert ez a vég, hiába!*

M A G Y A R E L É G I A

*Egy ezeréves dal bűg lelkemben,
Elénekeljem?
Félek, hogy szívem szakad meg e dalban,
Örökségem e búbánatos dallam.*

*Ott sír benne az ezeréves átok,
Hiszen tudjátok:
A magyar, aki hivatott nagyra
És büszke útját mindig félbehagyja!*

*Ott sír benne az ezeréves bánat,
Mely égre támad:
Miért kell nekünk, napimádó rajnak,
Elébe vágni örökös viharnak?*

*Egy ezeréves dallam bűg szívemben
S érezi lelkem,
Hogy e nótára megy az én életem,
Hogy ez a nóta végzetem nekem!*

*S ha pályám bár szép, ó de töredék lesz,
Nékem elég lesz.
Legalább népem nagy tragédiája
Az én nótámban is magát példázza!*

KISS JÓZSEFNEK

Öreg poétám, te kis szürke ember:
Az októberi bús alkonyaton
Amint itt gubbasztasz égő szemekkel,
Életed titkán csügg gondolatom.

Ó, mennyi dallamtól zsongott a lelked
Hogy szórta szíved fényét, melegét,
Örök tavasznak illata belengett,
Örök hír szárnya csattogott feléd!

Pogány mámortól hányszor ittasultál,
E kurta élet hány tapsot adott,
És mennyi gyászt, kudarcot és csalódást,
Meddő lemondást, tenger bánatot!

Mégis szívedben bizton él a sejtés,
Hogy a te dalod nem halkul soha,
Hogy benne fog újjongani, zokogni
A jövődőség gyásza, mámora.

Fejedre hinté közöny és gyűlölség
S a szálló idő az örök telet,
Ó de szívedben százszor színesebben
Bontja rügyét a tündérkikelet!

FEKETE MISÉK

Szeretlek téged, te szép, bús,
Te szőke, te jó, te Jézus,
Szívemben emlékül élnek
Holdfényes hegyi beszédek,
Genezáreti álmok,

*Patyolat szüzi virágok!
De jaj, fekete miséken
Fonnyadt el kikeleti ékem
És vágyak torán virrasztva,
Fáradt vagyok a vigaszra.
Szívemben árván, sántán
Gyászindulót hegedül a Sátán!*

M A D Á C H

*Ősi kastély mély magánya rejti
Világ elől méla bánatát.
Komor ősök árnyéka belengi.
Innen csak az őszi parkba lát.*

*Kísértetek járnak a szívében
Nagy éjeken föl az égre néz.
S a magányban és a csöndességben
Mint tömjén, ég a szenvedés.*

*A világa: régen összeomlott,
A szerelme: följáró halott,
A művészet lombikjába lórdott
Mindent, mindent: üdvöt, bánatot.*

*Örök formát ölt ott a mulandó,
Niobé lesz minden fájdalom,
Rívös szóra minden maradandó
Föltámad a harmadik napon.*

*Elpusztulhat gyönyörű világa,
Úr lehet az őszi hervadás,
Gondolatok örök lombikjában
Örök Embert alkotott Madách.*

DE PROFUNDIS

*A mélyből jöttem. Vár rám a magas,
A diadalmas, a tűzsugaras.*

*A mélyből jöttem, az égbe török,
Vár rám az élet, a boldog, örök.*

*A mélyből jöttem. Ott minden sötét,
Ott örököltem gyászok örökét,*

*A mélyből jöttem. Ott fojtó a lég,
Mindig sötéten, egyedül valék.*

*A mélyből jöttem árván, szomorún,
Hogy átvergődjem az örök borún.*

*Hogy születésem gyászán győzve én,
Meghalni tudjak az élet hegyén!*

TIBISCUS PARTJÁN

*Ez a Tisza! A boszorkánysziget
Arva nyárfája felém integet:
A régi tájék, régi emlék.
Elszáll a lelkem nyugtalan, tova,
Fltűnik számos századok moha,
Mintha — Tibiscus táján lennék.*

*Római prétor jár az avaron,
Szívében új, magányos fájdalom,
Idegen táinak fáj a lelke,
A lusta víz az álmatag ladik,
Szomorú fűz, el, messze nyugatig
És daru, árván énekelve.*

*S a parton járnak barna emberek,
Mind hallgatag. Tán átok verte meg?
S ha nóta szól, még szomorúbb tán...
Valaha rég itt tengervész dalolt,
Valaha rég itt mély, sós pusztá volt
S elült vészek sirtak a pusztán.*

*... Ez a Tisza! A boszorkánysziget
Árva nyárfája felém integet,
Felelek néki a szívemmel.
Es mintha bús nyugalmat hintene
És mintha hűs fuvalmat küldene
Egy régi dal, egy régi tenger!*

GÉZA KIRÁLY

*Tündöklő víziók visszfénye ég szemében,
E nagy árnyékvilág oly szomorú neki.
Barátai: sápadt mártírok lelkei,
Akikkel társalog zimankós, barna éjben.*

*Rá vár a korona, e gyémántterhes ékszer,
Mely szédülő fejét vaspánttal átszorítja.
Mozdulatára vár a pártos, marcona szittyá,
Csataszomjas lován megvívni ellenével!*

*... A püspök hangja szól, a mély orgona bűg,
És kondul a harang s ő érzi, mily hazug,
Mily balga és hiú ez a világi lárma,*

*S amíg a korona érinti homlokát,
Kék tömjénfüstön és misztikus árnyon át
Mosolyogva hallgat a szeráfok kardalára!*

A KIS TISZA HÍDJÁN

*A kis Tiszán át karcsú híd vezet,
Borongva állok a zöld víz felett,
Mely szilaj ifjúsággal, boldogan,
A mármárosi bércről most rohan.*

*Előtte az út hosszú és szabad.
Új tájon várja az új pillanat,
Kítáruul előtte a végtelen,
Öleli büszkén és szerelmesen!*

*A hídon bús, kaftános raj mozog,
Ünnepi estén itt imádkozók,
Monoton dallam zsong a víz felett,
Kopottan, fázón ünnepel Kelet!*

*Ifjú Tisza, vad vággal törtető,
Te fiatalság, szépség és erő,
Elnézem elmélázva a habot,
Mely tiszta zöld, acélos és ragyog.*

*S a másik Tisza jut eszembe már,
Mely Szeged táján oly merengve jár,
Izapos, álmos, csöndes ott szegény,
És rozsdás emlékek a fenekén.*

*És ahogy állok e zöld víz felett,
Valami nagy nyugalmat érezek:
Tisza! Vár ránk a tenger, a halál,
De ifjúságunk itten újra vár!*

HALÁLTÁNC

I

*A múltak májusába
Eljössz-e énvelem?
A múltak májusába,
Mely csupa szerelem.*

*Az én holt ifjúságom
A legszebbik halott,
Az én holt ifjúságom
Vigan föltámad ott.*

*Az én tünt édenkertem
Csupán neked terem.
Az én tünt édenkertem
Az első szerelem.*

II

*Ki hallotta a temető dalát?
Fojtva, sikongva szól,
A föld mélyébe ásott árva vágy
A horpadt hant alól.*

*Ki hallotta a temető dalát,
A szüzek énekét?
Remegőn, meddően fölcseng a vád
Termő élet, feléd!*

*Szívem: dalos, virágos temető
Ringasd a holtakat,
Ti árnyak, álmok, vágyak, átkok
Csittuljatok alatt!*

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Új Versek

1908—1914

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

GYASZPOMPA

*A képzelt utazás villámroptű vonatján,
Mely légen s égen át új álmokat keres,
Nem érdekel a táj, se tiroli, se talján,
London se, Moszkva se, mert én vén szekeres*

*Nagyon is jól tudom, hogy minden földi tájon
Egy nagy szerelem él és egy nagy fájdalom.
És minden romokon csak magamat találok,
Merengő Máriust kartágói romon:*

*Hellas azur egén az istenekre vágyom,
A Szajna partjain Musset sirhalma fáj,
Itáliában én az Infernót találok,
Mely Dantéban lobog és minden drága táj*

*És minden régi rom nekem csak furcsa álom.
Melynek színes ködén a bús való cikáz,
Tört vágyaim íve von szivárványt mind e tájon,
És minden táj halott, hasonló és hibás,*

*Ha vérzön égető lelkünk mélyébe nézünk,
Mely vak örvényeit kitarja szüntelen
S melytől, ha ránkmered, nincsen menekülésünk
Sem tűnő tájakon, sem tündöklő egen.*

SZENTSÉGTÖRÉS

*Mint első áldozásra aki készül
Fehér ingében sáppadtan virrasztva,
Remegve, hogy nem méltó ily malasztra,
Imát rebegve boldog menedékül:*

*Ugy készülődtem én az életemre
S mint az oltári ostya égi ízét,
Sóváran vártam első csókja mézét
Annak, ki vár rám messze, messze, messze:*

*Ó szent magány, szép csönd, ó szűz nemesség,
Szívem adventje, hófehér rorate,
Ó áldott angelusz, ó tiszta áve!*

*Ó arany, mirrha, tömjén, szép gyerekség.
Jöttek sokan... de ő soha, soha!
Ó első áldozás bűnös bora!*

VIGASZTALÁSUL

Vigasztalásul könyvet olvasok.

*Mit mondasz nékem, gögös Zaratusztra?
— „A nő felszínes, színes és kúmes,
Ha nőhöz indulsz, ne feledd az ostort!”*

*De a haja szőke, de a bőre bársony,
De egy hajszála mindörökre átfon,
De tegnap este láttam a bokáját.*

Mit mondasz nékem Evangyéliom?

— „Az asszony átok és az asszony aspis,
Az asszony a pokol és kéj edénye.“
De te mondád Jézus: szeresetek
S talán — te is szeretted Magdalénát.

Eloolvastam a bús frankfurti bölcset,
Eloolvastam a bécsi nagy bolondot,
Olvastam Sils Maria remetéjét
És elolvastam könyvedet is, Élet.

— És megcsókoltam Anna szép kezét
S szeretném megcsókolni Anna száját.

GEMMÁK ÉS HERMÁK

Néha ódon gemmák és aranymivű hermák
Dekadens cézárának érzem magam s fejem
A borostyánt kívánja, mely drága ünnepen
Mámort csitít, míg zöldje álmatagon pereg ránk.

Ódon gemmákon én magamra rátalálok,
A fáradt, nagy szemek, a keskeny szájak éle
Vágyak nélkül merednek a hádeszi sötétre.
Ó régi rokonok, ó utolsó cézárok!

Ki voltam én? Talán a legutolsó voltam,
Ki Numa birtokán pár évig haldokoltam,
Virgilius versét olvasva holdas éjen

S Plátó utópiáján gondolkoztam borongva
Lonckoronás hegyek hús, harmatos tövében
S reménytelen szemekkel néztem szűz csillagokra.

ATYAMHOZ MEGYEK...

Nézem őt a régi, régi képen,
Új szobának idegen falán
S lelkem lángol mély, sötét szemében.
Régen, régen elment már apám
S egyre jobban közelebb jő hozzám
S minden utam feléje vezet,
Hozzá szépít mindegyik csalódás
S amint foszlik az emlékezet,
Úgy érzem én egyre rokonabbnak
S érzem egyre, hogy én ő vagyok,
Éltem útján fáradt nyoma ballag
S utolérem, ahol elagyott.
S ha fölöttem gyöngyvírágok nőnek
És tavaszba ér a tenetű
Partjain a tájnak és időnek,
Egy bölcsőben alszik velem ő.

TISZAI CSÖND

Hálót fon az est, a nagy, barna pók,
Nem mozdulnak a tiszai hajók.

Egyiken távol harmonika szól,
Tücsök felel rá csöndben valahol.

Az égi rónán ballag már a hold:
Ezüstösök a tiszai hajók.

Tüzeket raknak az égi tanyák,
Hallgatják halkán a harmonikát.

*Magam a parton egymagam vagyok,
Tiszai hajók, néma társatok!*

*Ma nem üzennek hívó távolok,
Ma kikötöttünk itt: on, álmodok!*

IMITATIO CHRISTI . . .

*Mint magányos veréb a szürke porban,
Szürke betűkben élek én magam,
A napot nem nézem, csak áldozóban,
Áldozó napnak szép bánata van.*

*Mint Terézia szerelmed nyilától
Tested sebet viselte boldogan,
A vágy nyilát úgy lordom én s a távol
Honvágya fáj örökké, ó Uram!*

*S az ó írások s az új sírások
Főött álmom színes tömjéne ég,
Ez élet minden bája veszve rég.*

*Már várnak a nem ismert tartományok,
Az új egek, az új dimenziók,
Hol e holt szív ismét vérezni fog!*

FORMAT KERESNI . . .

*Formát keresni minden gondolatnak
És elvérezni egy fonák ígén,
A parfümét érezni a szavaknak
És tudni: minden szó gonosz szirén,*

*Mely holt szépségek barlangjába csábít
S az élettől, amely vár, eltakar
S megunni a szép formák orgiáit
S érezni: meddön vergődtünk tavaly!*

*És hogy az élet derüs, tág mezőin
Csak hervadások illata fogad
S hogy élni, élni nekünk már merő kín*

*S siratni szép, megölt halottakat,
Kik bennünk szunnyadoznak már örökre,
Bús és beteg szavaktól elgyötörve . . .*

MAGYAR TÁJ, MAGYAR ECSETTEL

*Kis sömlyék szélén tehének legelnek,
Fakó sárgák a lompos alkonyatban,
A szürke fűzfák egyre komorabban
Guggolnak a bús víz holt ága mellett.*

*Távolba néznek és a puszta távol
Egy gramofon zenéjét hozza nekik,
Rikácsolón, rekedten iderémlik,
A pocsétában egy vén kácsa gázol.*

*Az alkonyat, a merengő festő fest:
Violára a lemenő felhőket
S a szürke fákra vérző aranyat ken.*

*Majd minden színét a Tiszának adja,
Ragyog, ragyog a búbanat iszapja.
(Magyar táj: így lát mélán egy magyar szem.)*

MÚZSÁM, KIBEN HISZEK...

Múzsám, kiben hiszek, mint gyermek a mesében
S hindu a semmiben: oly ritkán jársz felém,
Igaz, hogy nem vagyok szilaj, erős legény,
Igaz, napom robot s álmatlan álom éjem.

Múzsám, igaz, neked nem adhatok erőt,
Csak ami megmarad a forgácsolt napokból,
Borok és pihenők találnak téged olykor
S meghatva dadogok dicső színed előtt.

Belém a nagy titánok szerelme hálni jár csak,
Én bolygok után félélet, félhalálnak,
A vers ünnepi est, mint munkásnak a szombat.

S ilyenkor vágyaim s emlékeim zokognak,
Mint kocsmá asztalán a munkás, hogyha végre
Szivarra gyujt szegény s ringatja füstje kékje.

STANZA A TISZÁNÁL

Elnézem őt, a régesrégi társat,
Ki mindig szótlán és lomkán halad,
Ó, láttam véle együtt annyi tájat
A fakó, bágyadt honi ég alatt
És elmaradtak ők, a messze tájak,
Sok régi szép és kedves elmaradt,
De ő velem van s vén tükrébe fáradt
Közönnyel nézem árva magamat
S egy idegen arc néz rám vissza onnan,
Mint bús halott orcája hűs habokban.

VERSEK RÍM ÉS REMÉNY NÉLKÜL

I. HALOTT MELLÉ...

*Halott mellé temetnek holmikát,
Fmlékeit, mik édesek neki.
Keresztet, amit hordozott nyakában
(Ó a lelkében is hordozta titkon!)
Arcképet, amely ódon és libás
(Ó a szívében élt ragyogva Ő!)
És egyebet, tán egy beteg virágot:
Bús violát, vagy rózsát, amely őszil!
Halott mellé temetnek holmikát...*

*Melléd is, én halottam, aki élsz,
(Ki tudja hol kísérsz s mit akarsz még,
Hiszen gyilkoltál és szerettelek!)
Melléd is, arcod halvány mása mellé
Odateszek csöndben, könnyezve, lágyan,
Egy életet, egy sorsot, egy szívet,
— Ó életem, ó sorsom és szívem! —
Tört holmik ők s neked értéktelen mind!*

II. SOK MÉREG ÁLTAL...

Sok méreg által pusztulunk mi el!

*Jötlenek ölmos, szűrítő betűk.
Könyvek fölött gubbasztó éjjelek,
(Künn május álmodik, vár és szeret:)
Jöttek nehéz magányok, mély talányok.
Mikor bús gyertyák fényénél ijedten
Találkozott magammal önmagam
Tükörben és lelkem mély tükörében...*

Sok méreg által pusztulunk mi el!

*És jöttél végre későn és mohón,
Szep. szabad é't és májusi éjjel...*

*Virrasztott szívem az ablak alatt,
Szép szeretője ablaka alatt,
Rossz szeretője ablaka alatt,
Más szeretője ablaka alatt...*

*És jöttél utoljára rút november:
Magány, mely emlékeklől kong szegény,
Magány, amely vádaktól kong szegény.
És jött a bor, a bánat, a felejtés.
És régi nyomorok új bélyege...*

Sok méreg által pusztulunk mi el.

B A B O N A

*Külörös éjszaka,
Az ablakot kitártam.
A hold halvány virág,
Kutya vonit az árnyban.*

*Hüvös, mély éjszaka,
Halottaim üzennek.
A hold halvány virág,
Kinyitlak mind a kertek.*

*Talányos éjszaka
A tavasz nyárba téved,
A hold halvány virág,
A temetők felérek.*

*Halálos éjszaka,
Oly hosszú, rémes árnyam,
A hold most hervad el
Annát álmomba láttam.*

JÖNNEK-E MÉG?

Nagyon sok szép csodát, nagyon sok mély csodát
Bámultak szemeim, e nagyok és e mélyek
S az élet, e csoda, előttem oly sekély lett,
Mint agyontaposott, megúnt fakó brokát.

Mozgófényképeit rövidlító szemekkel
Könnyezve nézem én és zaja fáj nagyon.
Melódiát vén verklitől hallgatom
És fázós ébredést hoz nékem mind a reggel.

Jönnék-e még napok, melyek üdítve jönnek,
Tavaszkok viharát hozván a szenvedőnek,
Kacagó kék eget, aranyos hajakat.

Pán édes fuvoláját, szűzek víg énekét?
Jönnék-e még napok, melyek a nap alatt
Új csodát hoznak és új örömök egét?

DICSŐSÉG

A régi szent királyok
A Szűz Anya fiának
Aranyat, murrhát, ámbrát
Aldozának.

Neked mit adjak, Anna,
A messze multba menve.
Szűz vágyak távolába,
Napkeletre.

Adtam egy ifjúságot,
Egy életet, egy lelket
S e három szent királyok
Énekelnek:

Dicsőség néked, Anna,
Szent tavaszunk virága,
Te sirba hervadt évek
Aranyága!

MERT KÉSŐN JÖTTEM . . .

... Mert későn jöttem én.

Tudom már sorsom átkát,
A titkos bánatot és hogy mért nincs remény,
Hogy végzetem egén mért bágyad a szivárvány
S mért jó korai éj. Mert későn jöttem én.

Győzelmes trombitákat ezért nem fúvatok már,
Új tájak öröme ezért nem az enyém,
Ezért nem ad nekem új ígét semmi szótár
S uj vágyakat az éj. Mert későn jöttem én.

Ezért nem láttam én a szűzek seregében
Hozzám hajló szivet s tavaszom édenén
Ezért volt oly fagyos minden virág az éjben
És magányos az éj. Mert későn jöttem én.

Ezért rajong szivem halódó birodalmak
Beteg álmaiért s a földnek kerekén
Ezért nincs tartomány, hol vágyam elmaradna.
Mert hontalan e vágy.

Mert későn jöttem én.

ANNARA GONDOLOK

Szatír, ki bennem élsz, a hellén tavaszokból
Lelkembe szállt satír, pogány, vidám dalos,
Mért vagy ma bánatos? Mert oda már az ókor
S a mosolyos borág bús dértől harmatos?

Talán azért borús nyilt homlokod nagy íve,
Mert görög nap derűt nem csókol rá soha
S azért olyan beteg a szemed égi színe,
Mert benne nem ragyog thalassza mosolya?

*Kit víg majálisok szöke tüzei hittak,
Ki annabálokön nézted a táncokat,
Míg dalra nógatott a lámpión s a csillag,
Szatir, ki bennem élsz, hol hagytad el magad?*

*Hisz vannak még tanyák és jegenyék a szélben,
Vannak szöke habok és víg majálisok
És annabáli csók is csattan még az éjben
És vannak ó borok és vannak víg ivók!*

*Szatir, ki bennem élsz, talán szemébe néztél,
Tán szöke fürtein feledted nagy szemed,
Talán te is, te is Anna hajúhoz értél
Mikor a dal Vénusz bájához érkezett?*

*S azóta nincs, ugye, se pogányság, se vígság.
A körtánc a mezőn s az evoé oda,
A kacagó szatir háába fújja sipját,
Oly mélán sir a sip, mint lájó oboa!*

H A L A A D Á S

*Nem adtak semmit ők,
Az ígérő remények,
Csak sok szép bánatot,
De így is jó nekünk az élet.*

*Nem lettem férfია
A nőnek, kit szerettem,
Csak borús árnya én
De azért csillag ő felettem.*

*Akartam valamit,
Mely tett legyen és élet,
S bénán csüggedt karom,
De édes álmom a művészet,*

Oly messze az örök,
A csillag és az Isten,
A boldogság, az ég,
De mégis jó volt várni itt lenn.

ELÉGIA

Szívem, e nagy és bánatos gyerek
Játékait elűnja néhanap,
A bábuk és rimek nem kellenek
S kemény neki a régi vaskalap
És úntató a sok öreg remek
És semmi új az ódon nap alatt...
Szívem, a nagy és bánatos gyerek
Gügyögve szól magához, ideges,
Minek e sok, idegen emberek
Az alkony és a hajnal mit keres?
És minek a világos, vig delek
És minek a magányos éjszakák?
És minek minden, ó minden minek
A bús napok, ez elhagyott tanyák?
És tűnnek társak, tavaszok, telek
S tűnődve sír szívem: emlékszel-e,
Hogy Anna is volt és játszott veled?
Hogy Anna is volt és játszottál vele?
Emlékszel-e, hogy Anna szőke volt,
Emlékszel-e, hogy Anna teste rózsa,
Emlékszel-e, hogy mint szerette volt
Ha sirtál és ha verset irtál róla?
Szívem, a nagy és bánatos gyerek
Zokogva kérdez és nem felelek.

GIORGIONE

*A képeiden arany s bíbor álmok
Szőke hajak és világos selyem,
Ragyogó dél és boldog délutánok,
Szent napsütés a szívben s szigeten.*

*Velence minden gazdag büszkesége
Színekben él ott és örömben él,
A szemek kékje és az egek kékje
Hellasz új ébredéséről beszél.*

*Tudom, tudom! Te addig sírva vártad
Távol gyönyörben élő Barbarádat,
Véred a bíbor és vágyad a kék!*

*Giorgione, én is ily művész vagyok,
Az én szonettetem is arany nyakék,
Melyet vágyak könnyével áztatok!*

ÁLDOTT E BÁNAT

*Áldott e bánat, megszépíti lelkem,
Mely únt napoknak holt vizén pihent,
Áldott e bánat, enged énekelnem
S éreznem, mily mély az élet s mi szent!*

*Áldott vagy Anna! Messze, messze mentél,
Hogy megmutasd, mily mélyen bennem élsz,
Hogy egy hatalmas és bús szerelemnél
Érezzem, hogy az életem egész!*

*Hogy én is a tavaszi újjulások
Fia vagyok, ki síron is kihajt,
Hogy engem is egy végtelen világnak
Mély titka ringat, hol nincs semmi part.*

HITVALLÁS

*Szerelmem, mint a maniákus
Keleten: szent és isteni,
Te vagy nekem, bölcsnek, az Amor
Intellectualis Dei.*

*Te vagy nekem, a remetének
Az örök oszlop és magány,
Nekem, borústelkű művésznek
Az alkotóra várt talány.*

*Te vagy nekem, veszett hajósnak
A Jóremény távol foka,
Nekem, hívőnek és tudósnak,
A dolgok legvégső oka!*

HALALHIMNUSZ

(EGY ÓDON MISEKÖNYVBE)

*Öt dalolom: hozzája mennek
Minden fejedelmek.
Öt akarom: neki adóznak
A jók és a rosszak.
Öt keresem: hozzá sietnek,
A kik eltévednek.
Öt szeretem: ott rám akadna
És meglátna Anna,
És látná: mélyén az időnek
Múlt és jövőnek.
És túl az életen, halálon
Életem ő s — halálom!*

MILYEN VOLT . . .

*Milyen volt szökesége, nem tudom már,
De azt tudom, hogy szökék a mezők,
Ha dús kalással jó a sárguló nyár
S e szökeségben újra érzem őt.*

*Milyen volt szeme kékje, nem tudom már,
De ha kinyílnak ősszel az egek,
A szeptemberi bágyadt búcsúzóznál
Szeme színére visszarévedek.*

*Milyen volt hangja selyme, nem tudom már,
De tavaszodván, ha sóhajt a rét,
Úgy érzem, Anna meleg szava szól át
Égy tavaszból, mely messze, mint az ég.*

ISTEN HÁTA MÖGÖTT

*Oly únt ma a kisváros, oly szűk ma a világ,
Úgy vonnak, úgy üzennek a távol Indiák.*

*Oly bús a kaszinó s Gvadányi képe fáj,
Úgy hí, úgy int keletről egy naphímezte táj.*

*Talán Japánba kéne elmenni csendesen,
Ott könnyű a halál és az élet nesztelen.*

*Talán az új világban, ős erdők szigetén,
Feledném, hogy milyen nyütt az idegem, szegény.*

*Talán a büszke Berlin zuhatag élete
Lenne e kósza érzés zenekisérete.*

*Talán az Óceánnak egy pontján él a táj,
Hol kifáradt sirályként némán lehull a vágy.*

Vagy a komor középkor tömjéne kell neked
Szívem s az égi ostya aranykehely felett?

Vagy nincs a nap alatt már sehol tenyérszi hely,
Hol végtelenbe induit vágyam te, elpihenj?

Talán az éjbe omlott tájékok lelke hí
S a kedves cimboráknak elporlott szívei?

HIMNUSZ A HOLDHOZ

Halvány, rejtelmes asszony az égen
Te delejes nézésű idegen,
Téged dalol ma fájó idegem.

Astarte, ezüst íjj az ég ivén,
Felhők fátylán át csillogó szirén,
Nem ér föl hozzád szomorú igém!

Te bujdosál Genezáret felett
És nézed a szentjános-tüzeket,
Miket a fáradt föld csóvál neked.

Szerelmek és halálok éjjelén,
Te egykedvűn ragyogsz az ég mezén,
Hiába sír hozzád harmat, remény.

Te csak ballagsz az azúr réteken,
Hűvösen égsz a tört tekinteten,
S csillogsz a sírokon és vértéken.

Feléd sikolt az újjongó gyerek,
Feléd dagadnak zengő tengerek,
Ezüst boglár fekete gyász felett.

PROFAN LITANIA

*Tűnt Anna, aranyház,
Te drága csoda,
Elefántcsontmívű
Boldog palota.*

*Tűnt Anna, te tünde,
Te édeni kert,
Ahonnan örökre
Sors kardja kivert.*

*Tűnt Anna, mennyország,
Thulén túli táj,
Kire messze, mélyben
Gondolni be fáj!*

*Mindent, ami kincses,
Úgy hordok eléd,
Úrnője elé mint
Rabszolga cseléd.*

*S te fönn, szoborárván
Trónolsz, te örök,
Mint dór templomok ormán
Merev, isteni nők!*

FELEDÉS

*Ha volna selymes, karcsú paripám,
A neve Feledés, a vére sárkány,
Ki úgy rohanna, mint tűnt üdv után
A gondolat a balvégzet magányán:*

Fölülnek rá s az őszi völgyeken
Széllel rohannék az avart kovarva
S úgy futna tőlem e silány jelen,
Mint porzó láncosfű a zivatarba'

S ahol legőszibb, legfájóbb a táj,
Hol a világ egy szép schönbrunni park,
Szívem, e lázas, torpanó, riadt,

Atugraná a végső akadályt
És Feledés megállna, megigézve
És égre nézve boldog, holt vitéze.

A RÉGI ANNA

A terek és idők mély fátyolán át
A régi Anna úgy tűnik nekem,
Mint gyermekségem aranyos és ámbrás
Mennyországa, a bús és idegen.
Úgy gondolok rá, mint a régi álmok
Szövetére, mely fénylő volt s remek.
S azóta jött az ébredés, az álnok
És jöttek szürke órák és terek.

Ó, régi Anna, emléked malasztja,
Neved harangja zeng mély éjeken
S e lankadó szív elfogyó patakja
Beléd omol, szelíden révbehalva,
Ó szerelem, halál, ó végtelen!

ANCSA SZOLGÁLÓ

*A kis végváros vendéglője mélyén
A söntés rejtekén élt Ancsa lelkem
S csodálkozott boros, bús éjek éjén,
Ha az urak mulattak ott a csendben.
A fásult jegyző s zordon szolgabíró
Szilaj nótákra zendített keményen
És Ancsa hallgatott,
Szelid szláv dallamokkal a szívében.*

*Oly kender volt a kócos haja néki
És oly kökény félős kék szemepárja,
Lelkében messze fenyvesek meséi,
Alacsony viskók rontó babonája.
Egy-két vad vendég megölelte néha
S idegen szókat suttogott fülébe
És Ancsa hallgatott
És megriadva zajlott lomha vére.*

*És egyszer eltűnt áldott szégyenével.
Tavaszdodott, a Morva zúgva áradt.
A Morva jó ágy, falujába ér el,
Hol most pattognak a fiatal ágak.
Mert ősi sors ez: hogy duzzad tavasszal
A Morva és rügyez az ifjú plánta...
És akkor este lett
S a söntés Ancsát többé nem találta.*

Ó ASSZONYOK...

*Ó asszonyok, ti forró italok,
Ragyogó mérgek, szép bűnök, ti balgák,
Az életút hozzátok kanyarog
S a vágy felétek tárja vezna karját,*

*Ti vagytok a szivekben a dalok,
Ti vagytok a megváltás és vigasság,
Ó asszonyok, ti selymes takarók,
Szép szőnyegek, ti szőkék és ti barnák,
Ti soha, soha el nem fáradók,
Ó asszonyok, ti mindenféle fajták,
Szentek, vadak, viharzók, álmodók,
Kerestem rajtatok a lelkem arcát
S e keresésben lelkem elhagyott,
Ti hoztátok az életem kudarcát,
Én tőletek már oly távol vagyok,*

Mint a halál, örültség és igazság!

A VÉGEKEN

I

*Vörös függöny mögött ködös éjben
Csak isznak ők s a mély pohárba néznek,
Melyben vörös bor csillog tompa fényben,
Bora búnak, vigasznak és veszélynek.*

*Ez a határ és itt kell elterülni
A sáros hóban szárnynak és reménynek,
Ez a határ, az élet hegedői
Itt gyanta híjján fásultan zenélnek.*

*Itt inni kell, itt borban az igazság
És a vigasság, hit, szerencse, álom;
Mind a pohár felé lendíti karját,
Mely telten csillog az üres határon.*

Vörös függöny mögött a ködös éjben,
Dagadt szemekkel a pohárba néznek.
Ez a határ s a csöndben és a télben
Sorompóját lecsapja itt az élet.

II

Ma hull a hó és álom hull a hóban,
Bólint a láng az üres kaszinóban.

Az öreg doktor német lapba süllyed,
Mint vén kámzsás, nézi a gót betűket.

A szolga fát tesz a beteg parázsra,
Horácius, hol mezeid varázsa?

Itt ólomlábon jár a gond a hóban
És Amerika rémlik a viskóban.

Amerika, az aranyhímű távol,
Szöve remény és kétség fonalából.

Ma hull a hó és álom hull a hóban,
Befüggönyözve a világ valóban

S a függönyön túl zene szűri hangját,
Egy operában ma Puccinit adják.

Nagy operában, bordó és aranyban...
És hull a hó és hull, hull szakadatlan.

*Könyvekre hajtom le fejem
Mint fáradt vándor sírhalomra;
Könyvek, ti bölcs és végtelen
Sirok, nem adtok már nekem
Vigasztalást a végtelen napokra.*

*Élet mély szomja égeti
Pusztába lankadt szívemet,
És messzetűnő évei,
Mint bús echók úgy zengetik
Feléje a hiú reményeket.*

*S míg sorsom altatót susog
S hagyom éjét leszállani,
A ködben rátok gondolok,
Tündöklő jóni oszlopok
És Annának tündöklő vállai!*

KÖNYVEK ÉS KÖNNYEK

*A könyvek boldog városában éltem,
Hol gót eszmék, görög romok,
Reneszánsz kupolák, rokokó csarnokok
Rejtettek el biztatva és kevélyen.*

*Nagy voltam én és törpe e világban,
Enyém volt minden korok vígasza,
A nagy világ, a kis haza,
Enyém volt asztalon és ágyban.*

*De egyszer útam innen kifelé vitt,
Az élet szele örökre elszédít,
Azóta véres és rózsás nyomon járok,*

*Enyéme az új arcok és új álmok,
Enyém a könny, láz, gond és szerelem
S könnyvek igazát seholsem lelem!*

SÍRVERS

*Utolsó állomás, közömbös, árva község,
Hol fonnyad az öröm és elhervad a vágy,
Hol lassan omladoz az avatag örökség
S vak Béla lelke sír mohos torony falán,
Ha egyszer erre jő egy távoli, finom nő,
Kinek szívében a könny harmata remeg
És lelke bánatos, mint nárcisz, mely síron nő
(Ó távoli öröm, ó messzi szép szemek!)
Majd fogja mondani öreg tetőkre nézve,
Melyek alatt lomhán pereg a holt idő:
— É fásult zugban élt fájó vágyak zenésze,
Szívében szent tavasz dalait őriző,
Itt élt, sötét szemét e sötét gyászra vetve,
Derűt, Itáliát keresve hasztalan,
Míg elpártolt barát, ifjúság, jószerencse
És messze élt a nő, ki dalaiba van.
Itt élt, itt álmodott, itt várta kora végét
S nem látta a világ, mily szörnyű élet ez,
Mert gyásza fértibű s az örök égiszépség,
A művészet sebet s örvényt mind befedez.*

A BUCSUZAS SZONETTJE

*Búcsút veszek ma fájón töletek
Nyugodt, ó formák, zárt gyűrűk, szonettek,
Mik rejtve rejtik a szép mérgeket,
Keserveit megölt, megtört szívemnek.*

*Búcsút veszek ma fájón töletek,
Szonettek, ötvözöttek és kizengők,
Nékem ez ékes forma elveszett,
Én eltévedve járok már nagy erdőt,*

*Hol immár végtelen dallam lebeg,
Mely csillagok felé tör s mélybe zendül
S míg egy talányos és új félelemtül*

*Szívem remeg, a végtelen egek
Szelíden és örökre rámhajolnak
S én társa lettem a holt csillagoknak.*

ORGONASZÓ

*Ó asszonyok, ti úgy tűntök nekem már,
Mint régi szobrok, antik költemények,
Örök ütemre jár az én szívem már,
És gobelinképek csak a remények!
Ó asszonyok, az élet gyorsan eljár,
De örökünk a férfias művészet
És az elizium kék vize elvár,
Hol feledés él s babéros enyészet
S ahol az asszony és a szerelem már
Nem bántanak, csupán mint messze fények,
Miket csak sejtenek a holt szemek már
És nekem már itt álmod az a lényeg
És nékem már a vágyak kinja nem fáj,
A vágy nekem csak hegedűszó, ének.
Az én szerelmem szőke fellegén száll,
Hol játszanak az angyalok, a fények,
Hol nincsen Anna, senki, semmi nem fáj,*

Ó asszonyok, játékok, semmiségek!

MÉGIS . . .

*E bánatot magammal hurcolom,
Ez ódon poggyász ősi útitársam,
Tartalma: szerelem és unalom
És nem fáradok el az utazásban,
És rohan róna, rét, város, vadon,
És jönnek tájak, miket sohse láttam
És emberek, új kéj, új borzalom
És minden egy marad a változásban
És poggyászomat el nem dobhatom
És hurcolom gyönyörben és a gyászban.
A szerelem jön és az unalom
És mindenütt egy álmat küld az ágyam
S hiába járnék villámszárnyamon
A messze északon vagy indiákban,
Valaki megvert egy gonosz napon,
Valaki elment, hogy örökre várjam
S hiába vár a ciprus és halom
S az éktelen sötét az éjszakában,
E bánatot magammal hurcolom
Az életen s a végtelen halálban!*

ISTEN KARDJA

*Mint Artus, a ködös kelták királya,
Szerelmet és csatát vesztvén, szegény,
Kiment az árva, siket, siri tájra,
Hol hervad a virág meg a remény*

*S kardját, melyet az ég adott kezébe.
Tündöklő és villámló ékszerét
Bedobta a mély óceán vizébe
S meztelenül révedt az éjbe szét:*

*Én is, szerelmek s harcok alkonyatján,
Fonnyadt lovag, a végtelenbe vágtam
Acélokat s a síri, vak homályban*

*Szikrázni kezd szűz északfényben égve,
S míg ajkam némult s arcom egyre halvány,
Ő zeng s ragyog időtlen messzeségbe.*

OSZK

Nemzeti Széchényi Könyvtár

Késő szüret

1915—1918

*Menj nélkülem hát a városba ó könyv,
Menj nélkülem a szürkülő vidékről.
Ha ittmaradnál, mint újborbán ó gyöngy,
Eltöredeznél mély keserüségtől.
Menj nélkülem, mint egykoron Ovidnak
Szomorúsága, menj zokogni ó könyv,
Menj diadalnak, boszulásnak, irnak,
Legyen kék tenger végre ez a sok könny
Mely a kék ég alatt dalolva renget,
Dicsőségcsillagot s csillagszerelmet.*

CSÖNDES PANASZOK

I

*Nagy tengerek mély csöndje van velem.
Pihennek a szerelmi sóhajok.
A tenger azért tenger és ragyog!*

*Némult a harcok harsogása is,
Alusznak mind a rontó csapatok,
De kardjuk azért acél és ragyog!*

*És hervatag hajamban a babér
És virágaim is elhervadók,
De volt babérom, rózsám, s még vagyok!*

*Szerelem, harc és élet csöndje ez!
Valaki néma lesz, hideg, halott,
De egyszer harcos volt és hárfá volt!*

II

*Mindig hangfogóval, lassan muzsikáltam.
Kevély kurjantással
Jobban győzték kicsinyebbek nálam.*

*Én mindig a csöndes, holdas égre néztem
S talán egy-két szelíd
Búslakodót így is megigéztem.*

*Mások csárdást húztak hangos életbálban.
Én egy-két szegénynek
A végeken vigaszt muzsikáltam.*

*Egyszer úgyis vége a zenének, táncnak
S a kevély kurjantók
Velem együtt sirba botorkálnak.*

III

*Bölcsen és derűsen de szép volna élni,
Élni, nem remélni,
Haláltól se félni, véle megbékélni.*

*Temetőbe járni, vígan elsétálni,
Koszorúkat látni
S mosolyogni: útunk oda mily parányi.*

*Víg egekre nézni, tavaszi mezőkre,
Téli örökzöldre,
Altatóra várva heverni a földre.*

*Bölcsen és derűsen be szép volna élni,
Élni, mit se félni,
Rövid földi lázat könnyűnek itélni.*

IV

Fordulj be csöndesen s feledd el, ami bántott,
A kaján arcokat, a keserű világot!

Fordulj be csöndesen s gondoldj egy nyári éjre,
Mely tisztán ott ragyog lelked mély tükörébe.

Fordulj be csöndesen és légy tizenhat éves,
És légy szép, fiatal, halálos vággyal ékes!

És ártatlan, szabad, ki azt hiszi, merengvén,
Hogy ifjú elmúlás vár rá egy boldog estvén.

Fordulj be csöndesen és tudd feledni szépen
A rút, ünt életet a halál tükörében.

V

Ha meghalok — a csönd oly nagyszerű —
Elhallgat e világi tájakon
Egy fájtó hegedű.

Egy hegedű, mely — boldog emberek —
A végtelen, reménytelen borút
Zengette meg.

A bánatot, hogy nincs igaz öröm
És nincs igazi vágy, mely teljesül
E vérkönnyes rögön.

A bánatot, mely legszebb mégis itt,
Mely borban, kéjben bíbor, isteni
Virágként kivirít.

Ha meghalok — a csönd az én hazám —
Akkor fogok én élni, győzni majd
Igazán.

TRECENTO

Arva menyasszonyom verse.

*Vörös fáklyák lobogtak,
Mint üstökösfarok
S fényes máglyák omoltak
S harsogtak harcdalok
S véres karddal robogtak
Vészes arkangyalok
S konok daccal zokogtak
Eretnek kardalok
S vetéseken tiportak
Kegyetlenül, s balog
Az ércpáncélba horpadt
Érclelkű lovagok.
De jött Ferenc szeliden
Szenében kék virág,
Lelkében boldog Isten,
Szívében új világ
És énekelt imígyen
Profán litániát:
„Szép hugaim, galambok
Nővéreim, ti fák,
Testvéreim, ti barmok.
Legyetek jók ti hát!”*

VENI!

*Öröm, te régi szó, te múlt napok faunja,
Örökre eltüntél és nem jársz vissza újra?*

*Hiába várom én, hogy egy napon beállít
Kacajod, s zengenek elnémult fuvoláid?*

*Hiába ülök én vezeklőn a porban,
Siratva életem, ifjan megölt halottam?*

*Hiába nézlek én a ködlő távolokba,
Örökre elmaradsz öröm, szép déli pompa?*

*Nem volt elég a könny, a hervatag panasz, jaj,
Nem volt elég a dal, mely szenvedést magasztal?*

*Öröm, kit Schiller és Beethoven áldva zengett!
Jőjj el, jőjj el te szép, te kedves égi gyermek!*

*Csak egy mosolyodat akarnám látni még én
S elmennék gondtalan, áldón, megáldva, békén.*

ÖRÖK BEATRICÉNK

*Firenzében volt, május és vasárnap,
Mikor az ifjú hölgy templomba ment,
A gyermek nézte. arca méla, bágyadt,
Szikár, mint kápolnák falán a szent.*

*A lánynak haja szőke, neve Bice,
Nem látta meg őt, szépen ment tova,
Szívében kis, kacér örömök kincse,
A gyermek szólt: „Nem feledem soha!”*

*Sok május és vasárnap szállt azóta.
— Ó, örök szépség és tűnő óra! —
Hol van az a nap és hol van az a lány?*

*Hol van Bicének szőkesége, hol van?
Keressük őt egy mosolya nyomán
A boldog égben és borús pokolban!*

ÍGY SZÓLT MICHEL ANGELO:

Színnel, vonallal a nagy Sixtinát
Benépesítém, mély kínok szülője
S a Mediciek sírján a halált
Életre hívtam és a bamba köbe
Lelket csiholtam és ama kupolát
Emeltem, bizton nézni az időkre.
De mindez láz és dac volt, s koronám
Halottas ékszer, mely a néma főre
Úgy hull, miként Atlaszra a világ
S szemem kiégett és orrom betörve.
A nyirkos bolt ölén nem nyit virág
S hiába hulltam sóvárgón a köre
S hiába hívtam én Vittoriát,
Már nincs kivel haragvó szám pörölne.
Firenze rab, s az ormóttan világ
Csak szunnyadó márványok temetője.

VÉGTELENSÉG VERSE

I

Kis lételemmel szemben, kék szemével
Nyugodtan néz a mély, nagy végtelenség.
Ragyog, ragyog és mosolyogva néz le
Elcsukló sirást, elfutó szerencsét.
Én itt ülök és írok a magányban,
A gyertya fogy, az örök fény közelget,
Mint siralomház árnyán ül az árva,
Szegény rab s örvény párkányán a gyermek,
Ó végtelenség, szép, mély végtelenség,
Szemedbe néznék, s lehunyom szemem,
S alélva, mint álmában gügyögő fény,
Neved szólítom bús szerelmesem.

Itt nincsen megállás és nincs koszorú,
 Én keresem magam s nem győztem én még,
 Kevés remény int és szörnyű ború
 S itt nem segít csak álom és vitézség.
 Vívok, vívódom és e harc örök
 És el nem érem magamat soha
 S a mélyből mind mélyebb után török
 S versem sora a végtelen sora.
 Talán egyhangú és reménytelen,
 De nékem életem és végzetem.

OVID TAVASZDALA

— Ex ponto, elveszett —

Újra kinyílt a virág, haik zefirek dala száll,
 Messze arany nyugaton újra kinyílt a virág!
 Újra virulnak a nők, könnyű köpenyke lebeg,
 Vig szívük újra lobog, száll nyilad ős szerelem!
 Újra gyönyör e világ, élni kikél a beteg,
 Balzsamok árja csorog, vágyakat érez a vén!
 Róma egén sugarak, római földön öröm.
 Minden arany és fiatal, mert a tavasz hatalom,
 Mert a tavasz örök úr, zsoldosa mind, ki szeret,
 S zászlaja merre lobog, földobog arra a föld!
 Óh, de ahol a tavasz köd, borulás, szakadás,
 Hol vegyen ott a szív és a dal új örömöt?

Pontusi bús szigeten, gétai táj közönyén,
 Római számküüzött, átkozom én a tavaszt!
 Jöjjön a tél, az örök, jöjjön az éj, a sötét,
 Jöjjön a sír, a hideg s a fekete feledés,
 Jöjjön a néma halál és a világtalan árny,
 Hádeszi partokon és létei holt vizeken
 Szebb nekem, jobb nekem ott, mint tavaszok idején
 Élni tavasztalanul s vélni: ma Róma örül!

MÁR AZT HISZI...

Már azt hiszi a vén szív: túl a jón
És túl a rosszon hindu bölcseséggel
Úszik mély vízen és örök hajón
És egy az ősi röggel, ősi éggel.

Már azt hiszi a vén ajk: némaság
A legbölcsebb szó e zajos világon.
Hogy nincs igénk, mely az örök magány
Ködén át zengne és hírt vinne fájón.

És ime: barnul már a téli rög
És ime: zöldel már az őszi parlag
És ime: csak a változás örök.

És ime: mély vízen, mely parttalan tart,
Még kora úszni, míg folyói folynak
Az áradó és fájó tavaszoknak.

IN MEMORIAM...

I

Apám, a régi tengerész,
Kitől e lelket örököltem,
Mely mindig messze, messze néz,
(Örök, azúr tengerre kész)
Apám alszik szegedi rögben.

Szép Miramare, nagy Trieszt
Fiatal lelke kikötője.
Fájó honvágyat végtelen
Egek után mély tengeren
Apámtól nyertem én örökbe.

*Nyolcvanas évek rejtekén
Az albumát néztem heverve
A szőnyegen merengve én
S az Adria kék tengerén
Lengett a lelkem, nyári lepke.*

*Kitől a vágyam örököltem,
Mely messze tengerekre néz,
A fekete szegedi rögben
Mit álmodik ma éji csöndben
Apám, a régi tengerész? ...*

II

*Akik elmentek búcsú nélkül
S csukott ajakkal fekszenek,
Oly különös, hogy nem üzennek
A kedvesek.*

*Oly érthetetlen, hogy szemükkel
Intettek: holnap, s lám soha!
Rájukfagyott némán az élet
Mosolya.*

*Várom, hogy egyszer szembejönnek
S tovább ballagnak majd velem
De köztünk, hallom, mély az árok:
A végtelen!*

*Csak egyszer ülnének le velem
A lét tavaszi terrasán
S néznék a holdat, mely mint arcuk
Halavány.*

III

*Halottaim találkoznak velem
És mondják halkán: Testvér, türelem.*

*És mondják némán: Gyermekem vigyázat
Elmúlnak lassan minden földi lázák.*

*És súgják: tűnő minden cifra pompa
S vígan mutatnak békés csillagokba.*

*És rámhajolnak és siratnak ők itt:
Elfogynak boraid és szeretőd,*

*Nézz ránk, ölelj át mosolyogva minket,
Szeresd, keresd elrejtett kincseinket,*

*Reád is vár a nagy, csodás örökség,
Töröld le vígan földünk balga könnyét.*

HA LEHULLANAK A FALEVELEK

*Moziban. Zaj és zene,
Félhomály, léha beszéd,
Elringat száz üteme.
Lelkem már nyitja szemét
S távolba, álomba lát,
Mint delejes betegek.
Első szám. (Színes, szomorú)
„Ha lehullanak a levelek.“*

*Jancsi és Juliska a kertben,
Két pöttön, árvagyerek.
A vászon riadva elrebben,
Juliska szegényke beteg.*

Levél jő a lepedőre,
Meghal Juliska őszre,
Ha lehullanak (bús zene,
Rossz zene, új zene, divatos)
Az első levelek.

A vászon bánatosan száll.
Új kép. Nyárvégi alkony.
A levél hullásra készen vár,
Falevél múlásra készen már,
Piros, mint láz beteg arcon,
Juliskát elfödi az alkony.

Jancsi félve osonva
Ki az erdőbe ered,
Hol bíborosan hervadozva
Hullani készülnek a porba
Az első levelek.

Zene; bánatos, régi, merengő.
Mintha egy régi, régi tájról...
Most sóhajt elsőt az erdő,
Mi lesz most Juliskából!

Jancsi kötényét veszi kezébe
S az első esett levél
Belehull az ölébe.

És hull a másik és hullnak váltis
S megtelik már a köténye.

És Jancsi szépen
Kötözi őket a fákra,
Nem hull le levél a tájra.

(Új zene. Ujjongó, vígan zsibongó.)

Jancsi és Juliska ketten.
A halál tovaszáll, élni oly jó
S újulni új kikeletben!

Vége. Kipirult arcok a csendben.
Ó drága szerelmem, szentem,

*Dobogó szívedre jó lenne ma tennem
Apadó szívemet. (Álom!)
Juliskám, édes és örök szerelmem,
Hervad a vágy e világon,
Hervad e földi és gyönyörű kertben
Az örömed, hervad az arcod.
De én, a meséknek gyermeke, tettem
Egy csodát, drága, mely harsog,
Csodát, mely örökkön megőrzi neked
Mindazt, mi szép volt és ép volt teveled,
Tovább élsz zengőn és megilleted
A jövőd, veszendő új szíveket.
Ha lehullanak is (zene, örök zene),
Ha lehullanak is a levelek!*

ARANY TAVASZA...

*Arany tavasza te a nagy emberiségnek
Nemes hellén világ, mikor nyílsz újra ki
Mikor lesz gyönyörű összhang e zűrös élet,
Mikor lesznek megint tükrök a szent művészet
Arany és elefántcsont, magasztos szobrai?*

*Tükrök, miket ha szemlél, önön képére téved
A fiatal szüzek s ifjak tekintete,
Mikor lesz az ajak formás igéje ének,
Mikor csitul zaja nyomornak, zendülésnek
S mikor lesz életünk üteme mély zene?*

*A költő addig is a szükös mát feledve,
Eljár arany hajón révedbe óh görög,
Eljár a távoli és boldog szigetekre
S megtérve gazdagon, hirdeti énekelve,
Hogy múltó életünk s művészetünk örök.*

ODYSSEUS BŰCSÜZIK

*Ez Ithaka, a szürkülő sziget,
Borús olajfák árnya rámborul ma
S egy tűnt gyerekség fonnyadt koszorúja
Övezi át ez elhantolt szívet.*

*Ez Ithaka. A nyáj lágyan kolompol,
Vén kondás ballag gödölyék után,
Álom porába hull a délután
S a tenger mormol, mint fáradt komondor.*

*De én e tájon túl emlékezem,
Calipsora virágos éveken
S eszembe jutsz: Circének édes éje,*

*S a szemfödő alatt is fölzokog
A drága múlt, és sírván gondolok
Aranyhajú szirének énekére.*

KÉSŐ SZÜRET

I

*Az esti szürkületben
Fehér ik még az abrosz,
S opálos szőke bor vár.
Anakreon, poétám
Hadd olvasok ma tőled!
Valaha rég sok őszöm
És nyaram tovaszállott
S vén bibliotekában
Olvastalak — tanulván.*

Hej, ezer éves, édes
Mámor borát nem érzem
Csak a görög igéknek
Nemes szépsége vonzott!
Most forr a drága újbor,
Most csókra vár az élet,
Szemem ma nem betűkön
Formákon fog legelni!
Ma a szám nem holt igéket,
De meleg száját érez!
Anakreon, poétám,
Megkésve, megcsalódva,
Keresztény búsulással,
De régi, régi tűzzel
Mely verseidben él még,
Sietek egyszer élni,
Mert megkéstem nagyon!

II

Bár nincs görög derű már
S a magyar ég is álmos
És fátyolos az alkony
És fázékony az estve,
Azért mi, cimboráim
A borban és a bűban
Próbáljuk áldomással
Köszönni az életet!
S habár vinkó a bor ma
S a nóta egyre gyérül,
Gondoljunk most az őszre,
Mely biztos elmúlását
Bíbor pompába vonja!
És rézzünk áhitattal
A sárgás napsütésre,
A nászra, mely az ősszel
A nyarat összehozza.

Múlóban szép az élet,
Szürettel szép a mámor
S ha egyre nő az árnyék
S a lomb is egyre hervad,
Legyen a dal harsogóbb,
Legyen a bor tüzesebb!

III

A szőlőhegyek ormát
Újhold sarlója vágja
S a fanyarzöld borostyán
Bús homlokomra kúszik . . .
Távol kékes ködéből
Vonatok integetnek
Mámorpiros szemekkel,
Óbor dalol szívemben
És új ígéretekre várok.
Nunc est bibendum! Itt van
Az ihlet drága perce,
A röppenő, örök perc.
Napoleont ilyenkor
Csókolja homlokán a
Nikészárnnyú szerencse,
Goethét a múzsa és lány,
Ilyenkor forr a vér, és
Fogan az áldott csíra,
A jövő. A kalmár
Aranya most gurul, és
Én most kezdek dalolni!

IV

Szüret tüzei égnek,
Szólnak szüreti nóták,
S a szőlőhegyek hátán
Venyige lombja pirkad
És megszépül csöndesen
Az egész múlandóság.

Szüret tüzei mellett
Próbáljunk melegedni,
Szüret nótái mellett
Míg venyigelomb pirkad,
Próbáljuk meg csöndesen
A tavaszt elfeledni!

Enyém e dalos ős most,
Enyém az őszi pompa,
Enyém e bús mosolygás,
Venyige lombja pirkad
És megszépülsz csöndesen
Bánat, nagy őszirozsa!

VISSZATÉRTEM

Ma visszatértem. Régen vártak ők már,
A tél ágyában álmodó mezők;
A koszorús hegyek, a szőke felhők
Mint tékozló fiút, kerestek ők.

Én azó őszben és keserű télben
Az alacsony falak közt, éberem
Rájuk gondoltam fázva és remélve,
Míg sírva égett hamvadó szemem.

*Ma visszatértem. Szívemet kitértam
És késő vággyal átöleltem őt,
Az őszök és telek száműzetésén
Esdön idézett gyönyörű mezőt.*

*Ólmos napok ónsúlya mind lepergett,
Feküdtem ágyán s ő egy lett velem.
S a napra gondoltam, ha majd fölöttem
Halkan rügyezve gyöngyvirág terem.*

B É K E

*És minden dolgok mélyén béke él
És minden tájak éjén csend lakik
S a végtelenség összhangot zenél
S örök valók csupán mély álmaink.*

*És minden bánat lassan béke lesz
És mindenik gyötrődés győzelem
S a kínok kínja, mely vérig sebez,
Segít túllátni a szűk életen.*

*Testvéreim: a boldogság örök
S e tájon mind elmúló, ami jó
S az élet, a szép, nagy processzió,*

*Mely indul örvény és sírok fölött,
Az égi táj felé tart csendesen
S egy stációja van: a végtelen.*

AZ OLAJFAK HEGYÉN

*Ki eddig árva egymagamba rogytam
Fenséges és szemérmes bánatomban,
Ma búmat, mint szent zászlót lengetem meg
Testvéreim, sok büszke ezredemnek.*

*Eddig sötét szememben kárhozat volt,
Mely a derűs tavaszban elbitangolt,
Ma gyászom Fárosz, mely rogyogva ontja
Örök lángját szemekbe, csillagokba.*

*Ó eddig tört szivemben mint a poklok,
Egy óriás és titkos kín borongott,
Most, mint a néma, tiszta Lethe habja
Elárad, a világ szívébe halva.*

*Kikért szenvedtem, kiktől messze éltem,
Megélik éltem, értik szenvedésem.
Utolsó vacsorámnak bús borától
Ma egy világnak fájó lelke lánkol...*

JULIA

I

*Fekete hidján a halálnak
Fehér szűz jött az életembe,
Julia
Békéje, láza és szerelme.*

*Már vártak a sötét göröngyök,
Komoly thuják s a barna sirkert.
Julia
Fölém hajolt s életre intett.*

Örök álm helyett valóság,
Köszönöm, hogy kezed nem enged
S visszaad
Életnek, vágynak, gyötrelmeknek!

II

Fején bús aranykoszorú.
Az arca halvány, szomorú

A szeme messze, messze néz,
Az ajka néma szenvedés.

A lelke arcán úgy ragyog,
Mint szöke éjben csillagok.

Mosolya fátyol, szava dal,
Gyönyöre: rózsás ravatal.

Ki ez a lány? Elkérdezem.
Szép és bús. Angyal. Idegen.

III

Mély esti csendben
Úgy ég a csillag,
Miként emléked
Életemben.

Bús kerti zöldben
Úgy fáj az árnyék,
Mint a szívem majd
Temetőben.

Hűs fuvolomtól
A kerti lámpa
Lobog, mint vérem
Régi csóktól.

*Fekete árnyon
Attör a csillag,
Mint a jövődön
Ifjúságom!*

IV

— Szemek beszéde —

*Sokáig némán, némán nézik egymást,
Mint tenger és ég, mint bús messzeségek,
És szól az egyik: ó most semmi sem bánt!
És mond a másik: ó most újra élek!*

*Az egyik mélyén vak reménytelenség,
A másik mélyén mennyek üdve szunnyad,
Az egyik szól: Ó elveszett gyerekség,
A másik mond: Bennem ring drága multad.*

*Az egyik, mint az áldozati bárány
Szelíden, gyáván és riadva rebben,
Az élettől gyötörten és ijedten,*

*A másik szúzi bátran, büszke árván
Szól: Élni fogsz! A másik: Messzi szentség!
És érzik, hogy zúg a végtelenség.*

V

*Gondolj el nem múltó zenékre lelkem,
Szűz csillagokon fönn az égi kertben.*

*És éjszakára, melynek tükörében
Elsáppad minden árnyék földön, égen.*

*Ember Fiára, ki lenn járt e tájon,
Hogy minden sziv eztán remélve fájjon,*

*Az ő hajára, mely szökébb a holdnál
És a halálra, mely békébe pólyál.*

*(E verset irtam messze költözöben,
Fekete márvány alján, temetőben.)*

VI

*Szűz homlokod derűje, mint a lámpa
Sugárzik csüggedt estéim felett.
Kis emberek, kis gondok társasága
Szegény világom s a világ feled.
A temető a kertem, komoly, árva
Vidéki sírkert, ott lelek helyet.
S míg dúdlok egy régi dalt felőled,
Suttogni kezd velem a temetőkert.*

*Szűz mosolyod, mint hold az őszi égen
Világol néha ködön át felem.
Párist akartam és Rómát reméltem,
De hűtelen, mint vágyam, a remény.
És évre jött közömbösen új évem
S míg gyúlt a láng és vér a földtekén,
Én mindig, mindig halkulóbb ajakkal
Egy dalt dúdoltam, mely altat s vigasztal.*

*Szűz kedvesem, ó élsz-e, vársz-e még, mondd,
Hiába várok és hiába vársz.
Halványabb már a vágy, mint téli félhold,
Mikor dereng a szürke pirkadás.
Az élet messze, bús volt, rég és szép volt.
Egy dalban néha még tán rámtalálsz.
Mondj egy fohászt és siess tova nyomba:
Az én pompám immár halotti pompa.*

VII

... Ó látod, minden késő már. Jöhetnek
Megértői az elfáradt ütemnek,
Mely végtelenbe s éjbe lehanyatlott.
Jövendő arcok,
Mit bámultok már? Kései kudarcot!

Ó látod, minden késő már. Hiába
A szerelem rózsája. Rög porába
Hervad csupán és sírnak éjjelébe.
Ó szépek szépe,
Siess rózsáddal egy élő elébe!

Mert látod, minden késő. Bús dicsőség,
Zászló, mely beteríti néma hősét
Ki elesett az áldatlan kudarcban.
Miért rohantam?
Egy hulló csillagért borús magasban.

HALOTTI BESZÉD

Nyár vala, arany napsütés,
Piros pipacsok.
Magyar határban véres aratások
És sok szép halott.

Valami méla pap beszélt,
Szláv, tömjénes, ősz.
Ő mondta ezt a hervatag beszédet,
Mely vén s ösmerős

Látjátok feleim! S a nép
Hallgatá csöndesen.
Serény csaták sebét büszkén mutatta
A hős tetem.

És a legények eleje
Már a toron mereng,
Hol áldomások esnek, dús ivások,
Tilos nóták, virágénekek!

ISTENI LIRA*

Ó zengj, isteni lira! Zaján a földi ködnek,
Zengj túl te égi göggel a testvér csillagokra,
Vágyakból hangjaid a végtelenbe nőnek
S lobogva ég a szív, mint Hóreb csipkebokra!

Szegény, szegény vagyok! De zengj, isteni lira
S a távoli egek fényével homlokomra
Tüzelj, ihlet tüze, s elomló napjaimra
Örök fényt csalj rímek s ütemek kohója!

E dalt magában egy magános szív dalolja,
Magának zengi ő, de a daloknak sirja,
A zengő temető, a föld az égi boltra
Veri a dallamot. Ó zengj, isteni lira!

FALUSI HOLD

I

Tar ágak közt a falusi egen
Napeste jöttén a hold megjelen.

Újult karéja tündökölni kezd
S megszépül a szegény falusi est.

*Alacsony hoímokú házak fölött
Virraszt varázsa a bús és örök.*

*S hogy nő az árny és huga a magány
Mindig dúsabbá nő az éj falán.*

*Vékony karéja folyton fényesebb,
Már glória lesz holt tetők felett.*

*Ő a szerelmem, vágyam csillaga,
Az életem, az álmom ő maga.*

*Szép tünde csillag tar ágak között
Ott tündökölsz már kedvesem fölött.*

*Ki dús haját, mely fényeddel rokon,
Most bontja ki a messzi balkonon.*

II

*Szelid az este, mint a lányok
Vasrácsos ablakok megett,
Mikor hervadnak és merengenek.*

*Az utca végén tétovázón
Megállanak a tel:enek
És nem látják a szürke, gyöngy eget,*

*Melyen most gyúlnak ki a lángok,
Mint örvendetes üzenet,
Hogy a világon áldott este lett.*

*Békák zenélnek, bús cigányok
S a toronyóra, a beteg
Öreg szív elfáradtan ver hetet.*

III

*A hideg, szűzi csillagok alatt
Az emberek és a ház mind alszanak,*

*És alszanak a harsány kakasok,
És álmodoznak az üres kasok.*

*És alszanak a méla tehének,
És elpihent a köhögős gyerek.*

*És alszanak a tehervonatok,
A kocsmá is álomba szunnyadott.*

*És alszik oszlopán Szűz Mária
S ölében csillagmosollyal egy Fia.*

*Csak az örökmécs vörös fénye leng
S a bakter zeng százéves éneket.*

*Aludj te is, te forró kába agy.
A hideg szűzi csillagok alatt.*

IV

*Arany hold úszik türkisz égen,
Fekete fák az ében éjben
Dalol a nyár szöke réten.*

*Ma a smaragd füvekre fekszem,
Az őszi bánattól menekszem,
Téli rontást vedli lelkem.*

*Ó őszi álom, téli álom,
Kis életem, hosszú halálom,
Vigasztalj, nyáréji álmom.*

*Arany hold úszik türkisz égen,
Fekete fák az ében éjben,
Vágyam arany, sorsom ében.*

Így daloltam vígan régesrégen.

BUDDHA

*Mosolygós hindu bálvány,
Ki végtelenbe révedsz,
Taníts egy kis mosolygást
É nagy szenvedéshez.
Taníts egy kis mosolygást,
Te nagy, örök mosolygó,
Oly kurta ez az élet,
Oly furcsa ez a bolygó.*

*Mosolygó hindú bálvány,
Én annyit sirtam itt lenn,
Olvastam bibliákat,
Várva, vívódva hittem,
Mosolygó hindu bálvány.
Hitemen mosolygó,
Mily jó lehet a semmi,
A végtelen koporsó.*

*Hol nem nyílnak virágok,
A hervadásra szántak,
Szerelmek, álmodások
Virági a halálnak.
Mosolygó hindu bálvány,
Az élet láza oly jó
És oly gonosz az élet,
És én rád sírva nézek,
Te nagy, örök mosolygó.*

SÍROK VIRÁGA, AZ ÖRÖM

*Emlékeim oly messziről üzennek,
Mint a halál és mint a végtelenség.
Melegszen siri lángjánál tüzeknek,
Mikkel félém csillognak régi estvék.*

*És látom tiszta mosolyát szüzeknek,
Kiknek halottas ágyát most vetették,
Szememben elhunyt csillagok tüzelnek
S magam vagyok magamnak boldog emlék.*

*És érzem bár, hogy nemsokára elmék
És vége lesz e siri ünnepeknek,
Lelkemben nyári hárfák ünnepelnek.*

*S úgy nézem én e téli naplementét,
Mint vig majális végét méla gyermek,
Ki legelőször súgja, hogy szeretlek.*

MÉGIS OLY SZÉP...

*Mégis oly szép az élet. Tört kehellyel,
Melyből minden öröm s erő kiömlött,
Tört karddal, mely csúfos kudarcba tört el
És ellened fordult, ó bús legyőzött,*

*Mégis oly szép az élet. Tört virággal,
Mely néked nyílt s elhervadt mint a lelked,
És tört zászlóval, melyre írva: Bánat,
S mellyel vert életed eseng kegyelmet,*

*Mégis oly szép az élet. Mégis oly szép,
Fölötte kék sátor a csillogó ég,
Alatta tarka szőnyeg az örök föld.*

*Oly szép az élet! És oly bő kegyelme,
Enged, hogy élj, szegény, szomorú ördög,
Ég és pokol reményétől elesve.*

CSIPKERÓZSA

*A távol kastély rejtekében alszik,
Nem látja más, csak csendes csillagok,
Hozzá a zaj mint boldog zene hallszik
S a föld felé mint víg bolygó ragyog.*

*Az út odáig tüskerózsa ösvény,
Az út odáig drótsövény, balcg,
Az út odáig véres, kúsza örvény.
Mely holtak, roncsok árján kavarog.*

*A távol kastély küszöbén virág nyit,
Égkék, tengerkék, illata csoda,
De tövise bús szívünkbe nyitallik.*

*Ó mégis, mégis álmunk odavágyik
S ha lábunk, lelkünk elkopik is addig,
Mi elmegyünk, mind elmegyünk oda!*

A TÁLTOS EGY FALÓ

*Kertünk paradicsom volt,
Virága csupa csoda,
Eperlánk mesemódon
Az égbe szökött, oda.
Nagy levele vígan esőzött
Fejemre, mennyei áldás,
S ha jöttek a bánatos ősök,
Sírás volt tőle a válás.
Kertünk paradicsom volt
S védett a büszke palánk
S palánkon túl az ódon
Csodálatos mesefák.*

*Kis hugom innen az égbe
Szálla szegény, egyenest,
S én nem is vettem észre,
Hogy őt nem lelte egy est.
Volt nekem egy paripám is,
Táltos, mesebeli ló,
Aranyos rajta a hám is
És rajta repülni jó.
Kis hugom róla az égbe
Szállott — mondják — egyenest
S én vártam, engem is végre
Fölvesz egébe egy est.*

*Táltos, meseló, paripám, haj,
Repült azóta sok év,
Mint száll szélben árvalányhaj,
Száll égbe sok evoé.
Te is, paripám!, aki fából
Mégis repültél csodamód,
Kiszálltál, hej a világból
S nem láttam régi valód.*

Táltos, meseló, paripám, haj,
Jó volna repülni tova,
Nincs kertje már a csodáknak
S nem lesz csoda erre soha?

... Nyár volt, unottan epedve
Padlásra felszöktem én.
Táltos paripám. mi szerencse,
Egy zugban leltelek én.
Pókháló nőtte be hátad
S törött volt a lábad, a pej,
Ó nem volt szomorúbb nálad,
Gazdád csak... hei. Paripa,
Be kicsi, különös állat,
Be szomorú ez a nap,
Be törpék lettek a szárnyak
S mehet már messze vonat,
Berregő vaskarika,
Nincs sehol oly csodaország
Keleten és nyugaton,
Hol ez a régi valóság
Valóra válna, tudom!

A SZERZETES HÓRAIBÓL

I

Künn a világ van. Künn van az idő,
Künn van a tér. Itt örökkévalóság,
A mi életünk örök, rémitő,
A mi rózsáink a mennyei rózsák.
A mi szívünkön az Isten szeme.
A mi életünk az Isten kezében,
A mi zenénk a mennyei zene.
A mi országunk fönn az örök égben!

... Künn a világ van. A világ szabad,
A világ tűnő, a világ az élet.
Mi vagyunk ó jaj, a bús madarak,
Kik az örök ég eresze alatti
Várjuk, mikor zeng és mikor szakad
Szegény, szegény szívünkre ama nagy,
Amaz utolsó és örök ítélet!

II

Ne nézzetek a múló asszonyokra!
Örökké ég az Úrnak csipkebokra
És Dávid elefántcsonttornya vár ránk,
Ha majd hideg lesz könnyes, földi párnánk.
Az égi rózsza nyílik számatokra:
Ne nézzetek a földi asszonyokra.

Titkos értelmű rózsza a mi rózsánk,
És hervadó kert mind, ami valóság.
És a világ minden virága elfogy
És a vígság minden világa elhagy
És egy virág örök virág: a jóság.
Titkos értelmű rózsza a mi rózsánk!

III

Fekete bátyán, a végzetten túl,
Trónol az Úr,
Hozzá nem út a végtelen világ,
Vivódás, álmok és litániák.

Az erőssége meg nem vívható
S nem látható
S a bástya fokán vigyázni kiáll
Rettentő gyémántpajzsul Szent Mihály.

*Az Úrral szemben minden semmiség,
Jóság, misék,
De fia irgalmas, Ember Fia,
És anyja földi asszony, Mária!*

*Fekete bástyán a végzetem túl
Rózsa virul
És által a végtelen tengeren
Vigyáz reánk az örök szerelem!*

A FÖLTÁMADOTT

1

*Latrok között a gyászos, csonka péntek,
Hasadt kárpitja a mogorva égnek.*

*Az ecet és epe, a szörnyű lándzsa,
Már messze, régen elmaradt utána.*

*Kín és halál csak kusza, kurta álom,
És élni, élni jó e szép világon.*

*Mögötte áldott harminchárom éve.
Előtte: az öröm mély messzesége.*

*És negyven napra, hogy az égbe tartott,
Úgy hívták, vonták még a földi partok.*

*Oly idegenül tündökölt a menny még
S oly szédítőnek tűnt a végtelenség.*

*Folyton lenézett, búcsút mondvá halán
És fájó szívvel szállt a szűz magasban.*

*S a ragyogó azuron át a lelke
A Genezáret kékségét kereste.*

*Negyven napig még a földön maradt.
Járt-kelt a zöldben, megfürdött a fényben,
Szívében érezé a szent tavaszt.*

*A gyermekek közt játszott és mesélt,
Virágát derús homlokára fonta,
Ujjongva mondta: Ó élet, te szép!*

*Negyven napig még a földön maradt.
Ragyogó lelke távol ködbe látta
A koponyák hegyét, az árnyakat.*

*Egy orgonavirágos hajnaltájon
Oly könnyű lőn a teste mint a fény
S elszállt némán a mennybe; mint egy álom.*

A ROHATECZI MÁRIANAL

I

*Morva határ és öszeleji táj,
Oly kékek a hegyek,
Szívemben orgonál ma, ami fáj.
Máriához megyek.*

*Ó idegeni boldog Szűzanya,
Te fekete fehér,
A születésed napja ez a ma
S szívem már nem remél.*

*Idegen tájak gyermeke vagyok,
De hozzád jöttem én.
A glória, mely fejedem ragyog,
Ragyogjon ma felém.*

*Elhoztam, ime szűz virág, neked
E táj virágait,
Késői, őszi mind, színükveszett,
De szívem is avitt.*

*S nem kérek én. költő és idegen,
Tőled már földi jót,
Csak engedd, hogy törött tekintetem,
Mely fényeket ivott,*

*Rajtad legeljen, mint híves patak
Vizén a szarvasok,
S lehessen egykor én, fáradt gyerek,
Vidám és bölcs halott.*

II

*Bizony ma újra megtérek tehozád
Hajnali csillag, szép Szűz Mária.
Bizony ma neked fonok földi rózsát
Én, földi bűnök, bánatok fia.*

*Bizony ma újra szép a nagy mennyország,
Az aranyfüstös, áldott és szelid,
Tiéd a dal, a tömién és az ország,
Mária, hívnak csillagszemeid.*

*Ó tavaly én is messze, messze jártam
S egy földi nőben láttam csillagot,
Hol az a nő, s a csillag hol ragyog?*

*Ma érces és bizó litániában
Elzengem újra minden nevedet,
Én, mindig bánatos, rossz gyermeked.*

GYÁSZKÖNTÖS

*A szürke unalom barátcsuháját
Fölvenni és letenni mindenik nap,
Az elgyötört vágy egyhangú imáját
Hadarni mindig, míg ajkunk kiszikkad.
A régi szerelem foszló ruháját
Csókolni mindig és vig álmainkat
Temetni mindig, mint hervadt apácák,
És látni fát, hol új virágot ingat
Új tavasz, és érezni a vidámság,
A szépség és erő gögös világát,
Mely meg se látja a jó, bamba árvát
És eltapossa rongy játékainkat!*

ÖNARCKÉP

*Fejemen a formák hiába vívtak,
Rút lett az arcom, nyúlt a koponyám,
S e bánatos kaosz között a csillag
Két nagy sötét szem ragyog fényt reám,
Hogy lángjánál a kín és kor redői
Annál mélyebb árnyéket vessenek,
Ó arcom, gúnyos és bús, és ti ősi
Emésztő tüzek síró ismerősi
Harcok hunyó világa, szép szemek.*

FALUSI ALLOMAS

I

*A szőke reggelben ragyog,
Nevetve jelzi: itt vagyok!*

*Az éjtől nedves még fala.
Csengője csengi: trallala.*

*Küszöbén álmos kis cseléd
Meztláb áll s nem néz feléd.*

*Szemében is még nedves éj
És semmi, semmi szenvedély.*

*A föld mögötte barna, dús,
Az égen víg szalonka húz.*

*Az őrház nem vár, nem siet,
Nem állomása senkinek.*

*Harangja berreg: menjetek,
Epedjetek csak, emberek!*

*Vár Várad, Pest, induljatok,
Vár Párizs és Abádszalók...*

*Én maradok a homokon
És alszom, és nem álmodom.*

*Kis állomás az álmos őszben.
Várok, de nem tudom mire??
Ködvár előttem és mögöttem,
A szép napokból rég kijöttem.
Mindegy: közel vagy messzire!*

*Ha itt maradnék bánatommal,
Mi haszna, és ha elviszem,
Véle ébred a szürke holnap
S a messzezengő távoloknak
Csak gyászt zeng vissza vert szívem.*

*Kis állomás az álmos őszben,
Valaki ott fenn zongoráz,
Az életemet veri csöndben
Egyhangú lassan ott fölöttem,
Ilyen lehet kis temetőben
Sirok fölött, ha a szél dudorász.*

A TORZÓM

*Művész keze és lelke köbe formált.
Egy fej: örökös néma, bánatos.
S míg sorsunk útján életem botorkál,
Ő vár reám s nem bántja őt a sors.*

*Homályos, elhagyott műhelyben él ő,
Hol a nagy munka régen elpihent
És pókhálós és összetört a véső
S az alkotó, az árván messzi ment.*

*S a távoli, magányos néma másom
A messzeségből néha rámmered:
Milyen lehet most, ó milyen lehet?*

*A művész nem fejezte be s ha látom,
Hogy életművem tengő szenvedés,
Érzem, hogy az a torzó mily egész!*

FALUSI HARANG VERSE

*A hangom egyszer régen meghasadt.
A nagy, szent Dómból, selyem ég alatt
Idekerültem
Szegény, repedt, falusi harang.*

*Most hirdetem a parasztszületést
És kongatom a koldustemetést,
Giling galang,
S a jég ellen védem a vetést.*

*Ködös, kopott táj, fázós, idegen
S én zengetem halottas énekem.
Bim bam, bim bam,
Fölöttem megmaradt a végtelen.*

*Távol harangok ide konganak:
Giling galang, bim bam, giling galang.
Temet, sirat;
Engem sirat, temet száz büszke hang,
Száz boldogan zengő és távoli harang.*

PANNONIÁBAN A LÉGIÓ DALOL

Különös itt az Iszter,
Hajókat nem emel,
Megy az Eukszínuszba
És nem visz minket el.
Trajánusz oszlopánál
Csodálkozik nagyon,
Mit akarsz dőre emlék
E csöndes avaron?

Tibiszkusz szomorú víz,
Oly álmos, oly szegény.
De néha szűz virágzás
Pattan ki a színén.
Egy éjszaka: színes lesz.
Egy hajnal: vége már.
Álmodik és nagyon vár
Egyvalakit e táj!

Germániában tölgyek
És tölgydárdák sora,
Britannia gályát visz,
Vár rá Thulé tóka.
Gallia tornyokat rak,
Dalos minden fia,
De szörnyű mélyen hallgatsz,
Baljós Pannonia!

Rómából szállt a sas még,
De napunk vörhenyes,
Ilyen az áldozó nap,
Ha temetőt keres.
A kardunk éle csorba
És éles — szatiránk,
A sas nagyon kifáradt
S nagyon nagy a világ!

*Pannonia vidékén
Hüvös az ősz dere,
S hideg-idegenül néz
A Göncöl szekere.
Tejút szabad mezőin
Meg hadak útja lesz,
Tibiszkusz szókesége
Hóditók útja lesz!*

*Tibiszkusz szóke fodra
Hajókat még emel,
Pannonia vidékén
Még valaki énekel!
Germániában lesz még
Tölgyekben nagy hiány
S valaki győzve, büszkén
Robog át Gallián!*

ANONYMUS

*Szürke kámzsa, mely alól sötétén
Ismeretlen arc mély szeme ég
Mint láng, melyet idő, messzeség
Nem olt el középkor éjjelében.*

*Szikár kéz, mely sárga pergamenre
Göggel, mint! a szekercét ragadna
És csatát vezetne vérviharba,
A foglalás tetteit jegyezte.*

*S gót ívek közt gót betük sorába
Érezte, hogy erő, támadás van,
Magyar erő és jövő zenéje!*

*S hiába száll fölé gót ív éje,
Századok mély trombitája harsan
Győztesen a vén deák szavakban.*

TONUZÓBA SÍRJA FELETT

Abádi rév táján ha jártok
Tarajos felhőrom alatt,
Mondjátok valami fohászt ott,
Hogy lenn nyugodjanak!

Ez a fohász oly mélyből jöjjön,
Mint ezer esztendő maga,
Lélekből, mely borong örökkön,
Mert leszállt csillaga!

Lélekből, amely egy velük,
Kik párosan ott alszanak,
Tonuzóba, a gögösük
S felesége alatt.

Mert ősi hitükért vesztek ők,
Mely öreg, mint e kehes világ,
Vén, mint őserdők, legelők
És az örök csirák.

Abádi rév táján ha jártok,
Mondjátok el az ősi fohászt,
A fohászt, amely nem bűg homályban
Mint ódon orgonák.

A fohászt, amely lélekből buggyan,
Mely süvölt, harsog és dadog,
Melyre Kelet tanítá hajdan
Néhai magyarok!

KALÓZHAJÓ

*Fekete zászló és piros vitorla:
Így indulunk az éjbe, a tilosba.*

*Párolg az ég és balzsamos a tenger:
Megyünk, megyünk, mámorral és sebekkel.*

*Szirtek, szirének jönnek, tűnnek egyre,
Mi vígan nézünk a sötét egekre.*

*És hirtelen a bátor utat állja
Egy szürke szirien holtak karneválja.*

*Fekete zászló és piros vitorla
Félön tekint a megtért utasokra.*

*Az ég szeles lesz és vemhes a tenger
Kalózhajó, a szived hevesen ver,*

*Fekete zászlód csöndesen lehajtod,
Piros vitorlád kémli a túlpartot.*

AZ ÓPIUMSZÍVÓ

*A lámpa sárga lángja sáppad,
A szürke füst lassan lebeg
S már látok boldog déli tájat,
Fantasztikus, új szigetet.*

*Az únt jelen spanyolfalán túl
Kitárul egy zengő világ,
Mely új vigaszt ujjongva árul
S mulat száz álom Indiát.*

*Mily gyönyörűség így lebegve
Örvény, való, bánat felett,
Mint óceáni fellegek*

*És szállani arany egekbe
S egy résen át csak nézni őt:
Gonosz, silány, szép földi nőt.*

A N N A B Á L

*Lelkemben áll a boldog Annabál
Örvénylő vágyak táncoló csapatja,
Ma nincs enyészet, mélabú, halál,
Ma zászlaját a mámor fölragadja
S a szív, vert életem haló patakja
Ma megdagad száz zsongó látomással
S a szerelem mély tengerébe áthal.*

*Ma újra koszorút fon az öröm
És nászi fáklyát lenget a dicsőség,
S a jövődőség kapuját töröm
S látom magam, győzelmek ifjú kővét,
És vár a nagy, a holdasan zengő rét,
Hogy sírva a gyönyörtől ráfeküdjem
Alélva boldog nyáréji derűben.*

*Ó szerelemnek holdja, szűz arany,
Ó fiatalság éje, végtelenség!
Hiába sírok s áltatom magam,
A nyár és vágy elvesztek már nekem rég
S orgonahangján a sok büszke emlék
Ott zsong a távol, mély látóhatáron,
Hol a sötétbe húnyt szép itjúságom.*

V ALLO M Á S A Z É L E T N E K

*Mikor borulósos szemekkel
Kutattam a mélységeket,
Karcsú hidak szélén merengve
Én téged kerestelek.*

*Mikor öreg könyvekbe bujtam
A beteg gyertyaláng alatt,
Kábultan és félig vakultan
Én téged akartalak.*

*Mikor a falnak dölve némán
Mákonyt kerestem és halált,
S nem láttam sorsom semmi célját,
Lelkem a te szavadra várt!*

*Minden álomban és halálban
És gyűlöletben, végtelen
Örök vágy fájó mámorával
Szeretlek, hűtlen életem.*

A KORÁN ELMENŐK

*Szelid Vergilius, ki Marcellust sirattad,
Mert rózsás hajnalán ment árnyai közé
S ezer liliomot szórtál rá ama dalban,
Sirját száz verssorod könnyezve öntözé:*

*Mikor föltűnt feje a másvilági tájon
És jámbor Aeneas előtt is láttatád,
Mint késő unokát, babértalan, ki fájón
S rózsásan várja a fehérkarú halált:*

*Ó hát nem láttad-e a szürkülő csapatban
Derengő árnyaid elízi mezején
Szelíd magadat is, utánad messze fény,*

*Szépen, fiatalon, száz verssel halhatatlan,
S mögötted a nagy és mély századokon át
Borús utódaid koránhaló sorát?*

MÁJUS ESTI DAL

*Sötétkék selymét
Az égi sátor
Kitárja — s csönd lesz
A végtelenség.*

*A messze élet
Itt zeng szívemben
S e zene békén
Az égre réved...*

*Ti régi esték,
Ti messzi vágyak:
Ma minden álom
És minden emlék.*

*Ma csillagokra
Néz már a vándor
Nyugodt, örök, bús
Tenger rokonra...*

*Remélj szeliden
Nagy május este
S mint a virágok,
Mély végtelenbe
Nyílj ki ma szívem!*

MILY IDEGENEK ...

Milyen idegenek szép emlékeink,
Mily ismeretlenek.
Holt fényük olyan távol s félre int
— Hervadt rózsánk, halott reményeink —
Kialvó gyertyánk hamva oly rémesen remeg.

Ki hozza hozzánk őket közelebb,
Ó lesz-e csillag valaha,
Ahol érezzük újra a gyerek
Mennyországát s az arany kikelet
Rokonságát, mely tegnap még a miénk vala?

... O sírjátok vakká szegény szemek
E bánatot, mely eltakar
Mindent, s gyászfátyolt híz fölöttetek.
Öröm, virág, vágy és kísértetek
Földjévé tesz világ, te temetőavar.

GOETHE WEIMARBAN

Már Jupiter lett a derűs Apolló,
Nagy homlokán sok év rovása van,
És hajdan oly vig kedve elborongó
S királyi napja már vérző arany.

Am szép az alkony. Lelke Campagnáján
Emlék kaszáló illatoz neki
S a bánat árva ciprusának árnyán
Bolyonganak halott szerelmei.

Friderika: e név eseng szivében
És földereng első tavaszkorá.
A messze Sessenheim, a kedves éden,
Gyönyör, mely tiszta s meg nem tér soha.

*Most itt vagyok —susogja — távol ormon
S fausztai vággyal távolabb török.
Szelid idill, gondoltam én mosolygón
S ő azt gondolta: szerelem, örök.*

MARIE ANTOINETTE

*Királyi és vallásos szökesége
Úgy tündökölt a tűnő táj felett,
Mely zúgta már a rút feszítsdmeget,
Mint hold a barna fellegből kilépve.*

*Ausztriából jött. Az égbe tartott,
Elefántcsontkezében kis kereszt.
Nővére várta, a bús, szende est
És a tömeg piroslott és viharzott.*

*Előtte ált a száz kék vérben ázott
Kivillanó gillotin síma éle,
Mögötte a Marseillaise rőt zenéje.*

*Ő elbotolt, s a hóhérlábra hágott
— Ó végső perc, te vérző, rémitő —
Ő szólt remegve:*

— Pardon, monsieur!

S Z E M E K

*Én néha nem tudok szemekbe nézni.
Vannak galád, kicsinyes zöld szemek,
Melyekben nem loboghat semmi égi,
Melyekben hinár ég és szenny remeg.*

*Szemek, melyektől kisgyerek koromban
Nehéz volt álmom, s félős éjszakám,
Szemek, melyek e földi szép pokolban
Vígán ragyognak és bajt hoznak rám.*

*Szemek, melyekben üzletek világa
Sárgásan ég és zöldesen lobog,
Melyektől fölriadnak álmodók.*

*Ó idegen szemek hideg parázsa,
Hadd nézzek napba, holdba részegen,
Melyek szüzek, tiszták, mint mély szemem.*

MISZTIKUS ÓRAK

I

*Emlékezem bárányfelhőkre,
Atsuhanókra lágy egen
Álmatagon, árván menőkre,
Bárányfelhőkre
Emlékezem.*

*Emlékezem virágos éjre
Tavaszt lelkelő réteken,
Csillagvilágra, csodakékre,
Almos égre
Emlékezem.*

*Gubbasztva alkonyati órán,
Míg árny vár rám s száz rejtelem,
S baljós, bajos bánat hol hajol rám
Bánatórán
Emlékezem ...*

II

Lakásom lesz a hetedik magány,
A halál felé nyílik ablaka.
Kertjében csak emlékek teremnek
S lakója csak a lelkem lesz maga.
Kertjében örök emlékek teremnek,
Nem érnek mérges vágyak már oda,
Csak remény nélkül tüskétlen az élet,
Ne várj csodát, az élet a csoda!

Csak vágyak nélkül tüskétlen az élet,
Csak népek nélkül népes a magány.
A csönd elfolytott ígéktől beszédes,
A föld csak ölelő ölen anyám...
A csönd csak megölt ígéktől beszédes,
Ne mond ki a szót és im megleled.
Hagyd magára e látszatos világot
És maga a világ lesz majd veled!

III

A csönd halkan dalol.
December bús szele
Alszik ma valahol.

Az ég fénnyel tele,
Szívem enyhén dobog,
Hol vagy most sors szele?

A házak álmodók,
Fehérek, csöndesek.
Csak a torony borong.

Szívem ma nem beteg.
Verése halk ütem,
Mint óra úgy ketyeg.

*Nem bánt ma semmisem,
Se vágyak, sem dalok,
Ne is dobogj szívem.*

Pihenj, piros halott.

IV

*Olvad a gyöngy a borban
(Így veszni gyönyörűség)
Az alkonyat bíborban.*

*Nehézszagú a jázmin
(Múlásotok legyen szép)
Ó édes éjszakáim!*

*Temess csak a hajadba
Ó szőke szép koporsó
Bezárulsz büszke dalba!*

*Királyvá kent a szépség,
(Peregj bús életorsó!)
Bár sorsomat kimérték,
Nem fáj a mély koporsó!*

V

*Ó azok a hosszú, fáradt délutánok,
Mikor bágyadt szívünk vágyakért sóvárog,
Mint a szikkadt földek esőért epednek.
Ó üres órák és élettelen percek,
Mikor lelkünk, mint a züllött beteg herceg,
Régi rokokóágy álmaira gondol
S élünk, mint rothadt faggyu, fájva serceg,*

Ó azok a barna, borús hideg esték,
Mikor őszi esőt esőzik az emlék,
Mikor ázott lelkünk fázón összeborzad
S vacogó bánattal nézzük a holt holdat,
Melynek híves fénye könnyeinken olvad!
S egyedül, egyedül, egyedül a csöndben
Rátok gondolok szép, régi, hű halottak.

Ó azok a hosszú délutánok, esték,
Ó te beteg élet, ó te fanyar emlék,
Ó te szomorú föld, te nyomorú világ,
Valaki be sirat régi litániák,
Kolostori mélység, oltári szép virág...
Valahol elmaradt egy kis novicius,
Valahol elveszett egy nagyálmú diák.

GÖRÖG ELÉGIA

Allok sírva, dalolva, árván
Az Akropolisz romjai alatt
A Partenon törött tövében
Míg élet és idő száll és szalad.

Ó Akropolisz, dicső jón ég,
Ó Partenon, szép szűz öröm,
Most mérges már nyila Érosznak
S utánunk egy jöhet: a vízözön.

Most törött torzó már Apolló
És Afrodité teste csonka már,
Párkák kezében gyors az olló,

És seprű Dionizusz bora már
Hideg a márvány és merev a forma
S a szél nagypéntek siralmát dalolja.

ACHILLEUSZ PAIZSA

*A sánta művész, a fájó szerelmes
Bús pörölyével verte a vasat.
Paizsot kovácsolt ádáz győzelemhez.
(És vert a szíve és majd megszakadt.)*

*Vert ékes művet éktelen csatához,
Vad ostromot, hol tombol száz halál,
Száz férfit is, ki vért özönnel áldoz.
(Ó Afrodité, tarlott már a nyár.)*

*Vert rohamot, hol a dagadt Skamander
Bősz biborárral omló partokat ver
S az égre bög a népverő Csata.*

*S lankadtan, félőn, álmodozva, lágyan,
Egy búsuló juhászt is, nyárfaárnyban,
Ki békés, fáradt, árva mint maga.*

STANZÁK

*A könyvek várnak, ó de mennyi könyv még
Szép, holt betűk, száz élő gondolat.
Távol, közel a vérző, ősi föld ég,
De nékem már elásták kardomat.
A lelkem bús csuklyába öltözött rég
S megölték ifjú akarásomat.
A könyvek várnak, könyvek könyve, tenger,
Találkozóra távoli szívekkel.*

*Ó, volt idő, hogy én is elszakítám
A mély magánnyal szerződésemet;
Mert szép az élet és ragyogva hitvány
És hívogat és híván, eltemet.*

Ó szép a nő s a mester is tanítvány
És kontár, hogyha vélük enyeleg,
Ó szép a nő, és sírni kell, ha kába,
Kietlen vággyal gondolunk reája.

Már késő minden, újfent vár a néma
Komoly magány, hol szívem, nagybeteg,
Úgy néz az égre, mint távol határra,
Hol társaim a vándor fellegek.
Kék csönd, te légy már harcaimnak ára,
Hol a galamb és az öröm lebeg.
Milyen nagy és mély a világ, ha némán
És messziről, és idegenre néz rám...

EGYEDÜL

Megyünk, és fáj a vándorlás magánya
És hogy kemény kövektől zord az út
És nincs, ki az utast estére várja
S a távolok lámpája is hazug.

És csak tovább van, és csak messze, messze
És hull a köd és száll a mély ború
S halott lombot terít elénk az este
És koszorúnk mindszeinti koszorú,

De mi akartuk, hogy magányba menjünk
És e világon csendes győzedelmünk
A szűz magasság, hol lelkünk lakik.

Nézz vissza szívem, árva és kifáradt
Milyen nyarak, milyen pompák és tájak
Miket elhagytál! De már itt vagy, itt.

TISZAI TÁJAK

I

*Tiszai tájak, végtelen vidékek,
Olyan testvér sorsommal a tiétek.*

*Én is magány és csönd gyermeke lettem
S fekszem szelid árván a végtelenben.*

*És hallgatom a füvek halk növését,
Az esti csöndek mély és bús zenéjét.*

*És nézem, nézem, hogy az esti felleg
Hogy indul el a hallgatag hegyeknek.*

*S a fáradt csónak vajjon hova ballag
És töredéke honnan jő a dalnak?*

*S túl hangokon és gyászos jegenyéken
Bús csillagom hol jár a néma égen?*

II

*Emlékek holdvilágos ablakán át
Nézem a messzi, áldott Tisza táját.*

*Az égi nyájak lassan elterülnek,
S a holdban Dávid halkan hegedülget.*

*A jegenyék őrtállnak a világon
És a világ szép, csendes magyar álom.*

*Mit, napi gondja közben eltörödvén
Most álmodik bús szeliden Tömörkény.*

... Még itt ülök én idegen telekben
De a magyar nyár napja ég szememben

S nagy jegenyék zenéjét zúgja vérem
A törpe fenyvek görbe erdejében.

III

Napos tájak... csöndes öreg tanyák,
Bús szikések, szürkellő fűzések,
Ó elhagyott, magányos földanyánk
Be napos vagy, s én oly borús beteg.
Be jó is volna rádborulni némán
Mint nyári csöndben fölleges, sötét árny
S pihenni rajtad termő televény,
Napos tájak... töletek jöttem én.

Jó magyarok a földön és vízen,
Parasztok csöndesen, magányosan,
Kik éltek csak, s nem érti senki sem
E bús anya oly búsán mért fogan?
Be jó is volna tihozzátok állni
Valami nagy, új aratásra várni
Míg ápol a föld, s altat feketén...
Bús magyarok! Töletek jöttem én!

IV

Opálos színei bágyadt ködében
Leszáll reám a kora alkonyat,
Kései tűzrózsák nyilnak a réten
S az égen a mély csöndesség fogad.
Nagy topolyafák gallya hullong gyéren
És söiéten hallgat a tó,
S a kolomp úgy méléz a lomha légben
Mint altató.

Hűs szele hűz át az ősznek a réten
Fázik a lelkem, érzi a deret,
Keresnék valamit a messzeségben
Kihunytt fényt, elnémult üzenetet...
Oly hirtelen borult az est fölém
S az ősz oly gyorsan rámtalált,
Úgy állok itt a hervadó vidéken
Mint a topolyafák.

V

A legszebb út a temetői sor,
Mikor az ősz a fákra rátipor.

S az özvegy lombok árva levele
Szédülve száll a temető fele.

És a fakó aranykereszteken
Halotti táncát lejt csendesesen.

A morva erdők mély fájdalma zúg
És vágóinkat viszi a vasút,

Mely sírva vágat át a híd felett,
Míg szőke füstje a felhőbe leng,

S az idegen rögök moraja bűg:
Látjátok feleim, hogy mik vagyunk.

HIMNUSZ EGY CSONKA VÉNUSZHOZ

Szobor, csodállak, és remegő kezem
Lágyan simítja vállaid vonalát,
Fehér karodra forr ma csókomb.
— Évoe, Vénusz Anadyomene!

Szobor, te gőgös és tört, miként e szív,
Mely tűnt aranykor álmaitól beteg
És lemondásuktól vonaglik.
— Évoe, Vénusz Anadyomene!

Szobor, álmodtam rólad egy életem
És dallamokba törtem a vágyakat
Csókod nekem csak dalba termett.
— Évoe, Vénusz Anadyomene!

Szobor, kerestem mindig az arcodat,
Egy mosolyodra vártam, ó Szerelem,
Te márvány voltál, tört maradtál.
— Évoe, Vénusz Anadyomene!

GIOCONDA

Hol szürke gótivek pállott homálya
Szomorkodik a hosszú folyosón
És délben a nap tétova világa
Csak haldokolva és fázón oson,
A siralomvölgyének e vidékén
Élt, hogyha élet ez: virrasztani
S imádkozni a magány menedékén
Élt Fra Filippo. Voltak álmai,
Mert álmok híján holt leány a lélek.
— Ó álmok, jól ismerlek titeket,
Vigiliákon szálltok mint kísértet
A szivbe, mely szűz, árva és beteg. —

*Fra Filippo színek költője volt
S a zárda árnyán a sok szürke folt
Mely gót ívek közt nyúlt az éjszakába,
Keze nyomán lassan virulni kezdett.
A szürke falra szállt száz méla álma,
Az Úr, az angyalok, a Szűz, a szentek.
Halovány színek, mint klastromi kertben
A liliomok sápadt színei,
Ó de színek, s a tompa szürkületben
Virultak, s titkot súgtak mind neki.
Az Úr a mennyezet kéklő mezőin
Örömmel nézte: ime a világ,
Hozzá esengtek az ívek redőin
A mély kórusból a litániák.
Mária, a titkos értelmű rózsa
Szökén, szikáran nézte gyermekét
S a vértanuk és szűzek légiója
Epedve látta az Úr szent egét.
Fra Filippónak ez vala világa,
Melyet saját képére alkotott,
A föld csak cella, és igazi hazája
Az arany menny, hol élnek boldogok!
De egy napon — ó jönnek napok néha —
Mikor szívünk, a nyugodt és méla,
Úgy ver, akár a riadó dobok
S mint egy világnak szíve, úgy dobog:
Egy napon idegen jött messze tájról,
Talán Rómából, talán Umbriából,
Gioconda jött, miként ha keretéből
Kilépne, Lionardo remekéből.
A homlokán rubintos aranyék,
Szemében a titok. Az ajka ég,
S rejtelmes mosolyával szólni kezd:
Bánatos álmok, ó ki festi ezt?
Fra Filippo remegve meghajol
S a távoli hercegnő ajka szól:*

Művész, ki élsz az éjben és a mélyben
S nem álmodtál még asszonyról, babérról,
Mily nagy lehetnél, ha komor sötéten
Nem hullana rád a szomorú középkor!
Lásd, túl e klostrom és e völgy homályán
Rég reggel ég és boldog nap nevet,
Paloták törnek égbe és szivárvány
Színével új művészek festenek.
Az élet édes és dús lakomáján
Terülnek ékes és új asztalok,
Örömet hirdet a kép és a márvány
S a vén nap új csodákon andalog.
Ó nézz szemembe: szép és új öröm
Ragyog belőle, mert öröm az élet,
Minek a halvány égi fényözön,
Míg szemünk földi vágy tüzében éghet?
Ó nézz ajkamra: talány és titok,
De egy csók minden értelmét megadja
Csóktalanok a szegény mártirck,
Ó nézz reám és nézz a szent tavaszra!
Fra Filippo csak rámeredt sötéten,
Jövő tüzei égtek nagy szemében,
Jövő igék remegtek ajakán:
Ó élet, szépség, tavasz és talány!
Lassar elindult és előtte lejtett
A távoli hercegnő, lépte tánc,
Fra Filippo ment. Hívta, hitegette
Az aranyos és selymes Reneszánsz!

A MUSZKA

(1915.)

A Kárpátokban ellenünk vezették,
Hozzánk a télen így került Prokop.
Szakálla kender, a szeme tengerkék,
Ó ez a szem sok szépet álmodott,
Jogról, örömről, lányról, mely övé lesz.
De ember tervez és Atyuska végez.

Most szemet és fát hord az iskolában,
Kis nebulóknak némán melegít,
És él szeliden, bizton, új hazában
És várja, várja, hogy elengedik,
Mert rab a rab, ha jó is, aki tartja.
Ám szenteltessék az Ő akaratja!

Prokop Petőfi nyelvét töri lassan
S a Volga hijján nézi a Marost.
Ó, a Tiszát is látta akaratlan,
Hogy januárban vérrel áradott.
Jaj, mennyi vér és víz folyt el azóta
S még mindig, mindig, mindig az a nóta.

Az iskolába jár egy szőke gyermek
Kis hadiárva, kékszemű szegény,
Katonaapja a k k o r, ott esett el
A becsület kárpáti mezején.
Prokop ezt tudja s nézi lopva, hosszan
És varjakat lát szállni Mármarosban.

És odamegy halk lassan a gyerekhez
S megsimogatja lágyan a haját,
Az ujjai oly fázósan remegnek
És hallja távol haldoklók jaját
S mintegy magának rebegi szegény:
Bocsáss meg, ó nem én voltam, nem én!

MEGYÜNK A VÖLGYBE...

*Lassan megyünk a völgybe lefele,
Hull ránk a nyári áldás levele,
Ma nyári zöld, holnap őszi arany
A csúcsokon már a tél barnája van,
Lassan megyünk a völgybe lefele.*

*Ó csak menjünk a völgybe lefele,
Jöjjön — hisz ő jön — álmaink tele.
Ott lenn virágtalan bár a határ,
De mégis házak hű ablaka vár,
Ó menjünk csak a völgybe lefele,*

*S amíg megyünk a völgybe lefele,
Ne fájjon az, hogy eltűnünk bele
S a magas csúcsok ormain talán
Más vándorokat ragyog be a láng,
Amíg megyünk a völgybe lefele.*

BETHÁNIÁBAN

*A régi dolgok hiven visszatérnek
S hiába megy az életem tova
Övék a vágyam és övék az élet.*

*A régi emlékek piros bora
Ma mámorit s ma ringat vissza engem
S ma száll a régi rossz és rút tova.*

*Emlékeim, utolsó vacsora,
Ma magamat adom tinéktek által,
Ily élők még nem voltatok soha.*

*Az éjben halkan zeng a csalogánydal
S én érzem, érzem, hogy búcsúzni kell
S szeretnék eggyé lenni mind e tájjal,*

*Mely sorsom útján égbe úgy ível,
Mint égbe lejt a halkuló madárdal,
Ma megbékéltem már a semmivel
S boldog frigyét kötöttem a halállal.*

BÚCSÚ

*Ez az én vérem, ó vegyétek
Vegyétek tűnő életem.
A tűnő élet örökélet,
Ha vérét és szavát veszem.*

*Nem a mulandó, tarka szókat
Mik zengnek utcán és teren,
De a magányba elbúvókat,
Miket láz és örvény terem.*

*A csodálatos, tiszta szókat
Mik fél zene, fél rejtelem,
S mik mélyebbek, mint végső sóhaj
Az elröppenő életen.*

Ez az én vérem

1918—1919

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

EZEK ENYÉMEK...

*Ha dübörögve, hirtelen bezárul
Mögöttem rozsdás árnykapud. élet,
Mi fáj nekem e keserű világbul,
Mi lesz az, amit akkor sírva érzek?*

*Mi vonja vissza még egy pillanatra
Bús lelkemet, amely halottra fázott,
Minek az íze, emléke, zamatja,
Mért áldom én ez átkozott világot?*

*A szerelem? Hisz én csak sírva vártam
És hideg küszöbén, mint a kivert eb
Szűköltem hűs tavaszi éjszakában
S még mindig ég a régi, a beteg seb!*

*A gyönyörök? Ó lösvény, dolyfös élet,
Hisz asztalaid morzsáit ha kaptam!
Mi fáj nekem, ha valahára végre
Mögöttem portád örökre becsaptam?*

*Egy zene tán. Mozart. Vig nyári éjen
Aranyos gyertyafényben zongorázták
És benne csengett arany-gyermekségem.
Egy zene fáj. Egy tűnő örök ábránd.*

*Egy kép. A Segantini esti tája,
A fáradt vándor, ki fölneáz az égre,
Hol hunyó nap van és a ködök vára
S lelkében örök vágyak messzesége!*

*Ezek fájnak. Ezek eryémekek, szépek.
Ez voltam én. Valaki, aki készül,
Valaki, aki árván erre tévedt
S akinek útja végtelenbe melyül ...*

T I Z I Á N N A K

*Ó boldog mester, végtelen derűnek
Nagy mestere, kit álmok száza készítet,
Hogy a színek játékát vígan üzzed
És kinek egy az élet és művészet;*

*Ó boldog festő, bársony és selyem lett
Minden kezében, tiszta és meleg fény
S közel száz évéd tündökölve tellett
S legtöbb bíbort leltél épp naplementén.*

*Ó Tizián, egy elfáradt tanítvány,
Ki szinte fényt imád s nem senki hitvány,
Félős irigyen gondol rád szegényke:*

*Csak néhány tiszta könny a gyöngye, éke,
De lelke mélyén, árva műteremben,
Száz álma él, mindennél fényesebben.*

VIDÉK

*Tűnik, múlik az egy emberöltő
S én maradok a falusi költő.*

*Miket szívem gyermetegül áhít,
Nem látom nagy városok csodáit,*

*Miket minden boldog apacs láthat,
Tünde nőket fényes operákat.*

*Mint a bakter kicsi háza mellett,
Szalutálok tűnő életeknek.*

*Piros zászlót lengetek hiában:
Forradalmas, titkos, régi vágyam.*

*Körülöttem csönd van s réti rózsák.
Ő ki tudja, tán ez a boldogság?*

*S én dalolva fölnézek az égre
S meghalok, mint Isten szegénykéje.*

Ó SZERELEM ...

*Tavasza, nem érzem régen mámorod már,
Mely illatoddal a szívemre ment
Bolond vágyakra bujtón s én, a kontár,
Játszottam sírva a szerelmeset.*

*Ma már megértem, mily meddő e játék
És mily csaló az illat és a vágy
S a szerelem, bús Pandóra-ajándék,
Fölsebzí balgák szívét és agyát.*

*Ó Szerelem, azért én nem tagadlak
És tartalak tovább is én Uramnak,
De egy tűnő árny többé nem zavar.*

*E vágy a végtelen ölébe tágul
S nem hervadó szépség örök borátul
Derűs ma már a lelkem s fiatal!*

S Z E G E D

*A Tiszaparton halkan ballagok
És hallgatom, mit sirnak a habok?*

*E partok méla fordulójánál
Állt egyszer gögös Atilla király.*

*E tájon, hol a két víz összeér,
Áldozott egykor dús Ajtony vezér.*

*Ott lönn, ahol most vén harang dalol,
Dugonics András búsult valahol.*

*Mert búsulásra volt itt mindig ok,
Ugy-e bajtársak, ugy-e magyarok?*

*Itt Tömörkény, ott Gárdonyi lakott,
Petőfi Zoltán erre ballagott.*

*Megállok felhős tavaszég alatt
S míg megy a víz és az idő szalad,*

*Érzem, hogy az öreg Tisza felett
Az örök élet csillaga remeg.*

KÉPZELT UTAZÁSOK

Most, hogy száll az alkonyóra
És kitágul a szoba,
S ködbe vész a falu tornya
S jön az árnyak nagy sora;
Csak a kandur szeme csillog,
Két ijesztő, nagy szeme,
És a vén kályhába' villog
A kiégett fák szene,
Most indulj, álmok vonatja,
Jelzőlámpám, gyúlj ki most,
Most siessünk el nyugatra,
Most kell világlátni, most,
Míg nem jő a szürke hajnal,
Régi gonddal új napok,
A szárnyas álomvonattal
Új világba rohanok!
Itt hideg van? El keletre,
Hol a pálmák intenek.
Most sötétül? Délre, lelkem,
Hol arany fövény remeg!

Öreg este. A parázs húny.
Ma elég is már az út,
Messze, távol tájon jártunk,
Ma elég is... Ágyazunk!
S ha az álom, ez a balzsam
Leragasztja a szemet,
Álomhajók kürtje harsan
Vár az új táj, új egek!

MINDENKINEK

*Ó emberek, szeretni kell a földet
S szeretni kell borút és bánatot,
Örülni kell derűnek és esőnek
S dalolni kell, ha minden elhagyott.*

*Örülni kell a gazdag hervadásnak,
Dalolni kell a téli sirokon,
Szeretni kell a csillagot s az árnyat
És tudni kell, hogy gyöngy és könny rokon!*

*Ezt hirdeti ma nektek egy magányos,
Bánatos ember, aki messzi ment,
Ki mosolyogni tud már bánatához
S vágnak, reménynek rég békét izent.*

TESTAMENTUM

*Nektek hagyom, ha innen elmegyek
E búcsúzó, jövődő emberek!*

*Ha emlékeztek, mit daloltam én,
Ne kérdezzétek majd, ki voltam én.*

*Nem a pacsirta fontos, csak a dal,
Mely a nem múló, szent összhangba hal.*

*Én botorkáltam s botlottam sokat,
De nem szüntem dúdolni dalomat.*

*Szomorú volt a versem, jól tudom,
Csüggedten álltam sokszor félúton.*

*Én vétkem, én nagy vétkem, érzem,
Hogy nem láthatta könnyemtől szemem*

*Sokáig a fölpirkadó napot:
De ti ezen ne csodálkozzatok!*

*Ha én a gyöngyvirágos hant alatt
Nem álmodom, csak fekszem majd hanyatt,*

*Kivánom és ez testamentumom,
Akarom én, ez így is lesz, tudom:*

*Hogy meg ne értse többé senkiséem,
Miért vérzett el lassan a szívem,*

*Miért volt nékem fájó, ami szép.
S a fiatalság tavaszi ízét*

*Miért érezte fanyarnak a szám
S az asztal végén, vidám lakomán*

*Mért sírtam én, mint az elátkozott:
Ne értsétek meg azt, ti boldogok!*

B Ű C S Ű

*Mielőtt innen végkép elmegyek,
Szeretnék elköszönni, emberek,*

*Mint rab, akinek int a szabad út,
Búcsút rebeg, mielőtt szabadult.*

*Mint a madár, kit Dél vár arra túl,
Az eresz alján még egy dalt tanul.*

*Mit is daloljak, én szegény beteg,
Mit is dadogjak nektek, emberek?*

*Talán nem is kell még búcsúzni se?
Hisz észre sem vett engem senkise.*

*Csak egy könny voltam, aki porba hull,
Csak egy sóhaj, ki égbe szabadul.*

*Csak egy csók, aki hideg köre lel,
Csak egy szó, kire visszhang nem felel.*

*Egy pillangó, ki csillagot keres
S elgázolja egy durva szekeres.*

T A V A S Z I É J

*Fekete fátylas ég alatt
Mezők és tornyok alszanak.*

*Alszik Milano, Moszkva, mind,
A vágyaink és bajaink.*

*De lenn az áldott föld alatt
A szent csirák nem alszanak.*

*Az örök erjedő erők,
Dúsan, vígan gerjednek ők.*

*Szívek hamvából ég fele
Nő, nő az Élet gyökere.*

*Örök törvény parancsa szól
S egy éj során száz hant alól*

*A sarj kikél s minden felett
Arany napunk is fölnevet!*

FOTOGRAFIÁK

*Én úgy szerettem rendezgetni őket
Fekete album szürke erdejében,
Mely halkán zizegett, mint csöndes öskert.*

*Ó arcok, amint némán, egyre néznek
Örökre néznek és a végtelenbe,
Mert ide lopta őket egy ígézet.*

*A földi másuk jár, kél, tova, messze.
Tán hervad, mint a dérvert őszi rózsza,
Vagy melegíti őt napod, szerencse.*

*Itt mindig így maradnak mosolyogva,
Vagy mindig mélán komolyodva néznek,
Amíg pereg, pereg a homokóra.*

És rám köszönnek ők is, kik nem élnek.

*

*Ez itt apám, mint ifjú katona,
Arcát pirosra festé régi mester,
Ily virulón nem láttam én soha.*

*Tán elfakult, míg annyi éve ment el,
Hogy engemet ringathatott a térdén
S tovább vánszorgott nyűgös életemmel.*

*Ez ifjú arcon is, a szeme mélyén,
Jövő ború felhője veti árnyát
S a szeme fénye bánatos lidércfény.*

A korai halál párkái várják
És én vagyok, sötét költő, fia,
Kin nem segít se asszony, se imádság,

Az élet neuraszténia.

*

Im itten egy régi daguerrotip kép:
Petőfi a pipával, Debreczenben,
Magasztos és dicső költői inség.

Egy másikon széljárta köpenyegben
Búcsúzik a szegény szülői háztól.
E képeken oly sokszor eimerengtem.

Boldog Petőfi, ki éhezve fázol,
De végig melegít egy szent lidérccláng,
Egy forró hagymáz hírről és hazáról.

S amíg mi többi, új, fájó poéták
Sebzett ideggel virrasztunk az éber
Álmok vak éjén, ő győzőn lenéz ránk

Ki elment idején, huszonhat évvel.

*

Itt távol tájkép, tóval és hegyekkel,
Oly vadregényes és valószínűtlen
És rajta házaspár, sok vig gyerekkel.

Galambok turbékolnak nyári égen,
És a képen mindenki mosolyog,
A talmi bárány is a talmi réten.

*Ó mosolyok, ti ódon mosolyok
Ti talmi örömök, mik elmulátok,
Mi dolog ez, mi szomorú dolog?*

*Ma úgy tekintek már kábulva rátok,
Mint Andersen-mesék rajzára néztem
Én koravén fiú, kit sujt az átok.*

*Ó érzem én, hogy mindörökre végem,
Borom kifolyt, rózsám elhervadt
És csillagom megindult már az égen.*

És jaj nekem, de már bús sem vagyok.

THONUZOBA

*Megyek meghalni, párom, jer velem,
A német Isten nem lesz Istenem.*

*Az öreg Istent hittem eddig én,
Ki mennydörög a magas ég ivén.*

*Az öreg Istent, akinek szeme
Arany nyilával tűz e földre le.*

*A német Isten komoly és szelid,
De vasba önti harcos híveit.*

*Keresztje kard, oltára félhomály,
Mennykő helyett a sípja orgonál.*

*A német Isten szőke idegen.
Az öreg Isten jó uram nekem.*

*Ha magyar földön híve nem marad,
Megyek pihenni magyar föld alatt.*

*Megyek meghalni, párom, jér velem,
Föld ősanyánk ölébe csendesen.*

A SZEMEIM

*Sokat könnyeztek e szegény szemek,
Sirattak örömet és életet,
Miket hiába kerestek.*

*Sokat vakultak e fájó szemek
Bölcs könyvek öreg lapjai felett,
Mikből hiába tanultak.*

*Sokat tágultak e beteg szemek
A csodák és az örvények felett,
Mikbe szédülni szerettek.*

*Ma mosolyognak már e vén szemek
Tűnt örömek és tűnt kínok felett,
Miket örökre megáldok!*

TRISTIA

*Úr volnék én álmoknak tartományán,
Utolsó cézárók közül való,
Halkan ver a szívem és várva vár rám
Az elmulás, e korhadó hajó.
Álmoknak vánkosán, mely süppedezve
Ringatja főmet, elhagy mind a gond,
Lábujjhegyen eljár az ihlet perce,
Mikor egész szívvel dalolhatok.*

Magányos cézár, szétnézek borúsan
Megvert csatáimon s elrévedek
A színes multban, a besüppedt multban,
Mikor még Isten voltam és gyerek.
Ujjongó trombitáim régi hangja
Leikembe száll távolból, remegőn
És ünnepeim elnémult harangja
Szívembe cseng, ha szürkül a közöny.

Az árulók a pusztuló hajóról
Ellopnak mindent, ami lopható,
De te enyém vagy emlék, ragyogó kor,
Ha süllyed is a süppedő hajó.
Szegény cézár a líra húrjain még
Kiver egy nem muló melódiát,
Bár testet a meddő tengerbe vessék,
Övé volt mégis, mégis egy világ!

A RÉGI HÓNAPOS SZOBA

Ó mit csinálhat ma az esti csendben
Az ódon, bánatos, kopott szoba,
Hol Makart csokra virult szürkületben
S magányban szállt el óráim soka?

Talán utódom számlálgatja őket
S unottan jár a vedlett szőnyegen,
Tán versek ütemére tünt időket
Idéz ma fel a rokon idegen?

Vagy, én öreg és bús szobám, ki tudja,
Valaki benned életét megunta
Mint egykor én és indul már szegény?

Vagy surranó örömré vig legény
Egy hervatag leányt ölel át s a csendben
Makart ó csokra megcsörren ijedten?

ÖREG HOTEL...

Öreg hotel, vén, sárga ház
A kurta utca sarkán,
Száz emlékem benned tanyáz,
Rozoga ház, nagy sárga ház
És minden emlék halvány.

És minden emlék szomorú
Didergő őszi esték,
Kenyertelen, bús tomha tél,
Fáradt inak, vánnyadt kedély, —
Szürkélő ódon emlék.

Sárgáló őszi délután,
Nagy tűzfalak magánya,
Utolsó vers, végső garas,
Elérhetetlen, bús, magas,
Letört, nagyálmú pátya.

Revolver, őszi borulás,
Kifáradt, barna árnyak,
Egy asszony, aki nem szeret,
Egy éj, mikor már nem leszek,
Tünt arcok sírva várnak!

Öreg hotel, vén sárga ház,
Te vádas, árnyas emlék,
Lelkem ma újra babonás.
Öreg hotel, nagy sárga ház,
Rám várt tünt őszi estéd!

SZERÉNY GÖG

*Alázatosan és búsan botorkál
Szegény szolgád, ó élet, utadon,
De néha, néha énekelni próbál.*

*A szavadat én hittel hallgatom
S a porban és a sárban is dalolva
Megyek, megyek az országutakon.*

*Hiszen halál vár rám, bús vándorúdra
S a temetőkbe többször térek én
És örömebb, mint a városokba.*

*De olykor mégis, lelkem rejtekén
Valami büszke sejtés bujtogat,
Valami titkos és bízó remény.*

*Tón egy dalom, szelid, mély hódolat
Előtted szépség és előtted élet,
Túlzengi majd a Hindenburgokat*

És mégis győzők én, ha már nem élek.

TEGNAP, HOLNAP

*A végeken, hol a magány zeng
Vihar hárfáján éneket,
Kárpátokon zokogva átment,
Magyarország,
A költőd voltam én neked!*

*Virrasztottam és elborongtam
És daloltam száz árva dalt,
Remélve csöndes elbukottan
Magyarország,
Neked egy végső diadalt.*

*Voltam remetéd és szegényed
És száműzötted, messze, én,
Te voltál nékem álom, élet.
Magyarország,
Ha haldokolt minden remény!*

*Most, én anyám, hogy élsz nyomorban,
Egészen koldús fél halott,
Soha még így tied nem voltam,
Jövő napjától piros orcád,
Szabad ország,
Én a te költőd maradok!*

Ó I F J Ű S Á G! . . .

*Ó ifjúság, erők vig angyala,
Mint Jákob, úgy viaskodom veled,
Nem engedem a szálló éveket,
Az életet, mely az enyém vala!*

*Ó ifjúság, mohón öllelek én
S dalok arany szalagját aggatom rád
S míg lejtének a tűnő, tünde órák.
Mindent felejtve csüggök egy zenén!*

*Egy mély zenén, mely árad és dagad
S előnti mind e földi tájakat
S bezengi lágyan az azúr eget,*

*Örök zenén, mely földi gyász felett
El nem mulandó szépen, egyre szebben
Száz ifjúságot ringat énekemben.*

TESTVÉR

*Miért von úgy a vágy benézni csorba
Ablakon, ha gyéren lámpafény ég
Szűk szobában s asztalnál dohogva,
Bús lakó ül s véle tompa kétség?*

*Nem tudom ki, nem tudom miért bús
És miért néz oly merőn a lángba?
A falon a barnás, régi Jézus
Arcán új fényt tétováz a lámpa.*

*Vagy Aradnak vértanui mennek
Szép halálba, rút halálba némán?
Mindegy az a fásult idegennek,
Aki ül csak s töpreng napi témán.*

*Úgy szeretnék besurranni hozzá,
Mint a tolvaj, aki senkit sem fél,
Kezét lágyan a kezembe fognám
És suttognám lassan, lopva: Testvér!*

BÉKE

*Lágy lilába öltöztek a fűzfák,
Fák fölött a béke kékje leng,
Fnyhe bánat madara repült rám
S bennem régi vers zenéje zeng.*

*Messze, mint az álom, él a város,
Itt a Tisza bűvölete már,
Itt meséim erdejében járok,
Itt az idő örök csendje áll.*

*Itt reménnyé épül annyi emlék
És emlékké szépül a remény,
Feledünk itt hűtelen szerencsét
S kikötünk az álmok szigetén.*

*Itt fölöttem tűnhetnek az évek,
Én túlnézek tűnő éveken.
Szivem árad át a békességbe
És e békesség a szivemen.*

R A B V A G Y O K . . .

*Hadifogoly vagyok e nagy világon,
Hiába várom a szabadulásom.*

*Idegen arcok néznek, mint a kémek,
Mikor virággal és fűvel beszélek.*

*Idegen ajkak zúgnak durva zajjal,
Ha hallgatom, hogy halkan zeng a hajnal.*

*Idegen öklök életemre ütnek
És eltörnék, ha bírnák, hegedűmet.*

*De a szivemben sir oly tiszta mélyen,
Mint a zsolozsma szent karácsonyén.*

*És úgy ujjong, mint gyermek, föl a holdra,
Mely újult fényben áll, bús égi pompa.*

*És én felejttem és én áldva áldom
Hadifogságom e kemény világon.*

M Á J U S I Ó D A

Ó emberek, az élet oly rövid,
Az utak végén az örök rög int.

Jó volna egyszer, végre, tudni már,
Hogy szomorú fejünkre itt mi vár?

Isten nevében az ember felett
Száz zsarnok ítelt és kevélykedett.

Jó volna egyszer kipróbálni még
Az Ember jussát, az Ember hitét!

Harangok, ágyúk, szuronyok helyett
Zengjen, ragyogjon már a szeretet!

Határok helyett a határtalan
Jóság, amelynek igazsága van!

Kaszárnyát, börtönt lerombolva mind,
Szárnyaljanak egekbe álmaink!

Versnek, zenének szárnyán szálljanak
Az Isten szabad sátora alatt.

Vörös májusra vigan zöldelő
Szabad májust hadd hozzon a jövő!

Legyen majális minden napodon
Ó ember, hittel én ezt dalolom.

Hittel reménnyel május ünnepén,
Ó ember, Testvér, be szeretlek én!

AZ UTOLSÓ VACSORÁN

*Már vártak rá halottas ciprusok,
Már hivogatták golgotai árnyak,
Ó ciprus! dalod álmokat susog,
Ó árny! be jó vagy annak, aki fáradt.*

*Még egy pohár bor, egy szelet kenyér
És azután indulni fel a hegynek,
Be szomorú az utolsó fényér,
Hol ácsolják az utolsó keresztet!*

*... De ez az óra még halkán dalol,
De ez az este még lágyan susog,
Oly szép lehet az élet valahol,
Mézes az álom és édes a csók.*

*— János, hajad bús szökesége fáj
És lelked ifjúsága szent nekem,
Oly tavaszi lesz tőle ez a táj,
És hegedül a hold ama hegyen.*

*János, daloló szivemen pihensz
És kék szemed a mély szemembe néz,
Álmodó tenger szomorú szemed
És bánatom e kék tengerbe vész.*

*Ne sirj, tiéd az élet titka még,
Ne félj, ha holnap a kárpit hasad,
Az ajkadon az élet csókja ég
És ifjúságtól szöke még hajod!*

BALALAJKA

*Fölzendül szépen, csendesen
A balalajka Szegeden.*

*A hold ragyog a fák felett,
Mint távol tájról üzenet.*

*A rabok arcán úgy dereng,
Mint könnyek és mint ékszerek,*

*A zene száll, a nóta szól,
A holdas éj békét dalol.*

*E nóta ismerős nekem,
Szivem dobogja szüntelen.*

*E zene kedves rokonom,
Bölcsömtől fogva zokogom.*

*Mert bú él benne s vágy remeg,
Felétek, más táj, más egek!*

*S a nótát aki pengeti,
Szivem őt régen ismeri.*

*Egy fának fájó levele,
Öröktől egy vagyok vele.*

*Egy föld sáppadt virágai,
Élünk virulni, hullani.*

*Jöttünk e földre sírva mi,
Egy Isten árva fiai!*

Néhány ráncsal több a gond az arcon,
Néhány könnyel több a fény a szemben,
Néhány dallal több a bú ajkon
És se dac, se vád a végzet ellen.

Ilyen ez arc s így néz hűs nyugodtan
A nagy éjbe, mely felé közelget,
Régi társak s álmok várnak ottan,
Többen, mint ahányan itt delelnek.

Régi társak, álmok. Tán a semmi,
Akkor is jobb százszor arra lenni,
Mint lármás vásárodon, valóság.

Aldott semmi, hol nem fáj az agy már,
Hol örökké ünnepel a naptár
S veszteg alszanak a homokórák.

RÉGI FALUSI ALLOMASON

A söntés, mint a kaptár, zsong vasárnap,
Az úri népek várni idejárnak.

A kártya megy s a füst lilán lebegve,
Mint őszi köd száll a dohos terembe.

A gyorsvonatra várnak, mely viharral
Robog el itt és más világba nyargal.

Egy pillanatnyi tündöklés az estben,
Hogy minden vágy utána énekeljen.

*Hogy a borokból még több bú ömöljön
S az unalom még gyilkolóbban öljön,*

*A krétaarcú, vén postáskisasszony
Beniczkynével még tovább virrasszon,*

*A szolgabíró még több bankot adjon
S a társaság a korcsmában virradjon!*

BOCCACCIO ÉNEKEL

*... Korhadt kor, bibor máglyafénnyel,
Fekete gyásszal, már elég;
Ember, virrasztó szűz, nagy éber,
Lásd újra az öröm delét!
Égjen arany napja Homérnek
S Virgil szerelmes holdja már,
Istenei a derűs égnek,
Flórenc virágos völgye vár!*

*Ó szálljatok le égi körben
Lebegve zengő gráciák,
Antik örömben, új erőben
Szülessen újra e világ!
A fekete halál nem élet,
A füstös máglya nem tűzünk,
Tenger ölén szűz szobrok élnek
S az öröm a mi szép szüzünk!*

*Ó kelj ki patyolat habokból
Szép Afroditénk újra már,
Ó forrj gyönyör, te édes újbor,
Virágos Flórenc halma vár!*

*Jövel te is, bár új alakban,
Pallas, Mentor, vig bölcseség,
Ki búszultál borús Bizanóban,
Boccaccio mond ma új mesét!*

RÉGI VERSEIM ELÉ

*Nem bánatnak már engem e bánatok,
Nem az voltam én, aki ma már vagyok.*

*Egy bámuló öz szeme jobb rokonom,
Mint e tűnődések eltűnt romokon.*

*Ma már ölelőbbnek érzem a halált,
Mint rég az életet, amely a sirra várt.*

*Ma már a halál és élet derűsen
Egymásnak örök örömet üzen.*

*Lánc, lánc, örök tánc a gyönyör és a gyász.
Egekben, rögökben csak életre találsz.*

*Nem él, aki fél és balga, ki borús,
Minden jó dalolót öröm koszorúz!*

MEGY A HAJÓ

*Kürtő hang bűg a mély, fekete éjbe,
Panaszos bűgás, ködben elhaló,
A titokterhes ismeretlenségbe
Lomhán indul az utolsó hajó.
Egy piros kendő még lobog a szélben,
Egy asszony a parton még integet,
De búcsúszava elhal a vak éjben
És zokogása, a szárnyaszegett!*

Egykedvűen áll a kapitány a hidon.
Vén viharverte vaskezű legény,
Nem csillan könnyű a szemébe, titkon,
Nem rejtezik vád szíve rejtekén!
Pedig atant, a szűk hajófenéken,
Magába folytva gubbaszt száz sirám,
Míg fönn egy távol viharnak szelében
Új csillagon csügg a vén kapitány.

Mennek sietnek. A bihari róna,
Kúnság, Bánság pusztája elmaradt.
Nem tart velük, csak egy rög és egy nóta,
Mindent beföd a szürke alkonyat!
Az égnek pásztortüzei lobognak,
Aranymezőknek délibábja int,
S a fáradt, béna, néma magyaroknak
Egy új világ harsogja dalait!

A költő is megy. Hisz viharmadár volt
S jeges közönyben szárnya elfagyott.
Ő is nézi a fedélzeten állva
A hideg fényű, sarki csillagot.
Könnyű az égen némán tündökölni,
De dalos ajkkal lenn hallgatni fáj,
És koldús Lázárként koncert pörölni,
Mikor a lelkünk dús álmú király!

Hát menjenek! Hagyják el ezt a tájat,
A lusta ködöt, a meddő avart,
Ne hallják tar gally őszies sirámát,
Ne lássák lassan tűnni a magyart, —
Mint gyérül egyre, vad vízként kicsapva
Szűk Európa irigy szigetén ...
Mint borul rája enyészet homokja
És siratatlan, mint vesz el, szegény!

A KÖLTŐ SZÓL

Hallottál a mesék királyfiáról,
Ki három évig elbűvölten élt,
Kitől öröm, szerencse tovapártolt
S vad rengetegbe ölte életét?
Úttalan úton járt nagy messzeségben,
Érdes darócban, árván, szomjan, étlen,
Szomorúságos nótákat dalolt,
De mégis — mesék királyfia volt!

Hallottál a titokzatos szigetről,
Hol örök nyár él, örök szerelem,
Halkhúrú hárfán szól a szél az erdön
S a csudáknak kék virága terem?
A többi ember járhatja az élet
Ezer ösvényét, arra sohse téved,
De a királyfi egyetlen szaván
Fölépül az a csudatartomány!

Ha hittél csüngsz az én szívem meséjén,
Jöjj! Vár reád a bűvös kikelet,
Csak az élet mély erdőinek éjén
Bizton hajlítsd szívemre szivedet!
Meglásd, dalomra száz visszhang figyelmez,
Sötétlő erdők egyre fényesebb lesz,
S mire a rontó bűvölet lejár,
Ránk a dicsőség diadémje vár!

A VÁRADI PÜSPÖK LÁNYA

*A váradi püspök lánya!
Rózsaszál a szöghajába.
Tisza mentén, Bihar táján
Nem akad több olyan szál lány.*

*Patyolat a teste, lelke,
A legények veszedelme,
Szava bűbáj, tánca örvény,
Mért is nincsen rája törvény?*

*Cserhalomnál csata van ma,
Pogány kunság riadalma,
Hull a tar fej, mint az alma,
Magyaroknak diadalma.*

*László vezér lova tártos,
Vezeti a Boldogságos,
László vezér bárdja talál,
És ha talál, az a halál!*

*Ott fut egy kun. A nyergében
Drága teher hever szépen.
A nyergében — csípje kánya! —
A váradi püspök lánya!*

*Nosza rajta, rajta, rajta!
László lova rárófajta,
Széltől vemhes anya lánya,
Utoléri nemsokára!*

*Rövid a harc. Kun legénynek
Búcsút int a drága élet,
De a karját esdve tárja
A váradi püspök lánya!*

„Ne bántsod, lovag, ezt a legényt,
Szeretem én szívem szerént,
Vagy ha bántod, magad bánod,
Letörsz akkor egy virágot!”

László vezér karja lankad,
— Soha még ily diadalma! —
Karja lankad, szive bágyad,
A pusztának nekivágtat.

Igric ajkán új nóta szól
A bihari sátrak alól.
László vezér sir a dalom:
„Hej Cserhalom, haj Cserhalom!”

László hősnek neve támad,
Visszazengi minden század!
Csak a szive maradt árva,
... Hej, váradi püspök lánya!

GYASZINDULÓ

Öreg apám, a kürtös ük, Lehel
A Lech mezőin búsan énekel.

Az alkonyatra hajló dombokon
Nincs már körül se testvér, sem rokon.

Csak idegen, csak ellen, csak halál,
Holt magyaroktól hervad a határ.

És szól a kürt és úgy fáj szólnia,
Fölsír szavában messze Ázsia.

Szent Ázsia, hol a mezők urán
Gyönyörrel nézett végig ős Turán.

Hol társtalan nem élt szegény magyar,
Nem marta, mint a vadkan, száz agyar!

Irigy ellenség és irigy barát
S magas reménynek itta óborát!

Az Istenét berekben lelte fel,
Hol szent tavasz szellője énekel.

Hol az öröm zúg és gyönyör tanyáz
És borozó víg zomotor a gyász!

A kürtje elhal, mint a nagy beteg...
Ó németek, mért sirtok — németek?

SZÉCHENYI

Mint rab oroszán rozzant ketrecében,
Morogva élt Döblingben a beteg,
S figyelte, hogy a távol magyar élet
Egére új vihar mint közeleg?

És néha néma egykedvűn besüppedt
Az örület fonák, bús szőnyegén
S hallgatta, mint lehangolt hegedűket,
Miket susog a kétség és remény?

És olykor kitekintett rácsa résén
S szimatolta az ébredő szelet,
Hej, a tavasz künn milyen is lehet?

És néha, kora fagyok ködös éjén
A pisztolyával babrált eltűnődve
S mint kandi gyermek, úgy bűmult a csöbe...

FÉLEGYHÁZÁN 1918 NYARÁN

Vén szélmalom nagy, tépett szárnya áll.
Nem élet örül itt, de a halál.

Csak a tücsök szól lomha lomb alól
És ő is, ő is elmúlást dalol:

Hogy megy a nyár és jön a téli sár,
Szegény tücsökre akkor majd mi vár?

Az unt uton pipás nyugalmasan
Ballag a polgár, neki dolga van.

Nem sürgős munka: ballagós dolog.
A tüze pislog, a szava dohog.

Egy költő járt itt, kit vész s láz üzött...
Pipálj csak, polgár, ciripelj csak, tücsök!

FOREL ÁGOSTONNAK

Már oszlik, mint sötét köd,
A véres, tompa mámor,
Mely a világra hullott
S ötödfél szörnyű évig
A tébolyt hozta nekünk!
Már az agyak homályán
Derengni kezd a hajnal,
Egy emberibb jövő
Kijózanult világa.

A roppant kevesek közt,
Kik tiszta öntudattal
Látták a balga rontást,
Te végig ott maradtál
Jövendő orvosának,
Tanító mesterünknek!
Fogadd üdvözetünket,
Kik téged ünnepelvén
Az Embert ünnepeljük,
Az Embert, aki alkot
Az élet és igazság
Békés, szent műhelyében,
Keresve ismeretlen
Titkát örök erőknek,
Hogy ezután e földön
Ünnep legyen az élet
És mámor az igazság
S ember legyen az ember,
Szabad és boldog. Ámen.

M A G Y A R N Y Á R 1 9 1 8

Pipacsot éget a kövér határra
A lángoló magyar nyár tűzvarázsa.

A Tisza szinte forr, mint néma katlan,
Mint izzó part ölelget lankadatlan.

Selyem felhői sáppadt türkisz égnek,
Bolyongó vágyak mély tüzében égnek.

S a végtelen mezőkön szőke fényben
Kazlak hevülnek tikkatag kövéren.

Fülledt a csönd, mintha üres a kaptár,
Keleti lustán szunnyad a magyar nyár.

*Mi lesz, ha egyszer szikrát vet a szalma
És föllángol e táj, e néma, lomha?*

*Ha megutálva száz here pimaszt már,
Vihart aratva zendül a magyar nyár?*

...IO SONO PITTORE

*Mint mesterek a régi reneszanszban,
Mely még szívem honvágyát kelti egyre,
Én is Madonnát festettem magamban,
Hogy ballagtam a bús parnazzi hegyre.*

*Ruhája égkék, tengerzöld szemében
Ifjú szüzesség boldogsága csillan.
Előtte gyakran meghajolt a térdem,
A hegyen is ott láttam a magosban.*

*Csalódtam, ó de mért erről beszélni?
Múlt verseim e bántról dalolnak.
A kép az kész, de hol van ő, az égi?*

*Az álmaim egy balga álma voltak.
Most képem bal sarkába sirva festek
Koldús barátot, aki hitevesztett.*

BORULÁSOS ÓRAN

*Az üdvösségből mindig kitagadva,
Fáradtan leptem csüggesztő útakra.*

*Pusztaság pacsirtájának születtem
És viharok vándormadara lettem.*

*Másoknak nyitja kertjeit az élet,
Enyém csupán egy hervadó vidék lett:*

*Emlékek avarában járok egyre,
Felejteni tanulva s nem felejtve.*

*Ó gyér emlékek, elomló bokréta,
Szívem csaló ígézet vonja néha:*

*Az élet nagy, szabad útjára lépni,
Nyiló rózsáit nyiltukban letépni!*

*Mámoros lenni új üdv mámorától
S nem hamvadozó emlékek torától.*

*Ó, de szívemben valami megsajog,
Kudarcok árnya, multak álma borong,*

*Tilos üdvösség és tűnő ígézet!
Főöttem szédítőn átrobog az élet!*

MATER DOLOROSA

*A temető lett háza és hazája
És párnája a csöndes síri hant.
A hajnal és alkony ott találja.
Ő várja, hogy örökre megvirrad.*

Mert bús, egyetlen éjjel már az élet
És pislogó mécs az emlékezet.
A kedves arca néha visszaréved
S csókolja a rögöt, mint hült kezét.

A ciprusok oly hívón bólogatnak
És sóhajtása kél a néma hantnak,
Amelyre itten nincsen felelet.

És mindig szürkébb lesz a földi város
S a távol oly derűs és délibábos
És lassan, lassan nyílnak az egek.

ZRINYI, A KÖLTŐ

Sötéten csillogó bogyószemed
Mély századok éjéből rám mered,
Mint keserű vád és komor panasz,
Csüggedt szívem mélyébe villan az!

Tudom mit kérdez hű és bús szemed,
Mely látott halni, győzni eleget
S jövő kárpitján nézett bizton át,
Fénnyel nyilazva a sűrű homályt.

Ó mit feleljek, mit mutassak itt?
Avarba hulló hadak halmait.
Közönybe fúló sóhajt és sikolyt,
Bitangul veszve álmodni, ami volt?

Én hallgatok, susog a hűs avar,
Jön a nagy ősz és hull, hull a magyar.
Jön a nagy ősz és hull, hull légióink.
Ó bán, aludni s nem álmodni jobb!

ANASZTÁZIA

*Föltámadó: így hívták nagyanyámat,
Akinek arcán másvilági bánat
Hervatag őszi mosolya ragyog;
Igy néznek ránk a bús őrangyalok.*

*Föltámadó: fájdalmas anyasága
Ma benned él anyám, te árva, drága,
Te könnyezőn mosolygó jó anya,
Szomorú házunk szelid alkonya.*

*Föltámadók: bennem ma száz dalokban
Mély bánatok hamva lángra lobban
S mi bennetek holt, néma, ősi gyász volt,
Meglengetem, mint győzelmi zászlót!*

ÉNEK A TOLLKATONAIRÓL

*Szerettem őket és közöttük éltem
S velük szenvedtem életemben én
És együtt vártuk a magyar vidéken,
Hogy lesz még ünnep s fény hazánk egén.
Kopott szerkesztőségből szállt az ének,
Száz sóhajom, szerelmes vágy s remény,
A telefon lázas kagylója zengett,
Új rímeket sugallva énekennek.*

*Ó névtelen s neves száz fűrge hőse
A tollnak, amely szentebb, mint a kard,
Mely utat vág egy igazabb jövőbe
S naggyá avatja a szegény magyart,
Vidéki por, sár, sok bús hegedőse,
Ki másokért küzd, álmodik, akar,
Szeretlek testvér és bajtárs a búban
S az igazért vívott szent háborúban.*

S egy koszorút hadd kössek sírotokra,
Kik alszotok már s álmodtok tovább,
Kuszkó Dezsőknek szürke légiója,
Holt katonák, elnémult cimborák,
Zuboly, Pilisi, Gyóni, kik tudója
Vagytok, miért mi vergődünk odább.
S az Isten jobbán irtok már riportot
Magyar nagyságról, mely az égbe rontott.

Becsületes, vitéz toll katonái
Köszöntelek rajongó hadsereg,
Kik írni, ázni, fázni éjszakázni
A küldetés lázával jöttetek,
Kikről nem szólnak hírnek harsonái
S ha lesz, tragikus gyász lesz nevetek.
Sirotok süpped lassú feledéstül
Míg a Vezérnek száz ércszobra készül.

MAILLARD KISASSZONY

Hol Watteau tája ring a kerti tóban
S Watteau-idilltől langos a pagony,
A nyájas, álmos, bájos rokokóban,
Az illedelmes fete galantokon
Arany topánban és fehér selyemben,
Míg enyhe mélézás ült minden arcon,
Versaillesban járta a lány menüettet
A sáppatag csillag, Maillard kisasszony.

Fekete parkban százzsinű rakéták
Álomderűs fényfoltokat vetettek,
Az égerfák alatt folytak a tréfák,
A piros borok és fehér szonettek.

A szőke márki hidegen mosolygott,
Mint hold világa az éjféli parkon.
És egyre melázóbb lett s elfogódott
A sáppatag csillag, Maillard kisasszony.

Ó fête galant, ó táncütemű órák,
Ó szomorúságok boldog évada.
Ti lopott csókok és ti lopott rózsák,
Oda a táncok, az álmok oda!
Marseille felől új nóta kél, új hajnal.
Versailles fölött oly vérvörös az alkony,
Nem táncol már többé csendes fête galantban
A sáppatag csillag, Maillard kisasszony.

Föl honfiak, polgárok talpra,
Ez a dicsőség reggele,
Fehér lesz szőke márkák arca,
Piros nyakuk hull földre le!
A danse macabre járja a Grève téren
S a szankülött kérges tenyere tapsol,
A Carnagnole veszett ütemére
Mámorosan táncol Maillard kisasszony.

A kék Macskában tort ül a vigasság,
Maillard kisasszony iszik és dalol:
Éljen a nép, a jólét, a szabadság,
Éljen a... éljen a forradalom!
Mit kívánsz a táncért kisasszony polgártárs?
— Ő lágyan és vágyón lehunyja szemét,
Mint Salomé a nagy Luininak vásznán
S szól: A szőke márki szép, hideg, fejét!

IDEGEN ZSOLDOS ÉNEKE

*Csak harcolok, nem mondják meg, minek,
Ki tudja, tán az Isten hírneke?
Hogy több teremjen trágyás földeken
Szívem véréből, ó de nem nekem!*

*Csak gyilkolok, de nem tudom, kit is,
Kiontom én Krisztus vérit is.
Mert ez parancs, bár még emlékezem,
Másként papolta ezt a pap nekem!*

*Csak szenvedek, de nem látom, miért,
Talán a mások üdvösségiért?
A pokol útja jó szándék, tudom,
Hej cimborák, menjünk e rossz uton!*

*Csak meghalok, de nem tudom, hogyan,
Melyik mezőn majd, ó de boldogan!
Mert egy komám hű, az öreg halál,
Az megsírat, ha engem lekaszál!*

ŐSZI VERŐFÉNYBEN

*Őszi verőfényben pirosak a lombok,
Egy kis dicsőségtől nem leszek én boldog,
Messze tarlót róttam, hideg volt az éjjel,
Takarózni kellett egy kis dicsőséggel.*

*Ha irigyelnétek, odaadom ingyen,
Fanyar borostyánnál egyebem úgy sincsen,
Amit én elértem, nincsen áldás azon,
Csak az én magányos útamat siratom...*

*Pihenőre térni: örök vágyam nékem,
Jó szó, jó bor, egy csók: lenne dicsőségem;
Adjatok, adjatok, őszi rózsát ősznek,
Puha derékaljat fáradt hegedősnek!*

B É K É T !

*A jobb világról, boldogabb világról
Szavalsz, szavalsz, szent forradalmi mámor,*

*És egyre szürkébb lesz e szürke élet
És örömünk, mint vert had, messze széled.*

*És boldogságunk sáppad, mint fogyó hold
És föld alá megy minden, ami jó volt.*

*Kivándorolni innen, ó de merre?
Elmenni, mint a felleg, tengerekre?*

*Mint a daru, ha ősz jön és ha köd jön
S valami messze, nem járt, tiszta földön,*

*Az Indiákon vagy a szűzi holdban
Mindent feledni boldog elhagyottan,*

*Véres kezünket csillagfény hűsébe
Áztatni és zokogni: béke, béke!*

D A L

*Szabad legyen még ezt dúdolni halkan,
Csöndes panaszt, zúgó világviharban,
A Tisza partján nézni mély vizekre
És a vizekre hajló fellegekre.*

*Mint monitor mellett az árva bárka,
Olyan magányos szívem szomorúsága.
A bárka zöld volt, mint a jó reménység,
Most sűrű, mint a vénség és a kétség!*

*Tavaszi szél száll, rügy bimbója pattan,
Valami kászolódik e tavaszban,
Ilyenkor sírnak gyantát fiatal fák,
Ilyenkor fáj az elmúlt fiatalság!*

A MIZANTROP...

*Én szeretem a hű teheneket,
Szemükben annyi mélabú eped.*

*És szeretem a fáradt lovakat,
Mikor a jászolnál boronganak.*

*És szeretem a víg kakast, ha szól,
Mikor gyöngy szürkül lila ég alól.*

*És szeretem a tücsköt, monoton
Gyászával nyárutói lombokon.*

*Csupán az ember, a mohó, a vad,
A gonosz ember ne bántana csak!*

NYÁRAY ANTALNAK

*A homlokunkon hervadt venyigével
Már nem köszöntjük a kelő napot
S rakétáinktól nem ragyog az éjjel,
Csak tűnt öröm könnyharmata ragyog.*

*Az élet tegnap oly telt serlegéből
Üröm tekint már s gond seprűje néz
S te jössz elénk a gazdag messzeségből,
Boldog szigetről, bátor tengerész.*

*Te jössz felénk és fiatal borággal
S dús borostyánnal mosolyog fejed
S szemedből a mi tünt napunk nevet*

*És szavadban álmunk vágya szárnyal,
Szabad vígan e szürke táj felett
S elmúlt nyaraktól hoz üdvözetet.*

MEGINT A TISZANAL

*Egy nyaram elmúlt, fénye elapadt
És téged szent folyóm, nem láttalak.*

*Talán azért is voltam oly beteg,
Mert nem ringattad fáradt képemet.*

*Hisz habod párna, szőke, lágy selyem,
Melyen hold nyugszik és álom terem.*

*Ó ez a hold és ez az éjszaka,
A csöndesség és békesség maga.*

*A csöndesség, mely mégis halk zene,
Azúr világok vig üzenete.*

*S e béke úgy legyinti lelkemet,
Miként ha gyöngyvirággal verne meg.*

*Ó tiszaparti holdas éj, te mély,
Szívembe csöndet és békét zenélj.*

*Szödd át ezüsttel rajta a borút,
Feledjen el világot s háborút!*

ÉS MÉGIS...

*Dalom halkulva szólt és ringatón,
De mélyén titkosan
Ott zsongott mégis a forradalom.*

*Zászlóm fehér volt, szűz, szelid selyem,
De rajta pirosan
Világolt vérem és rejtelmesen.*

*Szememből ősi tűz ragyog ma is
S bár könny öntözte meg,
Ragyogni fog mély éjszakába is.*

*És én tudom, hogy árva temetőn,
Fáradt szívem felett
Lidérc lebeg majd, hajnalt keresőn.*

TUDOM MÁR...

*Én nem bírok már haragudni rátok.
Haramiák ti és ti uzsorások!*

*Én mint a gyermek nézem e pokolt már,
Bús gyermek, aki mindent megtudott már:*

*Hogy a mennyország kéklő pára ottan,
Vér és könny ára tündöklő magosban.*

*Hogy vágyunk, mely száll büszke szűz egeknek,
Egy édes ringyó ágyékán pihen meg.*

*Hogy hősei száz égzengő rohamnak
Egy bűdös árok fenekén rohadnak.*

*Hogy Nietzsche, zengvén tulsó ormainkrul,
Csak lágyuló agy, mely bomlásnak indul.*

*Hogy Krisztus, függvén az örök kereszten,
Magán se tud segíteni, elesetten...*

*Hogy életünk perc tévedése, más sem
S hogy nem segít itt a halál sem. Amen!*

GABRIELE D'ANNUNZIONAK 1918

*A nyár dalol az enyhe zöld alatt.
A Tiszaparton, a kelő napon,
Míg rózsafényben szállnak madarak,
Egy szökőkút zenéjét hallgatom.
Be szép a reggel, ott is, ugy-e szép?
Tiburi völgyben, Róma szűz egén
És szép, ha langy illattal a setét
Mély nyári éj néz száz csillagszemén.
Ó minden fájó árnyon, gyászon át
Oly diadalmas és oly dús az élet.
Úgy zengeti az örömharsónál,
S te meg akarnád ölni az öcsémet?*

*De a szökőkút csak dalol, dalol,
Tükrében fürdik kék menny, zöld pagony,
Versailles se több nékem, túl valahol,
Mint ez a sétány, nyári hajnalon!
Ó pedig én is, én is fürdetém
Tört lelkeket mindenben, ami szép,
Elrövedeztem Rembrandt remekén
És ittam versek mákonyos izét.
Daloltam én is messze, méla dalt,
Csöndes panaszt arról, mily bús az élet
És hogy mily szép a bú a nap alatt.
S te meg akarnád ölni az öcsémet?*

*Ó régi nyár, ó eltűnt szűz derű,
Mi verseket olvastunk estelen.
A versekben száz bűvös hegedű
Sirt epekedve és sejtelmesen.
Az égi sátor künn már csillagos
Kékellő selymét feszítette fenn.
Te tán Párisban nagy körutakon
Kószáltál és titáni tereken!
Mi téged is idéztünk, — szellemet —
És verseden a lelkünk messze tévedt.
Párisba tán álmodtunk veled.
S te meg akarnád ölni az öcsémet?*

KÖSZÖNTŐ

*Lassan búcsúzom a világtól.
Öröm, vágy, élet tovapártol.*

*A túlsó partra többet nézek,
De még marasztal egy igézet.*

A szemeid hű, tiszta fénye
Világol még rám bízva, félve.

Szomorú szépséged varázsa
Aranyat hint e hervadásra.

Köszönöm e borús szerelmet
Hogy lelket ad nekem a lelked.

Hogy búcsúzó tekintetemben
Te tündökölsz, én drága szentem.

Köszönöm, édes, hogy szerettél,
Hogy holt szív hű özvegye lettél.

ÚJ FAETON

A csillagok közé suhanva
— Bús árnyam száll e tájon át —
Az élet egyre hidegebb lesz
És nem lelem tünt örömök nyomát.

Szállok a kékes Sziriuszba
— Hideg fény, ó de úgy ragyog —
S a magasságban sorra gyúlnak
Dalaim, az új, hulló csillagok.

Csak néha szédül a fejem még,
— Ó régi édes, bús mesék —
Mikor a mélyből feltör egy hang,
Mely egykor szerelmes szívemben élt!

Mely egykor úgy csendült remélve,
— Letört szerelmek, csönd legyen! —
Mint orgonaszó lány zenéje,
A májusvégi, régi ünnepen!

*... De ekkor a nap kocsijának
Gyeplőit ércesen fogom,
Ne szédülj, dalok Faetonja
Törj csillagokba, sáppadt homlokom!*

NAPOLEON

I

*Rágondolok az óriás elődre
Szűk életem magányos szigetén
Körben kerengve és kétségbe dőlve,
A szép örömnök száműzöttje én.*

*Szerettél-e sakkozni téli estvén,
Mikor nem zörren már a holt haraszt
És nézni, az ostábla ütközetjén
Mint dől ki egy ütéssel a paraszt?*

*És rágondolni a koldús reményre,
Mely a nagy játék közben elveszett
És gondolni királynőnk termetére,
Mely karcsú, mint e bús játékszerek?*

*És gondolni a sírra, hol halomban
Hevernek mind a sárgák, feketék,
Győzők, bukottak angyali nyugodtan
S a gesztusra, mely nekünk int: Elég!*

II

*Szerettél ugy-e a távolba nézni
És várni némán, mélán egy hajót,
Mappák fölé hajolva földidézni,
Ez Korzika, ez Páris, Elba volt?*

*Ez Moszkva volt, ez Győzelem, ez Álom,
Ez Barátság, ez Gyász, ez Szerelem!
S elrövedezve a közel halálon,
Meghatva nézni szét az életen?*

*Az életen, mely nem köt már ki többé
És nem visz el Párisba soha már.
Csak nézni sorsunk komor kikötőjét,
Hol félárbócra vonva a halál.*

TERZINÁK

*Az életútnak épp közép felén,
Ha visszanezünk, pajtás, a sötétbe,
Különös dolgot látunk, te meg én:*

*Mögöttünk elmúlt napjainknak éje
És benne holdvilág gyér mosolyával
Fiatalságunk balgatag reménye.*

*Az én szívem már emlékezni áttal,
De azt tudom, hogy előbb mind az emlék,
Mint életem, amit nem éltem által.*

*Csak készülődtem, hogy majd egyszer elmék
A napos és virágos oldalára,
De nem láttam mást, csak a naplementét,*

*Te is az ódon könyvtárnak zugába
Bujtál, ha künn a tavasz csókja égeti
És este irtál, sokat és hiába.*

*Mert ólomerdők erdeje mi végett,
Ha meghuzódni nem tudsz benne végül
És ujság rongya lesz minden, mi élet?*

*Mi marad itt meg végső menedékül
Az élet elfáradt Robinzonának,
Ha a vihartól minden álma szét dül?*

— *Egy jó szivar tán s egy szép, büszke bánat?*

A T Ü C S Ö K R E . . .

*A tücsökre gondolok szeliden
És mosolygón, a kedves tücsökre,
Ki nyugalmas boldogan zenél majd
Fölöttem, ha fekszem már örökre.*

*Az egekre gondolok mosolygón
És nyugodtan, a szelid egekre,
Melyek némán tündökölnek akkor
Fölöttem, ha int az örök este.*

*A mosolyra gondolok nyugodtan
Egykedvűen, az örök mosolyra,
Mely enyém lesz majd, ha ősi bölcsőm
Áltáringat fénylőbb csillagokba.*

E M L É K E K Ú T J Á N

*Lelkem ma sétál régi városokban,
Hol ifjú voltam és szomorú voltam.*

*Tavaszi fényben vár a drága Várad,
Hol Annáért volt szép a dal s a bánat.*

*Némán borongok az öreg Pozsonyban,
Hol ifjú lánnyal vígan kóboroltam.*

*A csöndes Léva holdas udvarában
Tünt zongorát hall fölujjongni vágyam.*

*A nyárutói gazdag Újvidéken
Egy hervatag kert visszhangozza léptem.*

*A messze, árva Szigeten, a parkban
Egy fát keresnek, hol szívet faragtam.*

*Szelid domb alján szomorú Szokolcán
Vidéki bánat föllege hajol rám...*

*Lelkem ma sétál tünt utcák nagy éjén,
Vezet az emlék, pislogó lidércfény.*

*Vezet a vágyam és vezet az álom
S csak temetőknél kapuit találok.*

SZERENÁD

*Balkonodra szállt a néma est,
Fz a nagy, bús fekete madár
S eltakarta szökéségedet.*

*Gubbasztva az álmaidra vár,
Álmaidba hadd szőjjem dalom,
Minden szála arany, puha szál.*

*Mosolyogj, mint holdsugár a tón,
Bús szavaim fellegét feledd,
Lelkedet ma lágyan ringatom*

S várom a hajnalt, nővéredet.

SZERELEM ?

*Én nem tudom mi ez, de jó nagyon,
Elrévedezni némely szavadon,
Mint alkonyég felhőjén, mely ragyog
És rajta túl derengő csillagok.*

*Én nem tudom, mi ez, de édes ez,
Egy pillantásod hogyha megkeres,
Mint napsugár ha villan a tetőn,
Holott borongón már az este jön.*

*Én nem tudom, mi ez, de érzem,
Hogy megszépült megint az életem,
Szavaid selyme sziven simogat,
Mint márciusi szél a sírokat!*

*Én nem tudom, mi ez, de jó nagyon,
Fájása édes, hadd fájjon, hagyom.
Ha balgaság, ha tévedés, legyen,
Ha szerelem, bocsásd ezt meg nekem!*

HIÁBA...

*Uram, ki bennem élsz, örök mementóm,
Tudom, tudom, hogy sátraid mi szépek,
Tudom, hogy bennük béke s fény az élet
S hogy testem véred megváltotta templom.*

*Tudom, tudom. Kitárom két karom
Feléd, örök fény és szemem, e tört szem
Reád tekint a gyászban és a ködben
S téged keres sírón. félig vakon!*

*Uram, de tagjaim törvénye mást vall
És néha, tavasz táján, bús varázssal
Megejt egy illat, egy hang, egy tekintet.*

*S a vérem, mint a megveszett szelindek,
Rohan tüzes sebével élni, marni,
Egy áldott ölben kínos kéjbe halni!*

SZŐKE FÉNY

*Mélázgatok egy szőke koszorún,
Mert szőke mind, akit fájón szerettem,
A szőkeségük tört át száz borún
És tündökölt száz éjszakán felettem.*

*És szőke volt, ki egyszer szeretett,
Mint holdfény átragyog egy őszi estét
A ködbe temetett tarlók felett.
Ó holdam lángja: bánatos, nagy emlék!*

*Csillogjatok csak, szőke koszorúk,
Ma minden színetek, mely rám derengett,
Alázatos halványan elborul
Bericémnek szőkesége mellett.*

K I T U D J A ?

*Káprázat ez: a régi májusoknak
Szűz orgonái nyílnak újra ki
És mint a sírból a fehér halottak,
Támadnak lelkem bágyadt vágyai.*

*A férfi gordonkáján visszazendül
A fiatalság fojtott dallama,
Mint ahogy alvó kerteken keresztül
Rügybontó május surran újra ma!*

*Valaki újfent szólongatja párját,
A dal a régi, fájó és örök,
Vesztett örömök legszebb örömök!*

*Ki tudia, milyen éjek éje vár ránk,
De addig, sírok és romok felett
Én énekelem az életemet!*

FÖLDANYANK

*Ha majd az égi mezőkre megyek,
A nagy pusztára, hol a tejút vár rám;
A tejút, az örök szittya sereg,
Kései, tépett igricére várván,
Ha majd az égi mezőkre megyek,*

*Megdobban-e a vén rög, a magyar,
A tiszai táj fog-e sírni értem?
Mert megdőölt sok átkozott agyar,
Mert rónáitól olyan távol éltem,
Megdobban-e a szent rög, a magyar?*

*Hisz pogány gyula módjára szerettem
És sírva csókoltam fehér porát
S bár napnyugati álmokba temettem,
Tőle a testem és majd ő fog át,
Hisz pogány gyula módjára szerettem.*

És testvérem a búsuló paraszt,
A méla és szilaj, a vére vérem,
A lusta magyar televény maraszt,
Hisz lelkem suttog a ragy jegenyékben,
Hisz testvérem a búsuló paraszt.

FEJFA 1919

Tavas van újfent. Ady Endre fölött
Violák, rózsák, nárciszok éke nő
És forradalmas lelke napján
Érik vetésed, arany jövendő.

Tán jól van így ez. Szent szomorú szive
Termő erőnek jobb ma rögök ölén,
Mint megszakadni néma kínban
Gyászmagyarok setesutaságán.

Mert dal, remény mind szörnyű korai volt,
Szép bánatunk, új harcunk errefele,
Korán kezdtünk csatázni, sírni
És kora sír a legilletőbb itt!

Tavas van újfent. A bihari hegyek
Nem ekhózzák ma énekedet, Ady,
A Szajna partja erre küldte
Mostoha népeit Afrikából.

Tavas van újfent. Ó legyen is tavasz!
Viruljon asszony, orgona, lény, öröm,
Csak Ady Endre forró szívét
Földi — ó jaj — hús, fekete föld már!

LASSAN BÚCSÚZOM...

*Lassan búcsúzom minden földi széptől
És földi jótól. Kedves ez nekem.
Legyen legalább hosszú s szép a búcsúm,
Ha kurta és kopár az életem.*

*Isten veled, egykor egyetlen üdvöm:
Babér, magasság, boldog lendület,
Ó versek, mily dicső volt énekelni,
Mikor még messze, nagy jövőm üzent!*

*Adieu Asszony, szerelem, bolondság,
Nemrég az élet s művészet maga,
Ma, bánatos magányom alkonyatján
Közélgő éjem esti csillaga!*

*Szívem szerént köszöntök minden embert,
Ki napjaimnak fényt és színt adott,
Téged is köztük, ifjú, sugaras nő,
Ki nem hoztál rám semmi bánatot.*

SASFIÓK

*Mint aranyos és ében ampióra
Halk és finom zenéje szőnyegen,
Mely haloványkék és merő selyem,
Olyan e versek fáradt indulója.*

*S mint dús cirádás vert aranykeretben
Velence szivárványos üvegén
Egy szőke fő szemében büszke fény,
Olyan vagy herceg, én sápadt szerelmem.*

*A gloire fon türtödre szőke rózsát,
Lépted nyomán a szürkülő valóság
Besüpped, mint virágos szőnyegek.*

*És ajkodon a szép szó úgy lebeg,
Mint bíbor sebbel hófehér sirály:
Halovány herceg, római király!*

S Z Í N H Á Z

*Remegő vállak tündöklő havából
Diadémek mély fénye fölragyog.
Sötét bíborban ég a büszke páholy
S én lázadó láz betege vagyok.*

*A kikelet künn már hangolja húrját
S ujjongani fog az erdei zene,
De engem mély tavaszi szomorúság
Színházba üz, bár napfény kellene...*

*Már cseng a kard, már csendül a motívum,
Acélos lesz a lég s a kikelet
Betör süvöltve s mindent eltemet.*

*A vad zenét beteg szivembe szívom
S míg a tavasz száll, száll s zenél ujjongón,
Égy váll taván pihen forrón a csókom.*

1916 ŐSZÉN

*A magyar ősz már ott bolyong a tarlón,
Holdunk ezüstje hűvös, mint a dér,
Az őszi tücsök elmélázva hangol
S a honi ákác lombja elalél.*

*Ó szeptemberi magyar szomorúság,
Véres, dalos te: új szüret fogad.
Leikunk gerezdje még megtermi bűját
S bánat hangolja még a húrokat.*

*Hogy végignézek a fonnyadt határon,
Hány magyar rózsa hervadt el a nyáron:
Tunódve es bánkódva kérdezem.*

*Még jönni fogsz tán aranyos batáron,
De milyen áron, ó de milyen áron,
Piros, boros, utolsó győzelem!*

ÉNEK TOMPA MIHÁLYHOZ 1917 ŐSZÉN

*Talpig nehéz gyászban, térdig holt avarban,
Fájó magyar őszben, bús világviharban
Ünnepel ma néped.
Ősznek és bánatnak énekese, téged.*

*Ősz és bánat nem volt soha még e táton
Ily áldatlan, mint ez, mikor fájva-fájón
Emlékezünk vissza
Gyászuksban is bizó, hívő dalaira.*

*Ősz és bánat nem volt soha még szívemben
Ily viaszatlan és ilyen terméketlen,
Dús fájdalmú őszám,
Ki dalt szüreteltél bánaton és őszön.*

*Magányban és búban magam is merengtem,
Írt magam is leltem csöndes énekemben;
De most néma aikkal
Allok én az őszben — „elfeledve a dalt“.*

Szerettél, szenvedtél —daloltál halálig.
És áldott a kín is, amely dalra válik,
De mit ér az ember
Könnytelen bánattal, meddő szerelemmel?

Elporladt szivekből új virágok nőnek,
Mennyi dala, színe van a temetőnek.
Föltámadunk, — mondja.
Csak élő halottnak nincs vigasztalója.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Nefelejcs

1920—1921

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

NEGYVENHATOSOK

— In memoriam —

Szörnyű dicsőségünk hadd zengjem, éjszinü fátyolt
Fonva a lantra, melyen bom'ának az idegek.
Alom nélküli és komoran feketéllő éjszaka vadján,
Lelkem pusztáján marsol a hősi ezer.
Látom őket a dél kövein menetelni kitartón,
Merre Szabács, Nándor, Valjevo, Nis meredez.
Látom északon is zord messze mezők sivatagján,
Hol ugató ércek számuma förgetegez.
Látom, amint dalolón nekiszegzi az ezred a mellét,
Hogy fölfogja a vak északi Rém rohamát.
Látom délnyugaton bástyát állítani holtak
Nagy seregéből, hogy két haza védve legyen.
S látom a messze, szilaj Piavénál emberi hidként
Holtan is ők földözik a vonuló sereget.
Ó ti fiúk, barnák, szőkék, ti Szegednek hősei, árvák,
Hol van a lant, a babér, mely dalol és koszorúz?
Északon és délen, keleten, nyugaton, e világnak
Minden tájékán sírotok áll s nevetek!
Hány hant domborodik s jelöletlen hány rög enyészik
Szerbia bús terein s merre Galicia van,
Lengyel síkokon és a Doberdón, távol Isonzó
És Piave mélyén, messze kopár köveken!
Mind csöndben szunnyad s álmát álmodja a holt ott
—(Elfáradt gyermek mostoha anyja ölen)

*És úgy idéztem az öreg Guadányit,
Mint tékozló fiú, ki hazaáhit.*

*És úgy öleltem a szláv mélabút itt.
Mint beteg nővért, aki édesbúsít.*

*Most mit csinálhatsz, most ki jár ki mélán
A szent határra fekete éjfélajt*

*A háromszínű félfát megölelve,
Mint árva, aki anyját eltemette.*

II

*Kis Tisza mentén Mármaroszigetnek,
Piros tetői ködből integetnek,*

*A messzi és a mult derüs ködéből,
Egy régi őszből és egy régi télből.*

*Az Iza tükre a lelkembe csillan,
Hol Arany árnya kószált álmaimban.*

*Első szerelmünk itt tavaszodott még,
Ha én csak egyszer ily szomorú volnék!*

*Egy víg majális mámorea dereng még,
A könnyek fátylán rózsálló nagy emlék.*

*És régi séták útja visz ki messze,
Hol hívón kéklik a regés Verecke.*

*Úgy érzem, egy dalt akkor félbehagytam,
Eresszetek! Ott vár rám az a dallam!*

POZSONY

*Ha alkonyatkor ballagtál a ködben,
Mely lány fátylával a Durára hullt,
A zsongó zajban és a méla csöndben
Fáradt szivedbe muzsikált a mult.*

*A vén utcákon szinte visszazengett
A régi léptek kongó moraja,
Széchenyi járt itt és honán merengett,
Amely nem volt, de lesz még valaha.*

*Csokonait itt várta a diéta,
Petőfit is és az a nyurga, méla,
Szelid diák, Reviczky, itt merengett,*

*Hol most új bánat árviol a ligetben
S a márványszép királynő téli estben
Magyarjaira vár a Duna mellett.*

M Á R A M A R O S S Z I G E T

*Magyar Kelet bazárja volt e város,
Fajok tanyája, ódon és kies,
Közel az éghez s a magyar határhoz
S a vándorló költőhöz is szíves.*

*Kegyess atyáknál öreg iskolában
Magyart, latint oktattam itten én,
Páris felé szállt akkor ifjú vágyam,
Fiatalságom ódon Szigetén.*

*Páris kerestem és könyvekbe bújtam
Míg az idő szállt — ó én drága multam —
Örökre meddön és mulasztva mult,*

*Egy fiatal lány szeme átvilágol
Felém e fényből, mint a másvilágból
És vissza, vissza nem visz oda út.*

N A G Y V A R A D

*A körösmenti Páris régi fénye
Felém ragyog az emlék rőt ködén,
Egy ifjúság reménye és regénye
Ott álmodik a szőlőhegy tövén.*

*A szőlőhegy tövén a régi kocsmá,
A piros abrosz és piros borok,
Fiatalságunk bátor indulója,
Fölöttetek fekete gyász borong.*

*Redakciónk, ahonnan sírva, zengve
Világnak indult ifjú Ady Endre,
Rozoga asztal, most ki írja sorsát,*

*Ki virraszt most melletted régi asztal,
Hogy megterülj csodával és malaszttal,
Dallal, mitől fölzengjen Magyarország!*

A R A D

*Arad, örök magyar gyász szép arája,
Feléd suhan ma sóhajunk, feléd,
Ki élsz sötéten és némán az árva
Maros mentén, mely zúg ma gyász-zenét.*

*A kincses Erdély öléről ered le
És erre tart e bánatos folyó,
Mély morajában sir Erdély keserve,
Mint tárogatón zengő bujdosó.*

*Arad! Köszönt a csonka Magyarország
S tört lobogóját lengeti neked,
Mely fátyolos, mint ez október-est.*

*De még lobog és égi kezek óvják,
Selymére örök, győztes glóriát von
A Krisztus jobbán — ama tizenhárom!*

S Z A B A D K A

*Ó régi nyár, mikor a vén verandán
Két új poéta régi verseken
Elbibilődött s a hold arca sandán
Két nyárfa közt bukkan ki az egen.*

*Ó régi nyár, az ébenóra halkán
Elmuzsikálta már az éjfelet,
Az árnyak óriása várt a parkban
S a denevér szállt rózsáink felett.*

*Ó régi nyár, a zongorán egy akkord
Főlsírt és mélyen a szívünkbe markolt,
Künn a kutyák szűköltek elhalóan,*

*Valami nagy bú olvadt föl a borban,
Fájón figyeltünk vén magyar szavakra
S álmában olykor sóhajtott Szabadka!*

ÚJVIDÉK

A messzi árnyban kék, zöld lampionok,
Az esti fényben hófehér ruhának
Hulláma hintáz és a kerti hársak
Ezüst fénye szűz csillagokba bólong.

Mi lenn pihentünk el a nyári fűben,
A vörhenyes, dús konfetti avarban...
Távol zenék fölsíró hangja harsan.
Én csillagot fürkészek fõnn az ürben.

Egy ifjú költõ egy lányt sírva csókol,
Mert mámoros a vágytól és a bortól,
Mert arany ifjusága most ragyog.

Én régi verseket dúdolva fájón
A köpenyem a hűvös estbe tárom
És keresek egy eltűnt csillagot.

CSAKTORNYA

Nem voltam itt, de a rozsdás avarban
Lelkem bejárta százszor a helyet,
Hol Zrinyi élt, ki a búsuIt magyarba
Tüzes igével hitet égetett.

Az erdõ áll még, õsi koronáján
Hárfáz a szél és vihar orgonál,
De földdel egyek már az õsi bástyák
S reményeinknek földje oly kopár.

Ma már düledék vára lõn Szigetnek
Egész hazánk s a késõ énekesnek
Bús lelke sírva járja az avart

*És néma daccal, folytott fájdalommal
Idézi őset, aki porba rogyva
Vérével irta: Ne bántsd a magyar!*

HERMIA

*Mi szebb: bokáid karcsú íve tán,
Vagy vállaid vonagló vonala,
Ivor fogad az ajkad bíborán
Vagy a szemed, e halvány ibolya?*

*Mi jobb: ha látlak lassan lejteni
Fénylő szinen, mint hattyut nyári tón,
Vagy erkélyed homályán sejteni
Az árnyadat az éji kárpiton?*

*S mi édesebb bú: elgondolni fájón,
Hogy nélküled suhant el ifjúságom,
Mely olyan árva és örömtelen volt?*

*Vagy, hogyha majd a hús hantokba fekszen,
Örök sötétben is kéklík felettem
Szemed derűje, mint a nyári mennybolt?*

TITKOS ÉRTELMŰ RÓZSA

*Lehet, hogy soha ki sem ejtem,
Mit boldog fájón rejt a lelkem.*

*Mint gyémántot a szürke tokban,
Hordom e kincset mély titokban.*

*Szent e titok s e némaság szent,
A sírban mondok rája áment.*

*De szemeimben ott lobogsz majd
S te adsz ajkamra hosszú sóhajt.*

*A vérem lángra töled lobban
S virágot nyitsz haló poromban.*

*Magányos és fekete rózsát
És — nélküled nem lesz mennyország!*

N A S Z Ú T

*A bánatommal, e hű utitárssal
Elindulok majd s megnézem Velencét,
Hol tenger és ég a szemedre rávall
És akkor, egyszer tán boldog leszek még.*

*Köszöntöm majd a márvány palotákat,
Melyek láttodra alkonyfénybe gyűltak
S a tengert, amely megcsókolta vállad
S ringatta lágyan szőke koszorúdat.*

*És megnézem a régi mestereknek
Száz remekét, amelyen elmerengett
Tekinteted, mint csillag a homályon*

*S azóta szebb e sok, sok boldog álom
És szőkébbek a Bellini Madonnák
És derűsebb a dantei mennyország.*

SZÉP CSÖNDESEN

*Meggyógyulok még, oly jó hús az éj lenn.
A szívem is eláll a csönd ölében.*

*Meggyógyulok még, nem fáj majd az édes
Gyönyörrel égő feltésem, ha éj tesz.*

*A gyöngyvirágok s jázminok felettem
Vigan virulnak majd a siri kertben.*

*Te tündökölsz szépen tovább a napban
És ellejted rég, hogy elmaradtam.*

*A dalaim új ajkon újra zengnek
Mulanó fájást és örök szerelmet.*

*Folyik tovább a bús, víg földi játék,
Vagy ajkam lenn is a csökodra vár még?*

NÉMA VÁLASZ

*Ó nézz szemembe, oly alázatos bús,
Mely áhitat ég benne s kutyahűség,
Egy jó szót kéreget, mint néma koldús
Ki lemondóan várja, hogy elűzzék.*

*Úgy néz rád, mint az Édenre Adám,
Melyből kiverték, úgy néz rád e két szem,
És várja egy szavad halk biztatását,
Hogy ne engedj így elkárhozni még sem.*

*Bús férfi én, akartam porba rogyva
Szemedbe nézni, mint a csillagokba,
Hogy sorsomat olvassam és megértsem.*

*S te egykedvű derűsen és nyugodtan
Valámit gondolsz és én lenn a porban
Látom, hogy csukódik be az Éden.*

N A S Z D A L

*Örök körökbe írva már a sorsom.
Én túl kerültem már a földi gondon.*

*A csillagok közt érzem homlokom már,
Nagy életemnek romján áll az oltár.*

*Az emberekre megbékülve nézek,
Hisz asszonyom van, az örök művészet!*

*Szomorú volt az élet, ó de szép volt,
Vihar borult, de kiderült az égbolt.*

*Isten, ma téged várlak, ritka vendég,
Oly mély a vágyam, mint a végtelenség.*

EGYETLEN ÉS KEGYETLEN ...

*A napon, a verőfényes napon
Mennek a nők vígan s álmatagon.*

*Lebeg a kócság és virág virit,
A tavasz, a tavasz bontja színeit.*

*Mily szép e világ, gyönyörű tünemény,
Bús életem, rád tűz e büszke fény.*

*A napvilág, a boldog nagy világ
Ezer ékét dúsán tündökli rád.*

*Miért, miért, én még ifjú szívem,
Hogy néked mégis ma nem kell senkisem?*

*Az élet selymén hímezett csodák,
Nem kellenek ez újult violák.*

*Csak Anna kell, csak Anna, aki nincs,
Egyetlen és kegyetlen drága kincs.*

*Szegény sorsom nagy diadémje Ó,
Imádandó és énekelendő!*

*Ki tudja hol van, hogy ma kit szeret?
Borulj rá mámorral, fiatal kikelet!*

ELÉGIA

*A régi Anna jár ma
Emlékek pitvarába,
A régi Anna szépül
Mult májusok ködébül.*

*Nem fáj már szőkesége,
Azt mondom néki: Béke!
Szép volt a kín, az álom,
De nem lett ő halálom!*

*Emlék lett, édes, ékes,
Refrén örök zenéhez,
Mely földi vágyaimbul
Szűz csillagokba indul...*

SOUVENIR

*Ancsára gondolok, a kis cselédre,
Aki Szakolcán robotolt szegényke.
Hajnalra kelt és éjnap egyre fáradt,
Alázatos szemében szolgábat.*

*Én vele soha, soha nem beszéltem,
Idegen volt a nyelvem és a vérem,
Ó bús kis szűz volt, én szomorú férfi,
A bánatunkat arra ki se kérdi.*

*De egyszer mégis váratlan titokban,
A piruló arcára csókot loptam.
Fölremegett rá kicsi teste, lelke,
Mint Mirjám az angyali üzenetre.*

*Ki tudja, hol van Ancsa, tán a menyben,
De néha vágyom rá, hogy megkeressem,
És mondjam néki, nyelvén más világnak,
Madárnak nyelvén és nyelvén virágnak:*

*Bús, kis cseléd te, szolgáló leányom,
Két ilyen árva, mint mi, nincs e tájon,
Ne szégyeld azt a csókot, benne égett
Egy fájdalmas, nagy, meddő férfiélet!*

TURÁN UTÁN

*Néha megcsap, mint napkeleti illat,
Fűszeres, álmos, valami vad mámor,
Ősi szavaknak mély zsongása ringat
És elcsal innen e fonnyadt világból.*

*Néha elfog valami bús honvágy
Az ős pusztára, amit cserbehagytunk
S szívembe tündökölnék égi rónák
Vén csillagai s megállok alattuk.*

*És érzem, eltévedtem a sűrűben,
Az embernyájban, idegen gyűrűben,
Köbörtönök közt tétováz a léptem.*

*És érzem, hogy hiába hull a vérem,
Közönynek szürke homokja beissza
És öslázamba nem mehetek vissza!*

TISZA SZÖGÉN

*Nem jártam én soha Dunán túl,
Hol Kupa, Vata elesett,
Hol lankás dombok koronázzák
Az alkonyvéres egeket.*

*Én a Tiszának és Marosnak
Szögében élek álmodón,
Hol Attila, Ajtony robogtak
Valaha vemhes táltoson.*

*Az ősi szent tűz szürke hamvát
A szél szívembe szórja itt,
Keresem a turáni nagyság
Örök, konok magyarjait.*

*Keresem a kialuvó láng
Moradék üszkét az egen
S a hun király bús koporsóját
Magyar folyó mélyébe, lenn.*

EZ A FÖLD...

*Koldús vagy és paraszt vagy: itt maradsz.
E föld örökre altatón maraszt,
E föld, amelyből nincsen egy rögöd,
Csak gúny és vád örökös örököd.*

*Itt bujdokoltál hosszú éveken
Nehéz robotban, messze végeken,
Tanítva és tanulva éjt, napot,
Még süvegelve urat és papot.*

*És álmodoztál Párisról, a vak
Végvári éjben, őszi ég alatt
És Pestig sem jutottál el, szegény,
Fáradt, kopott, dalos vándorlegény.*

*Már itt maradsz e földön, föld alatt,
Még könnyed és pár versed megmaradt,
Ha sanda szem rád görbén néz talán,
Mégbékél pár szív a szived dalán.*

VIZIMALOM

*Tápé alatt halkan
Forog a malom,
Körülötte csönd van,
Csönd és nyugalom,
Unalom, nyugalom,
Almodik a víz,
Mely messze hegyekből
Tengerekbe visz.*

Sziget alatt régen,
— Szép ifjú korom, —
Láttam ilyen malmot
Szelid alkonyon.
Ki tudja, kinek jár,
Forog-e ma már,
Gondolatom arra
Gond örteni jár.

Sziget alatt régen,
— Ó holt magyarok —
Amaz Arany János
Oda ballagott.
Énekelt is róla,
Mikor este lett,
Margit szigetén már
Borús éneket.

Forogj malom, örölj,
Ringass, Tisza-víz,
Minden utunk vége
A semmibe visz.
Megöröl a gond, gyász.
A bú, unalom,
De a dal tovább száll
És jár a malom.

DÓZSA FEJE

Fehér gyolcsban setét éjben
— Ezeröttszáz tizennégyben —
A kakas épp harmadszor szólt,
Dózsa feje Szegeden volt.

Pálfi bíró fölemelte,
Hajnal előtt sírba tette,
Lenn a sírban, némán, mélyen,
Alszik a fej vaksötétben.

Pálfi bíró Piros lánya
Hófehér lón nemsokára,
Mint viola rózsza mellett,
Hervad ő is Dózsa mellett.

Zsarátnok lesz, ami tűz volt,
Siri virág, aki szűz volt,
Koponyák és szivek porán
Új dalba fog új csalogány.

Hej, a sírok egyre nőnek
Szönyegén a temetőnek,
Ellervadnak mind a rózsák
Őskertedben, Magyarországon.

Ó de néha éjten éjjel,
Mikor csak a kakas éber,
Kigyúl egy láng, mint az őrszem,
A szegedi temetőben.

Nézi más láng lobogását,
Földi tüzek égi mását,
Vár egy napot fölkelőben,
Régi magyar temetőben!

PETŐFIKÉP

*Az én lelkemben így él a te képed:
Nagy garabancás, a széllel dacolva
Űzöd a jövőt és a messzeséget,
Belesírván a lelked a dalodba.*

*Bús őszi éjben törtetsz ázva, fázva
És hivatásod csillagára nézve.
Vár rád a távolban egy ódon csárda
És álmaidnak késő dicsősége.*

*Te kócos üstökkel, tüzes szemekkel
Pihenni térsz, gubbasztva egy sarokba,
Mig beszürkül tört ablakon a reggel.*

*Közönyösen ketyeg a falióra,
Te ráborulsz a zöld asztalra némán,
Mint valami nagy, magányos, sötét árny.*

A FALUVÉGI HÁZ

*A falu végén áll egy kicsi ház.
A messze, távol tájra kivigyáz.
Úgy ég a napban, mint az esti láz.*

*A faluvégi házból zene szól.
Elvágó bánat cimbalma dalol
A messzenéző eresze alól.*

*Fecskéje az egekbe fölcsikáz,
Kéménye is merengve fölpipáz,
A falu végről égre néz e ház.*

*De rávigyáz a mohos, ó torony
S homályos, álmos, fázós alkonyon
A homlokán egy denevér átuson.*

CARMEN

*Mit Nietzsche és Weininger vallanak
Bús férfifejjel, mint hűs bölcseséget
— Ó bölcsesség, húnyt parazsad alatt
Milyen pokol tündöklük, hevit, éget! —*

*A némbér forrón és fájón kegyetlen
Teremtő, rontó ösztönét, te Asszony
Elénk döbbented dús művészetedben,
Pajkos játékosan, véres vilárczón.*

*Szemedben tikkadt spanyol nyárnak éje,
Véredben a Bizet bizarr zenéje
És ajkadon a Mérimée igéi.*

*S tarantelládnál a szívünk megérti:
Hiába bölcsesség, mihaszna törvény,
Gyönyörbe, gyászba szédít itt az örvény.*

OCSKAY KORNÉLNAK

*A hold az égen még a régi, tünde,
Szomorú holdunk hűvös és derűs
S a végtelen nyugalmat a nagy ürbe
Még hinti rajta az ős hegedűs.*

*A Tisza még a régi, ballagó társ,
A fellegek is még a régiek,
De hol maradtak el a régi órák,
Mikor búsultunk s nem tudtuk, minek?*

*A hangodat iszom, mint drága óbort
Kornél s szívembe száll a régi hóbort,
A szent, a tiszta, bánatos, nemes.*

*Mint kagyló ajkán tenzer végtelenje
Szép ifjúságunk zeng, bűg vissza benne ...
Dalolj, dalolj, varázsló énekes!*

BÚCSÚ ROBIN PAJTÁSTÓL

*A mesejáték véget ért örökre.
Nem zeng az erdő, elfogyott a hold,
Az ifjúságom elveszett a ködbe,
Ez a pacsirta már, mely most dalolt.*

*Elmégy te is, Robin pajtás az éjben,
Isten veled, kis kedves, vig kobold.
Talán még rád találok a regékben
S meg is siratlak, én vén, bús bolond.*

*Oly szép is volt ez a nyáréji álom.
De Hermiát ébredve nem találok,
Hozzám bűvölni nem bírtad te sem.*

*Isten veled, Puck, pirkad már a hajnal,
Menj mustármaggal, dallal és kacajjal,
Az álomfüggönyt már leengedem.*

FIATAL SZINÉSZNŐ

*Mint karcsú pálma, áll a tünde színen
És mosolyog és sír, oly kedves ő,
És vágyakat kelt a poétaszívben,
A szerepében mindig szerető.*

*Az ajkán ott susog Julia vágya
És ott zokog Cornélia baja,
A költészet és élet büve, bája
És mint sötét selyem, ragyog haja.*

*Ifiú színésznő, versek hegedűje,
Még benned él a művészet derűje
És a siker még jegyesed neked.*

*Élj és ragyogj, hódítva szíveket,
De ne feledd, hogy múló minden álom
S legszebb szerep, ha hű kar áldva átfon.*

A SZINÉSZ HALÁLA

*Alszik. A maszkja már halotti maszk,
Mely némán a nagy semmiségbe dermed,
Nem fog jelezni már vágyat, vigaszt,
Tőprenkedést és tomboló szerelmet.*

*Száz arca volt. Mindig más, mindig új,
Övé volt minden mosolygás, kesergés,
Most minden arc szelíden elsimul
S az arcon nem marad többé jelentés.*

*Ez az igaz. Most ő maradt maga.
A deszkák fénye mind elhamvadott.
Négy deszka közt az örök fény ragyog.*

*Ez az igaz. Ő eltalált haza,
Hol nincs zaj, taps, szín, álgyász, álvigasz,
Ahol örökké minden egy s igaz.*

SZEPTEMBER ARANYA

*Pirkad a lomb, nyaram elmult,
Elmult epedve nyaram,
A hold bőség-szarujában
Szeptember aranya van.*

*Ez a nyár volt a legszebb,
Mert legszomorúbb nekem.
Elmult. Most eldalolom majd
Szeptember éjjeleken.*

*Mert ez az én sorsom, üdvöm,
Tünőben szép a nyaram,
Mikor a holdon, a szőkén,
Szeptember aranya van.*

GAZDAG SZEGÉNYSÉG

*A szegénységem kincsét, árva kincsem
Ne bántsa senki, ezt kérem szeliden:*

*Hogy nyugodt szemmel nézhessem az égnek
Panorámáját, amíg búban élek,*

*A csillagok nagy tűzjátéka fényét,
A hold világát, e szép, égi békét,*

*Viola felhők bárkáit az estben,
Amint rajuk a semmiségbe lebben,*

*A fűzések mély bánatát az éjben,
Nyárfák ezüstjét fekete fehéren.*

*Mindent odaadtam nektek, ami szép volt,
Versekbe szőttem. Életem ezért volt.*

*Enyém csak egy nagy honvágy, méla, csendes.
Ne nyúljatok a meztelen szívemhez.*

T A J K É P

*Dermedten állnak a halotti csendben
Fekete nyárfák füledt ég alatt.
A csillagok szeme szikrázva rebben,
A Tisza mély opálja hallgatag.*

*Valami titkot súg a végtelenség
S a nyárfasorban tikkadt vágy zokog,
Az életem oly szép s bús, mint egy emlék:
A hangod bársonyára gondolok.*

Ö R V É N Y

*Félek. Nem a kísértetektől,
Mert kísértetek nincsenek!
Félek. A jövő rémektől
Lelkem beteg!*

*Fázom. Egy örvény szája rémít,
Irtózatos. Ott van szívemben,
Baljósan szédít, egyre szédít
És ismeretlen!*

*Magamtól kell remegnem egyre,
Futnék, de merre, hova térjek?
Az örvény zúg minden erebben,
Tőlem ki véd meg?*

MAGAMHOZ

*Fiam, ne félj, ha néha szűkös utcák
Előled elveszik a kék eget
S üres, kopott szobák nagy mélabúját,
Mint zubbonyát a munkás, fölveszed.*

*Fiam, ne félj, ha bús esők kimosnak
Szivedből mindent, ami fény, derű,
Ha verk'í szél, borús napján a gondnak
S lelkedben eltört minden hegedű.*

*Fiam, ne félj! Mély óráid malasztja
Legyen veled! Emléke annyi napnak,
Mikor belőled csók és vers fakadtak.*

*Fiam, ne félj. A nagy égboltozatra
Fő írva minden, mi szép idelelenn
És benned, mint rab él a Végtelen!*

A TÉKOZLÓ FIÚ

A FIÚ:

Véres a lábam. Tüske marta.
Hajam zilált. Künn járt viharba.
Szemem vörös. Villámba nézett.
Szivem törött. Megvert az élet.
Az ajkamat száz csók égette.
A lelkemet száz pók mérgezte.
Atyám, te jó, öreg, te áldott,
Fiad vagyok, a visszapártolt.

A TESTVÉR:

Én mindig a te fiad voltam,
Atyám, én soha nem ujjongtam.
Én nem daloltam, nem öleltem,
Én ittmaradtam a közelben.
Ő bűrös, ő koldús, ő gyöngé,
Ő elbukott, vesszen örökre!

AZ ATYA:

Öreg volnék, de érzem én még
A régi lángok égetését,
A boromat kiittam én is,
Volt vágyam és ujjongtam én is.
Ez a fiú a vérem vére,
A szomorúság lőn a bére,
Az átok fogta, vihar verte,
Az életet sírván szerette.
Kelj föl, ez a nap áldott szombat,
Fonnyadt karommal átkarollak.
Ne sírj, a sornak lelke nincsen,
Balcsillag ég a sziveinkben!

Szárnynak ólom, dér a virágnak
És a gyönyörnek bére bánat!
Egy itt a vétek: élni merni
És egy a vigasz itt: a semmi!

ELMENŐBEN

Tán bánatom a felleg
És sóhajom a szél?
Ők messze délre keltek,
Ittmaradtam én.

Tán mosolyom a rózsa
És gyönyöröm a láng?
Hervadva, ellobogva
Néznek vissza rám.

Felhőn túl, szelek ágyán.
Hol örök rózsa nyit
És örök fény a párnánk,
Várnak valakit . . .

DEDIKÁCIÓ

Késő szüret, de sors és ember
Amit szőlőmben meghagyott,
Annál becsesebb és érettebb
S belőle bárkinek adok.
Ez az én vérem: gyönyör és gyász
Bora, bíbora benne ég,
Fájó tavasz, szomorú szép nyár
Emléke ott zsong benne még.

É N E K

*Az alkony oson már
Fák lombja alól.
A nyár hegedűjén
Ősz bánata szól.*

*Fák lombja alól
Táncolva az ősz jön
S a rőt koszorút
Megrázza a törzsön.*

*Táncolva az ősz jön
S mint felleg a hegyre,
Vállamra borulnak
Az ősz meg az este.*

Az ősz meg az este.

A TITOK

*A titok néz örök szemével
Az ég azúrján át felém,
A titok sír, mély őszi éjen,
Ha hull a hervatag levél,*

*A titok száll borús magasban,
Mikor a darvak raja húz,
A titok szunnyadoz alattam
A hant ölén, mely koszorús.*

*Én látom őt a vak sötétben
És hallom őt, ha zene zeng,
Rám vár szeliden és fehérén
Mosolyog, int és én megyek.*

TAVASZ EZ IS...

*Tavasza ez is, tavasz.
Az égen szőke fény ég,
A földön barna hantok,
A nőkön lenge illat,
A fákon szürke barkák.
Tavasza ez is, tavasz.
Valami mégis elment
És nem jön vissza többé,
Valami mégis elszállt
És soha nem találom,
Valami mégis elmúlt
És nem tudom a sírját ...
Egy húr a hegedűmön,
Boldogan bánatos hang,
Elpattant.
De az ég még azúros,
De a föld ibolyás még,
De a nők még suhannak.
Tavasza ez is, tavasz ...*

EX LIBRIS

*Könyvek közül, ha alkonyati fény ég
S szelid fátylával száll a csendes est
S a Tisza tükrén mélézik a kék ég,
Ha kitekintesz a tetők felett:*

*Tetők felett, miket a búcsúzó nap
Megcsókol fájó gyöngéden s a lomb
Megeérzi, hogy már március a hónap
S rügyet havaz, fehérén fakadót:*

*Könyvek közül, ha némán kitekintesz
Betűktől ittas szemmel, vágyva mondd'
Érzed te is a békés bánatot,*

*Mely engem csendes esti dalra ihlet?
Benned mint hallgatag hattyú a tón,
Boldog nyugodtan ring e tájdalom?*

AURÓRA

*Egyszer fehér és rózsaszín
Gyöngy és selyem ruhája,
Mosolyog, mint a szerafin
A tájra.*

*Máskor bíborral ékesen
Lángol piros palástja.
Tüzeket gyujt az egeken
A láza.*

*De mindig Auróra lám,
A serkentő, a zengő
S a legsötétebb éj után
Csak eljő.*

*Eljő és ébred az öröm,
A vágy, a munka, élet
És Memnon szobra repesőn
Zenélhet!*

GYÁSZINDULÓ

Vigyétek őt zenével és babérral,
Esett hős, ó de harcban elesett.
Küzdött magánnyal, kórral és magával,
De ködön át kereste az eget,

S bár önmagát s éltét nem találta,
Kereste mégis és keresni szép.
Temessétek mellé kora halála
Borús okát: derékon tört hitét.

Talán kihajt az áldott anyasírból,
Jövőbe nő, piros lesz a meleg
S kijönnek hozzá az új emberek

S szívükre tűzve vígan, bizva bízón
Indulnak új harcokra, ifjú hévvel.
Vigyétek őt babérral és zenével!

SÓHAJ

Meg akarjátok ölni a pacsirtát,
Harsány dalost, mert pirkadást dalol,
Hisz könnyüket már a mezők kisírták
S a Nap, a Nap kél már a hant alól.

És mit bántjátok a szomorú hattyút,
Ki fölriadt a fekete tavon
S énekbe kezd, mely oly édesbúsan szól,
Hogy kéjesen borzong a fájdalom?

És mit akartok a fáradt dalostól,
Ki bús robotban vigaszt énekel
Es áhítattal az ünnepre gondol,
Mely jönni fog még, ó mert jönni kell!

A FÖLDGOLYÓ DALA

A végtelen űrben
Szállok tova én,
Az égi derűben
Én, a koravén.
Aeonokon át száll
Nagy, néma golyóm
És szótalán átvág
Tört csillagokon.
A végtelen égen
Robog szekerem
És vélem az élet,
Álom, szerelem.
És örömök és gyász
És gaz és igaz
És temető és nász
És vád és vigasz.
S ha elfog a szörnyű
Világunalom,
Örökös egyröptű
Görbe utamon
S a káosz ölébe
Vágyom; valami
Megcsendült a mélybe,
Párkák dalai:

„Ki tudja e vén föld,
E bús utazó
Világra miért jött,
Mi célra való?
Néha csodafényt ad,
Mely égre ragyog
S zengnek benne néha
Örök dallamok!

*Csakk szálljon remélve,
Aeonokon át
És szülje meg méhe
Mind, mind a csodát!"*

LOUIS D'OR

*Az esti fényben sápadtan ragyog,
Arany, arany.
Csillognak rajta rég lement napok.
Vigan, szerelmesen és lázasan.*

*Az esti csendben selymesen zizeg,
Arany, arany.
A csókja csengett így valakinek!
Nekem épp ily meddőn és hasztalan.*

*Az esti árnyban árván ballagok,
Arany, arany.
Szemem tüzétől búsán fölragyog.
Egy könny ragyog. És siratom magam.*

*Az esti bánat újra rámszakad,
Arany, arany.
Falhoz szorítom lázas agyamat,
En érző, vérző, sáppadt aranyam.*

AZ ÉLŐ HALOTTAK HÁZA

*En látom őket s nem felejtsem őket,
Ha ezer évig élek sem, soha,
Ó szomorúbb volt, mint száz temetőkert,
Az a fehér és csöndes palota.*

*Az ablakon vasrácok, holt virágok,
A kertben karbol és jód illata,
Élő halál hevert kemény vaságyon
És felüvöltött késő éjszaka.*

*Az egyiket, jaj, a nyavalya törte,
A másik úgy tördelte a kezét,
Elkárhozottak sírnak így örökre
A szurkos éjben, mely égő setét.*

*Felérkék csíkos köntösükben jártak,
A legtöbb némán, mint komor barát,
Mint hallgatag mementók, síri árnyak,
Lemosva sorsuk vérét és sarát.*

*A szemeik kiégetett fáklyafénye,
Kilobbanó lidérce rám vetett
Egekbe ordító panasz helyébe
Örökre fájó, hoit tekintetet.*

*Én láttam őket, nem felejttem őket
S tudom, tudom jól, hogy ki bűne ez!
És hogy miért lett földünk temetőkert
S szívünk halálos gyászos és sebes.*

*Tudom, tudom jól. El volt rejtve mélyen,
De az ítélet trombitálni fog.
Már látom a jelet a hajnalégen,
Piros pecséttel nyílik a titok!*

A Z É N M A G Á N Y O M

*A föld királyai előtt kevélyen
Én magasan fönn hordom a fejem,
Egy istenem van: a lelkembe mélyen
És magamat csak hozzá emelem.*

*Szolgáljatok ti mulandó uraknak,
Az öröm asztalánál üljeteK,
Nem e világból van az én hatalmam,
És gyönyöröm, ha a szívem beteg.*

*Egy nagy magányos élet tiszta gögjét
Mint koronát, úgy hordja homlokom,
Tekintetem a végső ormokon.*

*De minden harcok minden elesőjét
Membékülő szívemhez emelem,
A szenvedő mind egy testvér velem!*

H A L Á L T Á N C É N E K

*A bölcseségek bölcsesége:
Táncolni a halál elébe,
Táncolni vígan és vakon,
Mint pille őszi parlagon.*

*Próbáltam én mindent e földön,
Tudást, szerelmet vágyva, gyötrőn,
De minden léptem sírba vitt
És minden vágyam kába itt.*

*Elfonnyad itt a csók, a rózsza,
A csillag is lehull a porba,
Igazság, szépség, hervatag,
Nincs semmi új a nap alatt.*

*A bölcseségek bölcsesége:
Táncolni a halál elébe.
Táncolni vígan és vakon
A rózsatermő sírokon.*

M I N T A B A N Á N . . .

*Mint a banán, mely fájáról leválik,
Oly érett súlyos bánatunk halálig.*

*Mint a madár, mely halni hull az árba,
Oly fáradt a vágyunk szárnyacsapása.*

*Mint elmerült sziget az óceánban,
Oly árva mélyen ül lelkünk magában.*

*Zilált a vágyunk és vesztett az álmunk,
E fájo földön már csak sírt találunk.*

*Eldorádó: egy óceánja gyásznak
Visz el tehozzád és én nem találalak!*

*Hajóm kétség, remény sziklája törte,
Bízó vitorlám vihar elsöpörte.*

*A horgonyom a végtelenbe dobtam,
A csillagokba nézek elhagyottan.*

*A csillagok sáppadtak és remegnek
S a szférák is lemondást énekelnek.*

FEKETE GYÁSZ

*Mi másnak görnyesztő keresztje voltál,
Nekem te koszorúm vagy, fájdalom.
Mi másnak sírok orma, nekem oltár,
Hol bíboros sebekkel áldozom.*

*Súlyos palástod fekete-ezüstjét,
Mint pluvialét ünnepen a pap
Úgy viselem s a szegek és a tüskék
Helye ragyog, mint a napsugarak.*

*Tört szívemet, mint tündöklő paténát,
Egekbe tárom és tömjén helyett
Magasba küldöm köszöntésemet:*

*Szent szenvedés, te égi, földi Cézár,
Halálba induló fiad dalol
Bú és magány mély boltíve alól.*

HARMÓNIA

*A lomha gyász kútjából, melybe hulltál
S topogtál ájult fájdalommal ott,
Emeld föl a fejed, míg megvakulnál
És összerogynál bú s élő halott!*

*A csillagok gyémántmezője némán,
Derűsen int feléd, — vig temető —
És mély békét ragyog reád mind e gyémánt,
Viiágtörvényt mosolygón hirdet ő:*

*A fénye testvér a beteg sugárral,
Mely mély szemedben ég fájó lilán
S a végtelenből a szivedbe szárnyal.*

Sötét a kút és a sors oly silány,
De ég a fény és épen él a törvény
S örök örömbe szédít át ez örvény.

FEJFÁMRA...

Szegény magyar volt,
Költő volt, senki,
Nem tudott élni,
Csak énekelni.
Nem volt rossz, sem jó,
Csak ember, fáradt,
Várt, várt és nem lelt
Soha csodákat.
Mély szürkeségben
Színeket látott,
Magyar volt, költő:
Átkozott, áldott!

ANAKREONI DAL

November hűs derűje
Még néha tündököl ránk
S az őszi hold ezüstjén
A régi nyár bucsúzik.
Késő szüret se hív már
S korán köszönt az alkony
S a dérvert őszi rózsák
Halálosan fehérek.
Sebaj, ha jó az estve,
Az álmok visszatérnek
És kísérteti búsán

Zenél a szél parton,
A parton, mely mienk még.
(A másik is mienk lesz
Hol a szelid halál vár
Magányos ciprusával
És néma kőkeresztel.)
Addig, bús cimboráim
Tűnt esték mámorától
Szeliden ittasuljunk,
Míg a mély Létke árja
Még messze zúg az éjben.

R O R A T E

A kéklő félhomályban
Az örök mécs ragyog,
Mosolygón álmodoznak
A barokk angyalok.

A gyertyák rendre gyúlnak,
A minisztráns gyerek,
Mint bárány a mezőben
Csenget. Az árny dereng.

Hideg kövön anyókák
Térdelnek. Ifjú pap
Magasba fölmutatja
Szeliden az Urat.

Derűs hit tűnt malasztját
Könnyezve keresem.
Ó gyönyörű gyerekség,
Ó Boldog Betlehem!

A CSILLAGOK SZERELME

*A vágyak hervadt levele
Tétova hull a földre le,
Avarja sápadt, egyre nő:
Dérverte szemfedő.*

*Csak hulljatok, ti levelek,
Bús vágyaim, ti betegek.
A fám azért az égre nő:
Bár földje temető.*

*Csak szálljatok, ti madarak,
Örömök, messze ég alatt,
A fám azért tavaszra lel,
Ha egyszer kitelel!*

*Csak hullj levél és szállj madár,
Csak tűnj tavasz és múlj, te nyár.
A csillagok, szűz csillagok
Szerelme rámragyog.*

ÖNARC KÉP

*Mit néznek ők, a csüggeteg szemek?
Talán egy antik domb szüreti táncát,
Hol körbe-körbe tombol a vidámság
S részeg faun a zöldbe hempereg?*

*Mit néznek ők a fáradt fényivók?
Talán egy árva zárda félhomályát,
Hol Máriát köszöntik méla mályvák
S az örök mécsről sáppad mély titok?*

*Mit néznek ők, az éber álmodók?
A virradó napot, hol táborok
Robognak a jövőbe, új titánok?*

*Vagy túl az árny és csillag éji titkán,
Az ismeretlen Istent keresik tán,
Ki bús mámorral mintáz új világot?*

Ó EMBER!

*Az embert én sajnálva szeretem,
A gyűlölet nem borom, kenyerem.*

*Mert jó az Ember, csak a sors gonosz,
Az bujtogat, sebez és ostoroz.*

*Mert szent az Ember, nagyra született,
Hogy lássa, élje e mély életet,*

*Mely fönséges csuda, dicsó titok
És áldottak a bitók és sirok,*

*Mert szent a szenvedés, szent a halál,
S a hantok ormán nincs vég, nincs határ.*

*Rögtűró férgek, fényes csillagok,
Egy végre vannak: kicsinyek, nagyok,*

*Ó Ember, búsán, alázatosan
Nézd, lásd, az örök küllő mint rohan,*

*Az örök törvény mint áll és itél,
Rongy gögöd, dühöd, átkod itt mit ér?*

RÉVÜLET

Oly furcsa ez: szavak zengésein túl
Keresni titkot, mely bennünk dereng.
Oly különös: rímünk az égbe indul
S örök jövőbe vonja a jelent.

Oly szomorú: az élet erdejében
Eltévedezni és nézni: hol kiút?
Mint a szökő rab, ki a ködben, éjben
Reméli, hogy őrt téveszt és kijut.

Oly gyönyörű e lét s a Léthe partján
Elrévedezni égen és mezőn
És nem találni társat, aki balgán
Velünk ballagna boldog könnyezőn.

Oly isteni: heverni gyenge fűre,
Bámolni: jönni, menni felleget,
Míg sors borúja és öröm derűje
A semmibe szelíden ellebeg.

EGYNÉMELYEKRŐL

Ó emberek seprűje és ocsúja,
Ó hályogos és tályogos nevek,
Meddő örömmel és mihaszna búval
Kik csak kötődnek és lézengenek.

Nem néznek ők soha az égi kékre
S a földi zöld nekik legelni jó,
A harc nekik csak konc, vásár a béke,
Barbár a bátor, a művész zsidó.

*A földön, mint az almon hevernek,
Kérődzeni szálmáján mult ügyeknek
És mint taglót, várják a halált.*

*Gyöngék a rosszra, mert gyöngék a jóra,
A vágyuk, mint elkopott csoroszlya,
Úgy szánt a földön, hol csak gazt talált.*

A DÉMONHOZ

*Alszol, de élsz! Tudom, tudom jól.
Te szálltál ki a mámoromból
Egy szürke szerda hajnalán,
Te gyujtogattál bús agyamban,
Míg néztelek dermedt riadtan
S jajgatva hivtam az anyám!*

*Alszol, de élsz! Te vársz a borban,
Ha majd tiportan lenn a porban
Üvöltöm: minden elveszett!
Te vársz sötéten és ragyogva
És elborult nagy homlokomra
Vöröslön írod föl neved!*

*Alszol, de élsz! Az éji csendben
Fölébredsz és megállsz felettem,
Szívemre szörítod kezed.
Rád ismerek, mester, követlek
S a csöndes és bús örületnek
Pallóján indulok veled!*

*Alszol, de élsz! Most néha ébredsz
És versek lázas üteméhez
Vered a taktust, csendesen,
De egyszer, egyszer, szörnyű, tompa
Taglóval súlytasz homlokomra
S kioltod tündöklő szemem...*

JUHÁSZNÓTA

Szeged táján, réges-régen
A fűvellő téres réten
Etelének tábora volt,
Az ükapám ottan dalolt.

Juhászlegény, szegény legény
Bandukolt a Tisza szegén,
Talált egyszer egy nagy kardot,
Öreg Isten hardja, az volt.

Neki a kard minek kellett?
Ő csak járt a Tisza mellett,
Nézte a csillagos eget,
Meg a bárány-fellegeket.

Nézte egy lány csillagszemét,
Amely fényes, amely setét
S míg a hadak egyre jártak,
Átnóházott éjszakákat.

Juhászlegény, régi legény,
Az utódod így lettem én,
Csillagos ég, bárányfelleg,
Tőlük neked mit üzenjek?

Hogy a hadak járnak ma is?
Lányok csillagszeme hamis?
Juhászlegény sorsa bánat
S átkoznom kell ükapámat?

T A P É N

*Egy szőke ákác árnyán áll a lóca,
Onnan tekintek a világba most,
Delet mutat az álmatag napóra,
Az ég tündöklő és a táj halott.*

*Most alszanak a kazlak kertek alján
És alszanak a kertek boldogan
S a békák némák most a tócsa partján
És alszik az idő, mely gyászt fogan.*

*És alszik bennem a remény, az emlék,
Egy szőke felleg áll fejem felett.
Körötte bánatos kék végtelenség,
Ó szőke felleg, csöndes üzenet!*

*Mit árnyékolod be az égi kéket,
Mit árnyékolod be a lelkemet?
Üzennek már a fájó messzeségek,
Nyomor, panasz, gyász vár már rám. Megyek!*

F A L U S I L A K O D A L O M

*Nyárfák üstjén hold ezüstje reszket,
Piros borok a fehér asztalon.
A hegedűknek a tücskök felelnek
Hivatlanul a szőke asztagon.*

*A mókás vőfély verset mond a nászról
Violát, rózsát, mindent összeszed
És csillagot, szerelmet, cifraságot.
Kalácsot kér a majszoló gyerek.*

*Az ágyasházban tornyot rak az anyjuk,
Kakukkos óra éjfelet kakukkol,
A szűtől halkan megroppan a bútor.*

*S míg künn az udvaron garázda dal zúg.
Üveg alatt gunnyaszt, mint néma bú,
Egy fonnyadt menyasszonyi koszorú.*

FALUSI DELELŐ

*Az örök ég alatt örök nyugodtan
Most álmodik a vén falu a porban.*

*Házak fehérje szinte ég a napban,
Torony pirosa a kékségbe harsan.*

*Disznók hevernek a meleg sárba túrva,
Ó állatok mély, boldog mélabúja!*

*A napraforgó dús méhét kitárja,
Mint Danae az arany napsugárra.*

*A dombon egy lány, mint a barna bronz áll,
Nyerít egy kanca a nagy itatónál.*

*És turbékolnak a párzó galambok
S a temetőben virulók a hantok...*

BOLDOG HALOTTAK

*Kövéren áznak a komor barázdák,
A hantokon a záporsem kopog,
A fakeresztek gyökerét kivájják
A nagy esők, borús vakondokok.*

*A bronz rozsdállik és mállik a márvány,
Hulló levél zúg, őszi fürgeteg,
Tenger vizet hány a csatornasárkány,
A korhadt fejfa sárba hempereg.*

*A varjak fázós ázottan kerengnek,
A süppedt sírok, mint dőlt búzaredek,
Miket rohadni hagy a háborús gyász.*

*De lenn, fekete éjben, földi mélyben
Örök nyugodtan és örök fehéren
Pihen a pandur és a lesipuskás.*

ZOMOTOR

*Adyval ültünk Váradon.
A hold sarlója aratott az égen.
Hulltak a hervadt csillagok
Fehéren.*

*Adyval ültünk. A vonat
Vörös szemével rőt szemünkbe bámult.
Zakatolt, mint a kárhozat
Titánul.*

*Adyval ültünk. Feketén
Borongott föl az égre holmi nyárfa,
Sírt rajta lágy nyugati szél
Mint hárfa.*

*Adyval ültünk. Váradon
A magyarok vigadtak és loholtak
S fölrémlett csókon és dalon
A holnap.*

*Adyval ültünk. Zomotor
Nem szomorúbb, mint ez a régi bálunk,
Virrasztva vártuk, hogy kopog
Halálunk!*

M É G E G Y N E F E L E J C S E T . . .

*Sírodra küldöm ezt a sóhajt,
Kit szivem százszor visszaóhajt,
Ha ember, élet fájva bánt,*

*Apám, hű és bús krisztusarcod
Feledtet harcot és kudarcot
És jobb leszek, gondolva rád!*

*Az Embert érted szánom, áldom,
A szenvedő mind, mind barátom,
Mert rokonod, szegény apám.*

*Minden dalom egy nefelejcs lett,
Mely hirdeti, hogy ne felejtse,
Apád miért ment el oly korán?*

Testamentom

1922 – 1925

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

TESTAMENTOM

*Szeretnék néha visszajönni még,
Ha innen majd a föld alá megyek,
Feledni nem könnyű a föld ízét,
A csillagot fönn és a felleget.*

*Feledni oly nehéz, hogy volt hazánk,
Könnyek vizét és a Tisza vizét,
Költők dalát és esték bánatát:
Szeretnék néha visszajönni még.*

*Ó, én senkit se háborítanék,
Szelid kísértet volnék én nagyon,
Csak megnézném, hogy kék-e még az ég
És van-e még magyar dal Váradon?*

*Csak meghallgatnám, sír-e a szegény,
Világ árváját sorsa veri még?
Van-e még könny a nefelejcs szemén?
Szeretnék néha visszajönni még !*

*És nézni fájón, Léván, Szigeten,
Szokolcán és Makón a hold alatt,
Vén hárs alatt az ifjú szerelem
Még mindig boldog-e és balgatóg?*

*Es nézni: édesanya alszik-e
S álmában megcsókolni a szívét
S érezni, most is rám gondol szive:
Szeretnék néha visszajönni még!*

ARS LONGA...

*Kegyetlen és kevély vagy ó Művészet,
Mint özvegy, aki mindig szűz maradt,
Feléd hiába kúsznak a mérészek.
Te téren és időn túl vársz, magad.*

*Kegyetlen és kevély, de hiveidhez,
A kik szeliden és árván, a nagy
És mély magány ölen egy tiszta hitnek
Áldoznak, nekik áldott anyja vagy!*

*Aldott ölü, termékeny édesanyja,
Ki minden kincsét a szegénynek adja,
Boldog szegénynek, aki csak dalol.*

*Boldog szegénynek, akinek szemében
Új csillagok tündökölnek az éjben
S új ige forr, mint részegben a bor!*

ÖNARCKÉP, 1923

Tavaszon, nyáron, őszön és télen túl,
Már mosolyogva nézem az eget,
Melyen a régi vészek dühe nem dül
És ezer fénye hívón integet.

Derűs, szelíd és örök magyar ég ez,
Nem ér idáig rom és hervadás,
Időtlen emlék és jövő remény ez,
Fordulj felé csak, csüggedt csillagász!

Lenn kavarog még a por és az átok,
Véres szüret volt és a vad vadászok
Még mindig egymást lesik, kergetik,

Én nézem, hogy az ősi, éji puszták
Pásztortüzeiket biztaltva gyűjtjék
És várom, amíg megvirrad megint.

GULÁCSY LAJOSNAK

Lajos, elér-e hozzád még a hangom,
Mely úgy remeg, mint nyárfák estelen,
Ha rajtuk ring az alkonyi harangszó
S rájuk ragyog a csillagszerelem,
Elér-e hozzád hangom, a szivedhez,
E nagy, bibor virághoz, mely beteg
Es az agyadhoz, mely — ó drága serleg! —
Gyász és nyomor borával te.ve meg!

Elér-e hozzád hangom, a naiv, bús
Juhászkolomp a végtelen teren
Es fölver-e egy percre álmaidbul,
Melyekben nincs már többé értelem?

*Ó értelem! Hogy tudja ezt a többi,
A kalmár, börzés, a kalóz, betyár,
Csak okosan, csak adni, venni, ölni,
Törvényesen, míg az idő lejár.
Csak enni, nözni és álmodni néha,
De óvakodva, mert itt élni kell,
Potom a szépség és művésze léha,
Csak egy a mentség, egy csak: a siker!*

*Lajos, emlékszel, amikor először
Kerített össze minket alkalom,
A boldogságos, békés délelőttön
Gauguinnek száz lázálma a falon?
A sárga fényben a kövér banánok
S a sárga tájon barna emberek,
Az elveszett Éden, mely fájva fájon
Bennünk zokog, ujjong, ragyog, remeg.
S a furcsa bálvány, szent fából faragva,
Mosolya sir és bánata mosoly,
Őnarcképem! — mondottad és a zajban
Kacajod bongott, mint ha szél dobol!*

*Lajos, emlékszel Váradon, tavasszal
A kis csapszékben, hol Watteau lakott,
Lerajzoltál, vén márkit, vaskalappal
S tegnapnak láttad már a holnapot.
A Köröst néztük és láttuk Velencét,
A kávéházban Goethe ült velünk,
Esengtük Grande Eugenia szerelmét,
A csillagot kerestük, mely letűnt.*

*A csillagot kerestük... merre is vagy,
Hisz még nem hullottál az éjbe le,
Még ég fölötted estenden a villany,
Még mérik, lázad nő, vagy süllyed-e?*

Lajos, hiszen mi voltunk már azóta
Ott is, tudod, nem mondom, fáj a szó...
Ahol ketyeg a lélek, mint az óra,
De nem mutat időt, irtóztató.

Te ott maradtál, hallom, jobb neked már,
Mint ez a másik, józan, gaz pokol,
Hol gond, ital, nő, robot és a seft vár
S a legszebb vágy legrútábban lakol.
Te ott maradtál: téren és időn túl
Sétálsz a kertben, csillag s híd alatt,
Nem hallasz már ugatni szűkölő bút
S nem látod a halált, amint arat,
A mosolyt, melyet festett Lionardo,
Nem látod a nőt, — csendesen halad
Agyadban, mint a Léthe, mint az Arno,
Az örök semmi a vak nap alatt.

Nincsen remény s te nem tudod. Szeliden
És finoman — hiszen művész vagy, Lajos —
Babrálsz a párnán ujjaddal. Az Isten
Legyen irgalmas. Ó csodálatos
Szent, tiszta művész, Giotto jó utóda,
Atázatos, hű, tőled nem kíván
Már e plánéta semmit és a holdba
Nakonxipán vár már, Nakonxipán!

MADÁCH SZTEGOVAN

... Vihar után, örök borúban
Nem is lesz több fény soha tán —
Ül térdig porban és hamuban,
Egyetlen társa a magány.

*Magyar magány, világmagány, haj,
Igen bolondul forrt a must,
Véres szüret után nagy árnyak.
Kisértetek. Bort, famulus!*

*Bort, famulus. Bitang az eszme,
Fejedre nőnek a gazok,
Kik indultak veled repesve
Köszönteni az új napot!
Vörös vagy zöld: rongy lesz a zászló,
Az Igazság bukik vele
És arra jó, hogy számadáskor
Bunkó legyen törött nyele!*

*Bort, famulus! Voltak bolondok,
Kik halni tudtak ostobán,
De az okos gaz úgy tolongott,
Hogy révbe ért későn, korán.
Bort, famulus! Vivát az ember,
Ki egyre küzd, mindig veszít,
És éljen Éva is, a néember,
Bár forró jege nem hevit.*

*Mély börtönömben megtanultam,
Hogy mennyit ér a szűk világ,
Nem szebb jövődő forr a mustban,
Csak fejfájós mámor. Vivát!
Be van fejezve már a művem,
Tapsoljon néki, aki tud.
Sokat hevültem, míg lehültem,
Bort, famulus! Nincs más kiút!*

BERZSENYI

*A tikkatag magyar nyár napja barnul
Bús homlokán és bágyatag szemén,
Konok szívében csöndes zivatar dúl,
Elverve dús vetése: a remény!*

*Pipája füstöl és haragja lángol,
Eszébe jut bírása: Kölcsey
S felködlenek a római világbul
Komor lemondás zordon hősei.*

*S boldog Horácra gondol, aki bölcsen
Borral, leánnyal megelégedett
S kevély nyakán dagadnak kék erek.*

*Ki itt a költő és magyar, ha ő nem?
S míg döngő lépte mély homokba fúl,
A szilvafán egy vén harkály gyalul.*

VÖRÖSMARTY

*Elnézlek sokszor a magány s az álom
Csöndes ködfátyolán át, est ha száll,
Hogy a vidék porában, sirba vágó
Szivedbe vág a nagyszerű halál.*

*Északnak rémes árnyait idézed
S a dunántuli borba könny vegyül,
Távol arany ködén kelevézek
Csillognak és virrasztasz egyedül.*

*A harc elült. A daliák elestek
Vagy várja őket külföld, honi rejtek
S hiába húzza már a vén cigány,*

*Üres a csárda, a csiger silány,
A tündér vagyok puszta temetőjén
Csak hantokat melenget a verőtény.*

ARANY JÁNOSHOZ

*Falusi csöndben, termékeny magányban
Megint utódod lettem, nagy előd,
A nyugalomban gazdag aratás van
És én megállok csüreid előtt:*

*Te vagy a költő most nekem, ki messze
Viharban jártam, hol jég s vér esett.
És elpártolt a hűtelen szerencse,
Hogy káromolnom kelle az eget.*

*Ma visszatértem álmok falujába,
Hol ákác bólog és szunnyad a zaj
És elcsittul a balga macskajaj.*

*Magyar vagyok. Szegény költője árva
Derék fajtámnak s ez ma több nekem,
Mint világhír és világszerelem.*

NEFELEJCS KISS JÓZSEF SÍRJÁRA

*Juszuf, a költő, hármat szeretett:
Az életet, álmot s a rímeket.
Az élet hitvány és álmunk hazug,
De rímeinkben királyok vagyunk!*

*Keleti szőnyeg volt neki e föld,
Hol annyi vágya kelyhe összetört,
De szép az élet, ezt hirdette váltig,
Szürke gondoktól fekete halálig.*

*Én vallom, fájt és fáradt utód,
Hogy ő nagy álmok padisahja volt,
És vallom, minden gond és gyász felett,
Hogy dala nem múló s ríme remek.*

*Juszufnak mindegy már, de nem nekünk,
Kik örökében tengünk, szenvedünk.
Magyarság és emberség alkonyán
Juszuf a bülbül, ő a csalogány.*

TÖMÖRKÉNY ASZTALANAL

*Iszom a borom, írom a dalom,
Új tavaszon a régi asztalon.*

*Egy halhatatlan cimborá van itt,
Kocint velem és gondol valamit:*

*Betyár az élet és drága a bor,
A tavasz is más volt valamikor.*

*A régi nótá, Dankó dala peng,
A cimbalom, mint sírhalom zizeg.*

*Az alkonyati tűznek láza ég
A vén Tiszán, mely nem árad ma még.*

*Mert a vizecske se a régi most,
A másik partján se a régi poszt.*

*Hej, Pista bátyám, jobb a föld alatt,
De még kiisszuk ezt a poharat.*

*A siller csillog, mint a vak remény,
Kicsit fanyar, mint ez a költemény.*

BARTÓK BÉLANAK

*Erdély erdői zúgnak,
Ezüst és arany erdők,
Borongó barna felhők,
Hárfái Nemerének,
— Sirámos dajkaének —
A dalaidban.*

*Tiszai tájak sírnak,
Panasza jegenyéknek,
Halottas őszi rétek,
Zúgó, fekete nyárfák,
Magányosak és árvák
A muzsikádban.*

*És fölérez és fölzeng
Az áhitatos, ős, szent,
Az ázsiai mély, nagy,
Szilajbús, boldog méla,
Pogány és büszke lélek,
A régi, régi éden
A zenédben!*

BALLADA A HONI TÁJAKRÓL

Az álom és a vágy biplánján
 Szoktam utazni én ma már.
 Hazámnak minden tája vár
 És annyi táj rabságban, árván
 És oly közel ma sok határ,
 Melynek sorompóján a festék
 Friss még,
 Mint seb, melyet ütött ellenség.

Ó mennyi szép, ó tarka város,
 Dómmal, mecsettel ékesen
 Tündöklük völgyön és hegyen.
 És mennyi poros, mennyi sáros,
 Mégis, magyar táj bánatához
 Illő ez és kedves nekem.
 Az egyik szép, mert ott születtem,
 Másik, mert szívem hölgye jár ott
 És van
 Város, hol még nem láttak engem.

De elmegyek, hiába állít
 Tilalomfát ma végzetünk
 És bár napunk most éjbe tünt,
 Meglátom fényben még csodáit
 Minden tájadnak, miket áhít
 A vágyam, bár ma elorozták
 S csonka
 És béna koldus ez az ország...

*Herceg, idegen, aki sorsát
Látod s hogy a könny óceán itt
S minden szívben harag parázslík,
Tudd meg:
Kigyúl s féniksz lesz Magyarország!*

EMESE ALMA

*Azsiai sátor mélyén,
Azsiai éjek éjén,
Hulló csillag fénye mellett
Almodott Don vize mellett.*

*Szépnyánk volt, sorsok anyja.
Almodott föl-fölriadva,
Megborzongott babonázva,
Azsiai éjszakába.*

*Szíve táján a jövendő,
Lelke mélyén ősi erdő,
Napnyugatra terjedendő,
Melynek méhe sohse meddő.*

*Almodott és látta kéjjel,
Agyékából messze, széjjel
Hódító folyam dagadva
Mint rohan borús Nyugatra.*

*Népek útján büszke haddal
Söpri gátját diadallal,
És föléje vén turulnak
Védő szárnyai borulnak.*

*És az álom egyre mélyebb,
Mélyebb, szörnyebb és sötétebb,
Ősi folyam vérrel árad
S égig nyúlnak szolgagátak!*

*Álom, álom, terhes álom,
Messze ázsiai tájon,
Mikor érsz már boldog véget
Anyáálma Emesének?*

A SZERI PUSZTÁN

*Be szörnyű csönd ül e vén táj felett:
Halálos csönded, elhagyott Kelet.*

*A sátorok elmúltak és a rom
Oly néma, mint kővé vált fájdalom.*

*A felleg, amely ballag az égen,
Ezer év gyászát hordja vemhesen.*

*A varjú, mely rebbenve száll tova,
Tán érzi, minek áll ma itt tora?*

*A nap vezéri sátora, az ég
Aranybiborral, régi volna még*

*S a csillagok, az örök őrszemek
Az ősi vigyázással fénylenek.*

*S a szél a régi dalt dudolja csak
S a jegenyék a vártán állanak,*

*De jaj, hol van ma ama hét vezér,
Hol egy is, egy csak, aki nem beszél,*

*De vérét a serlegbe önti és
A néppel együtt győzni, veszni kész.*

*És hol a nép, amelytől fél Nyugat?
A szeri pusztán kósza eb ugat.*

*Bagoly huhog a bús rom rejtékén
Ó szeri eskü: hadd idézlek én!*

ÉNEK KUPA VEZÉR RŐL

*Tar Zerind fiát éneklém én,
Ki maga volt az utolsó remény.*

*A rópi napnak végső fénve volt,
A Bakony árnyán örök éjbe holt.*

*Őt nem dalolta vis udvari lant,
A neve átok, emléke bitang.*

*Mert ő s hitünkért élt s vérzett el ő
Új oltár alján sohse térdelő,*

*Új zsoltár ajkán soha nem fakadt,
Ő Ázsiából hozott szavakat:*

*Bús vérigéket, bánatos varázst,
Mely vérző szívre fejedelmi palást.*

*A honvágy volt ő Ázsiánk felé,
Kitáruló kar vén csodák elé,*

*Örök Turán tékozló fia volt,
Dalold szívem ma, zokogón dalold:*

*Mert új hit, új föld mind hiába volt,
Mert régi lángunk mind hamvába holt!*

REGŐS AZ UDVARBAN

Szabad-e regölni?
Régi rónák, messzi puszták
Boldogságos mélabúját,
Érzitek-e még a vágyat,
Újra látni vén hazánkat?

Szabad-e regölni?
Érzitek-e még a vágyat,
Mely a szabad, ősi sátrak
Álmait áhitja vissza...
Ki a Volga vizét issza!

Szabad-e regölni?
Hold ha feljő, nap ha támad,
Érzitek-e még a vágyat,
Leborulni, le a földre,
Az Anyára, az örökre?

Szabad-e regölni?
Emlékeztek Emesére,
Arany gímre, fehér ménre,
Világbiró Etelére,
Kinek itt hullt drága vére?

Szabad-e regölni?
Öreg Isten népe voltunk,
Europán átrobogtunk,
Hadak útját égbe irtuk,
E világot győzve birtuk.

Szabad-e regölni?
Hej urak, haj, regő rejtem,
Könnyemet mély kútba ejtem,
Enekem mind eifelejtem,
Úgyse ért már senki engem!

ÉNEK KÖRÖSI CSOMARÓL

Székely hegyekből messze Ázsiába,
Az őshazába vándorolt ki ő,
Feje felett a vén, szent Himalája,
Tán öregebb, mint maga az Idő.
Ott rótt a betűket és kereste
Puszták homokján vérei nyomát,
Meglátogatta inség, balszerencse,
De o csar várt és vándorolt tovább.
A régi hon új fényre földerült már,
De ő nem tudta, ő a múltba ment,
A hegyre tartott, hol örök derű vár
Es egyre tett, csak tett a pergament.
Az indiai herceg lőn a társa,
A szent királyfi, a nagy nyugalom,
Úgy nézett vissza a letűnt világra,
Mint ősszel a tavaszra a falomb.
És ahogy egyre gyűltek ráncra ráncok
Es gyaszra gyászok, ő békélve már
A homokórát nézte, mely az átok
Percét számlálja, míg minden lejár.
Az oshazat nem tette és az újat
Nem látta többé, nincsen már vigasza.
Öreg magyar, örök magyar, ki tudja,
Nem egy hazánk van-e: örök haza?

A FEKETE MÁRIA

Ősi templom árnyas szögletében
Századoknak füstje és pora
Lassan lepte be s ő mély sötétben
Néz jövőbe hét törrel szívében:
Magyarok Asszonya.

*Háború és béke váltakoztak
És jött és ment nemzetek sora,
Nyarak búzát, telek havat hoztak,
Ő csak nézett, a Fiát karolva:
Magyarok Asszonya.*

*Hű zarándok messze, messze tájról,
A lábain országút pora,
Vigaszt várva hozzájött s a távol
Multakból gyászt s jó reményt világot
Magyarok Asszonya.*

*S jöttem én is, e szomorú öltő
Bús magyarja, hű zarándoka,
Mit adhatnék, csüggedt, árva költő:
E dalt hozom, mint könnyét a felhő,
Te feketén is vigaszi derengő
Magyarok Asszonya!*

KCSSUTH SZOBOR

*Alföld porában, kisváros sarában
A napban és a hóban nyugton áll,
Némán is harsog és nem bántja lárma,
Sem a tömeg, mely gyűlöl vagy csodál.*

*Az emberek alatta rendre járnak
S elmennek mind a temetőbe ki.
Ő áll, fölötte minden változásnak
S az évek adnak patinát neki!*

*Olykor felejtik és közöny fogadja,
Már meg se látják s a vásári zajba
Nem hallják túlvilági szózatát.*

*Ő vár nyugodtan, messze, messze nézve
Örök dicsőség nagy, mély tengerére
S leint karjával balsorsot, halált!*

A SZENT SZARVAS

*Vác fölött, vén erdők alján,
Vesztett harcok alkonyatján,
Arany gyertya sebzett szarván,
Megjelent komor mogorván.*

*Halvány volt a gyertya fénye,
Szép pogányság bús remenye,
Sappadó arany vak éjbe,
Eltűnt erdők sűrűjébe.*

*Látta László, aki szent lett,
Látta Géza s elmerengett,
Látta Sólom, aki vesztett,
Látta igric s könnye pergett.*

*Ez a könny ég még szememben,
Ez a bú él énekemben,
Ez a gyász öl tassan engem,
Ez a kín rág a szívemben.*

*Szent arany gím Azsiából
Mért tűntél el ez világról,
Mert lön lelkünk, régi bátor,
Gyöngé, gyáva, aki vádol?*

*Szent arany gím, régi kedvünk,
Aki fényelt, aki eltűnt,
Hol keressünk, hol felejtünk,
Borral, vérrel, hogy temessünk?*

ANCSA ÉL

*Ancsa, a régi cseléd
Be sokszor eszembe jut újra,
Idézem méla szemét.
Ó szőke haja koszorúja!*

*Ő volt a vad idegenben
Én árva, szomorú párom,
Nevem se tudta a kedves
S nem sejtette, merre világom?*

*Nem tudta, hogy egy ország
Bánata vert a szívemben
S az árva emberiség
Szerelme volt a szerelmem.*

*Hogy messze időn, teren át
És gyűlölségen és átkon,
Haragon, háborúkon
És túl síron, túl a halálon.*

*Ancsa én nem múlok el
És ő is, a szőke, a balga,
Tót temetőnek ölén
Kikél és fölnevet e dalba!*

ALKONY A TISZA HÍDJÁN

*E nagy nyugalmat és csöndes derűt
Szeretném én elvinni, ha megyek,
A nap korongja már tengerbe tunt,
De fénye még a felhőkön remeg:*

*E búcsúzó fény éljen boldogan
S szeliden a szívemben, ha megyek
Es minden bánatom oly nyomtalan
Suhanjon éjbe, mint e fellegek!*

*Most, hallga, a ligetben egy madár
Dal'ni kezd és egy tücsök vele,
És velük énekel a méla táj:
Magyar mezők alkonyi éneke!
Ó, így zenéljen emlékem tovább
E csöndes rónaságon, ha megyek
S mint csillagfény az alkony biborát,
Ragyogja túl a vérző életet!*

ARVASÁGOM

*A tót faluban, ahol egyszer éltem,
Ha az é'et az. hogy napra nap megyen,
Az ablakomból a kis közre néztem,
Hol tehenek ballagtak estelen.*

*A tót pásztor egy furcsa furulyát fűtt,
Mely bánatosabb volt, mint életem,
A tehenek keresték már a vályút,
Hol esti csönd és békesség terem.*

*Egy mindig elmaradt a csorda mellett,
Magányosan jött, mint a mélabú,
Megállt az ablakomnál s betekintett,
Kérdezte: ki e rokon bánatú?*

*Szemében oly testvéri fájdalom volt,
Néma panasz és szótlán gyötrelmem
S kolompja oly mélyen borongva bongott,
Mint pusztai honvágytól énekelem...*

BUDAPEST

*Valami furcsa füst lebeg fölötted,
Mint áldozati füst, amely lecsap,
Sötétre mosva fa'akat, tetőket,
Míg annyi ember topog, sűrke rab.*

*Itt annyi veréb páváskodva rebben
És annyi siber kúszik, mint zsvány
És annyi színész ágál nappal, este
S gurul arannyal bélelt sok silány.*

*Bús Babilon, azért mégis szeretlek,
Mert véreim sorvadnak sírva benned,
Gögös szegények, arva magyarok.*

*Mint kis cseléd a rikitó körúton,
Éhes diák a cifra úri zsúron,
Magam is benned oly kopolt vagyok!*

DÚDOLGATOK

*Vándorlegény a téli ködben,
— Mert köd előttem, köd mögöttem —
Az ország útján baktatok tova,
Az Isten tudja meddig és hova?*

*Az Isten, az még nem hagyott el,
Hitem egészen nem fogyott el,
De jaj, reménység nincs már rég velem
S kifosztott még a régi szerelem.*

*Dúdolgatok, de csak magamnak
S nótáim, mint pápista varjak
Szállanak élet és halál felett,
Fekete varjak, sűrke fellegek.*

Vándorlegény a téli ködben,
Sok csárda alszik már mögöttem,
Egy utonálló majd csak rámtalál,
Öreg zsvány, vén cimborám, Halál!

BUDAPESTI BÉKE

Egy vak koldus ül a körút robajló
Sötét aszfaltján, hol nyüzsög a boly,
Hol hajsza tart és hol hajtott s a hajtó
Egyként lohol s a lét pezsg, mint a bor.

Egy vak koldus ül és előtte rémes
Plakátok ordító száz színe dül,
Autó száguld, mentőkocsi vészes
Csengője sír s ezer ház égbe túr.

Egy vak koldus ül és előtte festett
Dámák libegnek és sánták tipegnek
Es néha aranyhintón egy halott.

Ő ül örök közönnyel, mint a Buddha,
Ki már a semmiségbe nézve tudja,
Hogy minden útunk vége ott van, ott!

MAGYAR IDILL

Alkonyodik. Aranyos köd
Száll a földre. Szól a pásztor
Méla tülke. A lugasban
Oly sötét lesz a borostyán
És az égen szende búsan
Indul a hold kék mezőkre.

A napverte ablakokban
A muskátli újra éled
És a kertben harmatot sír
A verbéna. A csicsergő
Fecske mind ereszre röppen.
És a nap szelid halállal
Elköszön a barna tájtól.
Esteledik. Most az élet
Mélyebb s tágabb a világ is.
Messze gyárnak bűg a kürtje
És munkások andalognak
Hazafelé hűs homályban.

Homlokomon csókod érzem
Drága vendég, boldog ihlet
És fölnézek áhitattal,
Mint a gyermek, mint a táltos,
Ázsiából ősi pásztor,
Kerek égnek földerengő
Első, halvány csillagára.

TÁPAI LAGZI

Brummog a bőgő, jaj, be furcsa hang,
Beléjekondul a repedt harang,
Kutyák vonítanak a holdra fel,
A túlsó parton varjúraj felel.

Brummog a bőgő, asszony lett a lány,
Az élet itt nem móka s nem talány.
A bort megisszák, asszonyt megverik
És izzadnak reggeltől estelig.

De télen, télen a világ megáll
És végtelen nagy esték csöndje vár,
Az ember medve, alszik és morog.
Benn emberek és künn komondorok.

*Brummog a bögő, elhervad a hold,
Fenékig issza a vőfély a bort,
Már szürkül lassan a ködös határ,
És a határban a Halál kaszál...*

EPITÁFIUM

*Nem jártam én Párist soha
És Velencében nem szerettem,
Magyar tájak pora, moha
Temetett el szép lassan engem.*

*Nem láttak márvány paloták
És nem hódoltak úri népek,
Szűkös sikátorok során
Hirdettem hittel én a szépet.*

*A jegenyék testvére én,
Zokogtam a magyar viharba
S a hant alá úgy térek én,
Mint a mag, mely kihajt tavaszra!*

MAGYAR TÉL

*A kicsi kocsmá ablaka világos,
Fehérvirágos, mint a temető,
Hol a nap éppen vérködösen áldoz
S a hold sápadt sarlója egyre nő.*

*Az este jó és a fehér kereszték
Nagy békessége integet felénk,
Szelid magánya a mély, ősi kertnek,
Hol megpihen majd minden nemzedék.*

*A tünde ég pásztortüzei lassan
Kigyúlnak rendre és az ég a. att,
A temetőben és a kocsmazajban,
Egy néma angyal halkán áthalad.*

*A szárnyakat hallják egy pillanatra
A vén ivók s büs holtak. csöndbe lenn.
A Bodri szüköl, a havat kaparja
S a kakukkóra megáll hirtelen.*

*Babona, bánat, borok és botorság,
Mind összekapnak és a kocsmá zúg,
Fölzengenek az átkok és a nóták
És döngetik a temetőkaput!*

SZAKALLSZARÍTÓ

*Az öreg gazda ül a ház előtt
És nézi, hogy a nap mint áldozik.
Pipál, nem moccan. Az idő is áll
Egy pillantásra, ha meglátja őt.
Az évek hóval födik el fejét
És barázdákkal barna homlokát.
Ő csak pipál, nem moccan. Tehenek
Tarka csapata baktat az úton.
Elbödül egy, talán a füre gondol,
Mely benne már tej, kisdedek bora.
A másik mélabúsan visszanez
A rétre, hol ma boldogan delelt.
A sárga, fehér, fekete sereg
Szép lassan, lassan eltűnik a zöld
És barna kis kapukban. Az öreg
Tovább pipál, nem moccan és a nap
Már bíbort sző a lila föllegekbe.*

*Elnézem vaksi, ideges szememmel
Ez öreget, e tiszta, mély nyugalmat,
Melynek napáldozatja csupa csönd
Es béke. Pipafüstje égbe száll
Es gondolatja már a föld alatt jár.*

TUTAJOK A TISZÁN...

*A némán ballagó vizen
Tutajok úsznak szeliden.
Nekem mindegyik izenet,
Mely megállítja szívemet.*

*Máramaros, a régi, szép,
Melynek vidoson zöld vizét
Bámultam bús fiatalon,
Izen nekem a tutajon.*

*A messze zengő vén hegyek
S a vén sasok a bérc felett,
A fiatal Tisza s Sziget
S egy fehér kendő integet.*

*Egy fehér kendő: szerelem,
Máholnap szemfedőm nekem,
Alatta álmodom folytatnom
Az alvilági tutajon...*

A T Á P A I K R I S Z T U S

*Az ország útján függ s a földre néz,
Arcán szelid mosoly a szenvedés.*

*A falu népét nézi csöndesen,
Amint ballagva munkából megyen.*

*Az ősi népet, mely az ősi föld
Zsellére csak és várja az időt,*

*Mikor saját portáján úr leszen,
Mikor az élet néki is terem.*

*A magyar Krisztus, a falusi szent
Hiszen nekik is megváltást izent.*

*Olyan testvéri áldással tekint
Feléjük és biztatja hiveit.*

*Feje fölött a nyárfa is magyar,
A fecske is és egy a zivatar,*

*Mely őt paskolja s a falut veri
És folyton buzgó őt szent sebei*

*Nem a magyarság sorsát hirdetik?
És ki segít már, ha ő sem segít?*

A Z U T O L S Ó M A G Y A R

*A világ nagy vihara orgonál,
Tán trombitálnak már az angyalok,
Sötét pokolban vígan áll a bál,
Utolsó csillag hullóban ragyog.*

A kertben még egy késő rózsza nyit.
A szivben még egy késő nóta szól.
Sáskák lepik a Tisza partjait,
A jegenye derékig meghajol.

Üvöltenek az idegen hadak,
Hajrá, utolsó torra, vad vadász,
Zord jég paskolja a kalászkokat,
Az örök télnek szele viharász.

Véremmel már csordultig a pohár,
Könnyemtől már kiöntött a Maros,
Itt állok, tépett pogány áldozár,
Föl, az utolsó áldozásra most!

Egy máglya kell, hogy rajta vesszen el
Minden, mi szép volt, ép volt és igaz,
Hogy az egekbe menjen füstje fel,
Ne szeplősitse soha földi gaz!

Nagy harcok kardja, csaták kürtje, mind,
Száz szent koboz, irás, örök erők,
Örök ígék, magyar szentségeink,
Ne bántsanak bitor szentségtörők!

Lobogj az égbe máglya, égi láng,
Ti angyalok, csak trombitáljatok,
Te Bárány, itéld meg e rongy világ
Minden bűnét s a remegő gazok

Lássák, hogy támad a tüzből örök
Új ifjúsággal, élve, győzve ő,
A halhatatlan, százszor meggyőlört
És áldott szűz, a magyar öserő!

APRILIS BOLONDJA

*Benned születtem, édesbús szeszélyes
Tavaszi hónap, fellegetes derüs.
Mikor a rétek lelke már fölérez
S brekeg a vízben száz bús hegedüs.*

*A Tisza partján ringatott a bölcsöm,
Holdtölte volt — tavaszi anda hold —
S a szőke fényben az éjet betöltön
A vizek népe mind nászdalt dalolt.*

*Én hallgattam e furcsán bánatos dalt,
Mely egyhangún szép és gyönyörbe olvad
És sírvavigad, mint a honi ének.*

*Mások világgá zengő zongoráját
Én nem irigylem. A magad cigányát
Lásd bennem, ó magyar, ki neked élek!*

Országos Széchényi Könyvtár

APÁMRA GONDOLOK

*Apámra gondolok, ki távirász volt
És Morse és Hughes gépén zenélt,
Figyelte búsan a zengő világot
S fölfogta száz, ezer izenetét,*

*Finom és keskeny ujján, mint a szikrák,
Szállt sóhaj, üdv, vágy, álom és panasz,
És lázak is cikáztak, mint a villám
És tünt a nyár, ősz, a tél és tavasz.*

*És ő virrasztott szürke éjszakákon
A gépek mellett, miknek lelke fáj
És szálltak hírek tengeren, határon,
De ő szegény, nem tudta, mire vár?*

*Korai sírján a rögökre hullok
És hallgatom, az uj fű mit izen,
Az áldott csíra, a szent napra bűvó,
Mely tavaszt hirdet, de már neki nem!*

GYÓNAS

*Magyarság, fajtám, lettem volna én is
Bátor Botondod, bárdos és csatás,
Bizánc portáját vágtam volna én is,
Szerettelek, tán jobban soha más.*

Szenvedtem érted és vérzettem érted
Beül, — a seb fájóbb, ha vér se jó, —
De jaj, már engem elfáradt legénynek
Szült bús anyánk, a magyar öserő!

Én már megálltam és csak alkonyatkor
Imádtam biborában a napot,
Mety tán utolszor áldozik amott:

De bűnben, gyászban mégis csak fiad volt,
Apátlan árvád, aki most neked
Nem adhat mást, mint csüggedt éneket!

LAMPÁSOK

Emberszemek, ti lángok a sötétben,
Kis tolvajlámpák és nagy fároszok,
Botorkálva az éjből örök éjbe
És dalt dudolva, rátok gondolok.
Egy zöldes fényre, amely annyiszor vont
Borús mámorba tavasz-esteken,
Mint pillangót a tűzbe furcsa hóbort:
Lidércem lángja, nem gyúlsz már nekem.
És gondolok egy tiszta, kék világra,
Mely nefelejcsként mosolygott reám,
Apám szemére: áldott, régi lámpa,
Melytől kitérult száz gyermek Szezám!
És gondolok a hű anyai mécsre,
Mely virrasztott fölöttem éjeken
S a lázam leste aggón és remélve,
Ó ez a fény volt góriám nekem.
Es gondolok sok lámpásra, mely orvul
Kacsintott rám és zsakutcákba csalt,
Sok gyűlölséges lángra, mely a bosszú

Olaján égett, sok dölyfös paraszt
Tekintetére, aki uri göggel
Nézett le, mint valami idegent,
Engem, ki nyirkos és sötét ködökben
Világokat gyujtottam s hiteket.
Sebaj, elmúlnak egyszer arcaik,
Ck elalusznak gyorsan és örökre
S én tovább látom, lenn is, a rögökbe
Egünk örök, testvérlámpásait!

GYÁSZMAGYAROK

Nyugatra ők nem mentek szívesen.
Kelet elég bort és rózsát terem.
Idegen földön halni nem öröm
Es verekedni csak örökösön.

Szerették ők a szép szemek tüzét,
Mely élet forró fényét hinti szét,
Szerették ők a csillogó kupát,
Mely vágyat ébreszt és mely álmot ad.

Harcoltak, mert így mondta a vezér,
De nem tudták, hogy kinek és miér?
S hogy a seregnek gyászos vége lett,
Hát ők megmentették az életet.

Fülik levágva, orruk csonka, jaj,
Fogadja őket átok és kacaj,
De Isten napja süt még rájuk is,
De van még nekik új nótájuk is,

És mind a hét Lázár szegénye lett
S végig szerette e zord életet
És énekelte: élni, élni kell
Es csonkán, bénán is remélni kell!

TERZINÁK

*Oly őszinték az őszi temetők,
Fekete hantok és fehér kereszték,
Egy kis gödörbe hívnek csendben ök.*

*Még benned ostoba hír vágya reszket
És gyönyör láza, mely, ha este lesz,
Csak magasabbra száll, mint a betegnek.*

*A temetők, a könnyes és déres
Szép temetők anyai csókra hívnek,
A bús rögök azt sutlogják: szeress!*

*Lehull az égről egyszer mind a csillag,
Te is lehullasz, tékozló fiú
És vége lesz a rimnek és a kinnak.*

*Hiába, minden vergődés hiú,
Mert minden útunk erre tér meg itten,
Hír, kincs, üdv, gond, kéjvágy és honfibű:*

Egy tenger, egy gödör vár rád: az Isten!

HAJNALBAN A NAPHOZ

*Én most szeretlek, mikor még az éjjel
Vert seregének árnya fut tova
S csak a magányos és bús jegenyének
Szűz homlokán ég fényed mosolya.*

*Én most szeretlek, mikor szent keletnek
Méiy tengerén ring arcod, az örök
Es sugaraid álmodón remegnek
A paloták és kalyibák fölött.*

*Még vár a hajnal, de az éj halott már,
Trillák csattognak lombon, bokron át,
Oly dús az ég keletre, mint az oltár,
Mely várja a nagy, ősi áldozást.*

*Majd jön a nappal, a vásár, a hajsza,
Fölkél vackáról ember és barom.
Én most szeretlek és neved e dalban
Ezer madárral hadd magasztalom!*

C R E D O

*Érzed-e, testvér, néha szédülettel
És áhitattal a csodát, hogy élsz itt,
Hogy veled együtt világok kerengnek
S hogy velük együtt néked is a vég int?*

*Megállsz-e néha az örök sodorban,
Mely halni visz, mint az örvény a rózsát
És érzed-e, míg hull a homokóra,
Hogy mosolyog az örökkévalóság?*

*És látod-e, hogy lemenő napokban
A születő napok visszfénye reszket
És hallod-e, hogy elmúlt századoknak
Visszhangja szól, ha a jövőbe mennek?*

*És tudod-e, hogy a sír öle termő,
Hogy a halál a nagy, dús magvető lenn,
Hogy lépte nyomán sarjad a jövőendő
S új életünk virul a temetőnkben?*

JÓ VOLNA...

*Jó volna egyszer még a hús kolostor
Komoly és kongó folyosóin át
Tizenhat éves hittel égbe zsongó
Hangon rebegni régi szép imát.*

*A szűz tavaszba szűz vágygal kinézni,
Mint tengerre a fiatal hajós
És a jövő álmodni idézni,
Mint görbe bottal madarat a jós.*

*Jó volna egyszer még elhinni fájón,
Hogy életem csak vár és nem siet,
De körülöttem megjárt pusztaságon
Üres kancsók és összetört szivek.*

TEMETŐK

*Szeretem és keresem őket,
A gyönyörű, víg temetőket.*

*Mert csak az élők sírnak, búsak,
A temetők mind koszorúsak.*

*Ott a virágok dúsan nőnek,
Poraiból a szeretőknek.*

*A ciprusok úgy integetnek:
Térj meg közénk, fáradt eretnek.*

*A gondolat itt sarut oldva
Fölnéz a hívó csillagokba.*

*Királyi bíbor itt elvásik
És rongy lesz a föltámadásig.*

*Szeretem és keresem őket,
Az igazságos temetőket.*

*A sírokon úgy elmélázom,
Mint nyájai fölött a pásztor.*

*És furulyám szeliden várja,
Míg szól az angyal trombitája.*

A FÖLTÁMADT LAZÁR

*Uram, bocsásd meg, hogyha vétkezem,
De ez az élet nem kell már nekem.*

*Elhagytam egyszer és jó volt igen
Aludni sírom áldott méhiben.*

*Hallgattam, hogy a fű nő zajtalan,
Ó a síroknak mély nyugalma van.*

*Már vártam, hogy virág meg rög leszek,
Mikor e zajba visszavitt kezed.*

*Úgy bánt e fény az örök fény után
S az ember, aki bámul rám bután.*

*A sok kiáltó és sok törtető,
Ki mind hiszi, hogy úr és isten ő.*

*A férgek lenn mind csöndesek nagyon,
Pedig övék ott ország, hatalom.*

*Engedd, hogy szépen visszamenjek én
S tovább pihenjek békém éjjelén.*

*Ki áment mondott, az mit kezdjen itt,
Uram, bocsáss meg, engedj el megint!*

LÁZÁR AZ ÉGBEN

*Bíbor és bársony köntös lesz ezután az éked.
— Köszönöm, megszoktam már a darócot, mely éget.*

*Arany és ezüst tálból fogsz enni csarnokomban.
— Köszönöm, megszoktam már a csontokat a porban.*

*Tömjén és mirrha s ámbra fog illatozni néked.
— Köszönöm, a bús erdők gyantája volt az élet.*

*Az angyalok danáját hallod majd mindörökkön.
— Köszönöm, az anyámét hallom, ringatva bölcsőm!*

*Abrahám kebelében az üdvök üdve vár rád.
— Köszönöm, engedjétek tovább is élni Lázárt!*

A T Á V O Z Ó

*A tűnő ifjúsággal messze mennek
Az örömök és búcsút éneke'nek,
Mint ősszel a fecskék, a költözők.*

*Elszálló évekkkel szállnak tova
A vágyak is, s nem térnek meg soha,
Mint darvak, melyek a tengerbe vesztek.*

*De a'konyatkor a nyugati ég
Rózsásabb és szelídebb a vidék
Az életem rónája is kitarul.*

*És szeptemberben tarkább lesz a lomb.
Így szépülnek meg hervadt bánatok,
Így nézek vígan őszi csillagokba.*

J Ó L V A N Í G Y

*Békét kötöttem sorssal és világgal,
Letettem én a fegyvert csöndesen,
Beszélgetek madarral és virággal,
Szerelmem is már csillagszerelem.*

*A felhők útján szállok vig egeknek,
A szellők szárnyán utazom tova,
A vágyaim hattyúi énekelnek
Utolsót, szépet, mely nem lesz soha.*

*Kezet fogok mélázón a halállal
S a temetőket járom egyre én,
Az öröm sírján ülök, mint az árva
Magányos varjú ül a jegyenén.*

SZENT SEBESTYÉN

*Nyilazzatok: a seb rózsát terem,
Mely nyilni fog az örök kertbe fenn!*

*Nyilazzatok: minden nyíl szárny nekem
Fetéd, örök hazám, ó végtelen!*

*Nyilazzatok: bíbor dísz lesz sebem,
Mely hirdeti: halálon győzelem!*

*Nyilazzatok: kínom megszentelem
Isten vitéze én, az Úr velem!*

*Nyilazzatok: én már emelkedem
Túl hegyeken és túl fellegeken.*

*Nyilazzatok: koronát küld nekem
Örök Cézárom, égi jegyesem!*

HALALOS ÉNEK

*Minden este, hogy az ágyba fekszem,
A halállal ismerkedem én,
Angyalszárnya megsuhog felettem,
Kettős szárnya: emlék és remény.
Mert emlékszem: volt találkozásunk
Hid karfáján és pisztoly csövén,
És remélem: megvetve az ágyunk
És melléje vigan jövök én.*

*Fényes utcán gyakran vele járok,
Mig suhannak, simulnak a párok.
Borús éjen mindig vele hálók.
Utcájába egyszer eltalálok.*

*Sok virág van boldog temetőben,
Sok világ van alattam, fölöttem.
S bennem is van egy egész világ még
S lesz belőlem egyszer sok virág még!*

TAVASZVÁRÁS

*A déli szélben lehunyom szemem
És gyöngyvirágok szagát érzem.
Az esti égen violás a szín
És kikeletben járnak álmaim.*

*A hó alól már dobban boldogan
A föld nagy szíve s csendesen fogan
A csira, melyből új élet terem
S bimbók bomolnak majd szűz réteken.*

*Az örök nap még bágyadtan ragyog,
De tavaszosok már a csillagok
S az éjszakában zizzenő neszek,
Egy új világ susogja már: leszek!*

*A földre fekszem, hallgatom szívét,
Az égre nézek, kémlelem színét,
Ég, föld között angyali üzenet
Hirdeti a jövődő életet.*

*Mert boldog ige ez és szent igaz
És örök törvény és áldott vigasz,
Hogy győz az élet, duzzad és dagad
S elönti mind az ócska gátakat!*

MARCUS AURELIUS

*E szőke bús magyar víz hajlatánál,
Hol én ma holdvilágnál messze nézek,
Mélázott árván ama régi császár
És meditált felőled, távol élet.*

*Ő is magánya magasára lépve,
Mint holdvilág a halk azúr tetőre,
Úgy látta, hogy káprázat semmisége
A tett, a vágy s az álom balga, dőre,*

*Úgy látta ő is a szive mélyén,
A hármás érc alatt, mint a pokolban
A vulkán pörölye, mely fájva dobban,*

*Egy érzés vert és gondolá, miként én
A szőke vizre, szőke holdra nézve:
Az élet gyász és nem mersz halni mégse!*

Országos Széchényi Könyvtár

SZIGETI EMLÉK

*Az ifjúságból
Két gyönyörű zöld szem ragyog,
Mint a reménység,
Mely régesrégén elhagyott.*

*Nem énekeltem
E két szép szemről éneket,
De tiszta fényük
Titkon sokszor melengetett.*

*Mint jelző lámpák,
Jövőbe hívtak boldogan,
De én megálltam
És élet és üdv elrohan.*

*Majd lenn a sírban
Tudom, e két zöld fény lobog,
Az ifjúságból
Föltündöklő szemaforok!*

ŐSZI STANZÁK

*E báránnyelűk a lány esti égen,
E boldogan és búsan lebegők,
E szelíd nyájak örök, messzi réten,
Oly ismerősök, oly kedvesek ők.
Szakolca dombjain őket néztem egyszer,
Mikor szerencse s Anna elhagyott,*

Őket vigyáztam és őket szerettem,
Ok voltak akkor a hű bánatok!
Mi fáj ma úgy, mint soha, soha régen,
Mi bánt ma úgy e fázós, őszi éjen?
Tudom, tudom: ők mind a régiek még,
De ifjúságom már csak kósza emlék.

E teli hold fényében földeregő
Csöndes kis utcát ó be ismerem.
Emlék kísér itt, multakból kizengő
Sok régi emlék ballagdál velem.
Egy csók zokog, egy dal sir, egy búcsú szól
Es nem tudok megválni tőle még,
Egy verset próbálok dúdolni újból
Es keresem elfáradt ütemét.
Hajam derére tűz a hold ezüstje,
Bágyadtan száll egy kémény szöke füstje:
Tudom, tudom, a varjak mind belepték
Múlt ifjúságom tarlott téli kertjét.

ANNANAK

Az őszt teríti dús, rőt szőnyegét
A nyár halott vállára csöndesen.
Én kedvesem, én hűtlen kedvesem,
Te hallod-e a hervadás nesztét?

Hajadnak bársonyát zilálja-e
Az elmúlásnak dúdoló szele,
Es a halál hűvös lehellete
Az ajkad bíborát csókolja-e?

Vagy rajtad nem fog a szörnyű varázs,
Mely minden szépség átka erre lenn
S megvéd minden rontástól énekem,
Ez örök vágyból szőtt tündérpalást?

ESTI FÉNYEK

*A tavaszesti égen fölragyognak
A barna felhők közt víg csillagok:
Zord életem estéjén fölcsillan ma
A vágyam még,
A vágyam, mely már rég elhamvadott.*

*A tavaszesti rónán messze égnek
A barna árnyban víg pásztortüzek:
Bús álmaim estéjén szökeséged
Föltündökölt.
Föltündökölt s jó éjszakát üzent.*

SZERELEM

*Szép, ősi szó, mámoros messze illat,
Távoli akkord, fájó és örök.
Beárnyékozod borús álmainkat:
Égi követ liliomok között.
A végzet voltál vesztett ifjúságom
Szent tavaszában: élet és halál,
Bús életem és gyönyörű halálom,
És elhagyál!*

*Emlékezem reád vigiliákon,
Könyvek és könnyek és bcrok között,
Ha elkerül a béke és az álom
S az elmúlás rút váza rám zörög.
Emlékezem és nem fáj már az élet,
Emlékezem és nem fáj a halál:
Szelid arkangyal, nyilad erre téved
És eltalál!*

KÉRDESEK

*Az éveket, a messze, messze szálló
Szép éveket, Uram, ki hozza vissza?
Vagy várja őket örök kikelet?*

*Szerelmemet, a messze, messze illant
Szűz csodaszarvast, Uram, hol lelem meg?
Vagy várja őt is egy örök csalit?*

*A bánatot, a messze, messze elment
Szent felleget, Uram, hol látom újra?
Vagy várja őt is örök üdv ege?*

*Az életet, a messze, messze tévedt
Vig életet, Uram, még megtalálom?
Vagy tán a Fájdalom csak az örök?*

FOHÁSZKODÁS

*Annák, szerelmek, elbocsátom őket,
Mint őszi lomb a szálló levelet.
Szőkén keringve hulljanak az őskert
Örök rögére, holt álmok felett.*

*Ragyogjanak, míg tudnak, a tűnő fény
Hunyó világán, vágyam lángja az,
Múlt ifjúságom gazdag temetőjén,
Míg jó a tél, mely dúdol és havaz.*

*Én addig állok álmom omladékán,
Magányom dombján s nézem hallgatag,
Hogy a napóra árnya mint halad.*

*Forgó szerencsék és forgó planéták
Táncolnak ott fenn és elmúlnak itt lenn,
De élsz és vársz örök szerelmem, Isten!*

SZONETTEK FINIKÉNEK

I

*Már jön az ősz. Magányosan az erdön
Elnézem követét, a levelet.
Amely egymásra hull szelid merengőn
És várja, míg a tél is közeleg.*

*Már jön az ősz. Lelkemnek ősze itt van,
Reménye, vágya: vándor madarak,
Más tájra szálltak, hol csak álmainkban
Virul tavasz a boldog hant alatt.*

*Majd jön a tél. Hadd jöjjön! Én szelíden
És szomorún lehajtom fejemet
Örök párnámra, mint a levelek.*

*Éltem, daloltam és szerettem itt fenn
S két meleg karnak ölelése még
Ott lenn a mélyben is örökre véd!*

II

*Minden mulandó. Legszebb perceinket
Halál vigyázza. Minden hervatag.
A rózsza és a szerelmes tekintet
Egy sirba hullnak és elomlanak.*

*Minden mulandó. Ó de ez a legszebb,
Hogy tünt perc méze boldogít tovább
S bár letaroltan állanak a kertek,
Megőrizzük múlt május mámorát.*

*Amit te adtál, bár elszállt az óra,
Én elviszem a síri nyugovóra
S az örök éjben is hevítни fog.*

*Az angyalok közt nem lehet titok
S idők végéig áldott lesz neved.
Mivel szerettél és szerettelek!*

AZ IVÓ

*Kivert a végzet. Ideballagok
Melletek, boros, piros asztalok.*

*Élet szegény legénye, bús betyár,
Itt rám telejtés édes mérge vár,*

*Sötét az élet, de piros a bor,
Boros bíborban az öröm dalol.*

*Fekete éjben, lelkem éjjelén,
Ez öröm lángját élesztgetem én.*

*Tudom, hogy éget és eléget ez,
De egyszer így is, úgy is vége lesz.*

*Ó addig forrjon, mint a must, szívem,
Érdes vadul és édes szelíden.*

*Villogjon bilikomok fenekén
A rubin vágy és a smaragd remény!*

*A borban régi őszök fénye ég,
Szüreti tűznek önti melegét.*

*És néha mézes, mint a régi csók,
És fanyar, mint a tünt illuziók.*

*És keserű, mint sorsunk a cudar
És néha furcsa vágyakat sugall:*

*Szeretni újra, élni újra még
És ekkor érzem, hogy már itt a vég.*

*Meghalni százszor, szépen így lehet
S köszönteni a hűtlen életet,*

*A hűtlen asszonyt, mindent, ami szép
És kárhozat és üdv és semmiség!*

I M Á D S Á G

*Szeretlek forrón, mint eddig soha,
Te mindig áldott, mindig mostoha
Élet!*

*Szeretlek fájón, égően, mint a seb,
Minden gyönyörnél mélyebb, édesebb
Halál!*

*Szeretlek boldog és reménytelen
Halálos vággyal én egyetlenem,
Isten!*

ÚJ VALLOMÁS

Minden szerelmet, amely bennem égett,
Mint égi tűz és kárhozati láng,
Melytől kigyúltak bennem messze fények
S ragyogtak földi fároszok gyanánt,
Minden szerelmet most rád pazarolva
Szeretlek nép, munkás és szenvedő,
Te vagy reményem óriási tornya,
Mely mélységekből az egekbe nő.
Te vagy egyetlen és végső szerelmem,
Minden nyaramnál forróbb hevületben
Ölel dalom és csókol énekem,
Anyám te vagy s te vagy a gyermekem!

Minden gyűlölség, amely bennem égett,
Mint ifjú vadság és mint férfi gőg,
Mely boldogított, mint a drága mérgek
A mámoros ivót, halált hívót,
Minden gyűlölség szálljon most felétek,
Kik a szabad jövődöt féltitek,
Kik renyhe jólét párnáin henyélték
S tagadjátok az egyetlen hitet:
Hogy szent az élet és hogy szent az ember,
Ki jövőt épít, mint korállt a tenger,
Ki a sötét odukból fényre vágyva,
Majd győzni fog a földön nemsokára!

J A P A N M Ó D R A

*A sóhaj s a felhő összeérnek
Valahol szűz magasban csöndesen —
S a felhő szól: én szomorú fivérem,
Ölelkezünk a tündöklő egen!*

*

*A rózsák és vágyak haldokolnak,
Ha jő a két kertész, a tél s halál —
S a rózsák szólnak: ott leszünk maholnap
Az égi kertben, hol örök a nyár!*

*

*A tengeren eltűnnek a vitorlák
S a telegek eltűnnek az egen.
Van valahol egy tenger és egy ország,
Mely vitorlátlan és felhőtelen.*

*

*A holdat is felhő takarja néha
És elsötétül néha a nap is.
Szivem szerelme, sokszor fáj a tréfa
S borongok én a boldogságban is.*

*

*Hogy hűtlen vagy, jól tudom nagyon rég
És leveledet régen összetéptem,
De végső csókod ott ég ajkamon még,
Mint hő pecsét a szerelmes levélen.*

*

*Fejem havas már, mint a Fuzijáma,
Mely tengerekre néz magányosan,
De tövében nyit még tavasz virága
S szivemben is még olykor vágy fogan.*

*

*Egy régesrégi hercegnőt imádok,
Akit nem csókolt földi ajk soha,
Aki e trón szerelemre vágyott
S e dalban él elhervadt mosolya ...*

*

*Almomban varjak károgtak a fákon,
Melyek tavaszi alkonyban remegtek.
Az életem is ilyen furcsa álom,
Csak egy való, hogy oly fájón szeretlek!*

*

*A kertben ültünk nyári ünnepélyen,
Smaragd fűvön topáz bor csillogott ránk,
Arany nap tündökölt az azúr égen
S peregték gyémánt homokként az órák.*

*

*A temetőben oly furcsák a hantok,
Mikor víg napfény megcsókolja őket
S csattog fölöttük a tavaszi dalnok.
A szerelem is ilyen temetőkert!*

*

*A távoli hercegnő egyre késik,
De én kék lampion mellett virrasztok.
Új holdra nézek, sóhajtok az égig
S megcsókolok egy ismeretlen arcot!*

*

*Nem építettem kunyhót sem magamnak
És nem szereztem sáppadt kincseket,
A vágyaim a végtelenbe laknak
S minden pompád enyém, szent kikelet.*

*

*Van éjszaka, hogy oly közel a holdnak
Arany tányérja a kék ég falán
S bánatim oly távol bolyongnak,
A mennybe szálltak boldogan talán.*

*

*Az óborokban annyi feledés él
És annyi emlék s úgy tetszik nekem,
Hogy régi életeim szenvedését
Békélt gyönyörrel újra ízlelem.*

*

*A kedvesem elküldte a szelencét,
Mely fekete akár az éjszaka
És benne egy szál jázmin, régi emlék,
Oly hervadt, mint az életem maga.*

*Egy őzet löttek a szegény vadászok,
Kiket az élet űz, e rengeteg.
Az őz szeméből könny és vér szivároog,
De boldogabb már, mint az emberek!*

H á r f a

1926—1929

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A VARAZSFUVOLÁS

*Ismeritek őt, az égőszemű,
A lengőhajú, rubinajku embert?
Bársonypalástja a szélbe repül
És odatart, hová még senki sem mert!
Ismeritek őt? Van egy fuvolája,
A hangja ezüst, a dala csoda
És mennek, törtetnek utána, utána,
És megy a bűbajos s nem áll meg soha!*

*Ifjú legények, övék az élet
És övék a lány, kinek arca rózsa,
A fuvolásnak útjára térnek,
Felednek lányt és kacagnak a sorsra.
Mert csalja őket a fuvolanóta
És vonja őket a zengő csoda,
Csak mennek, törtetnek összefonódva
És megy a bűbajos és nem áll meg soha!*

*Merre sietsz? Ó nem kérdezikők,
A csodanótát aki meghallotta,
Földi dal már nem bűvölheti őt,
Ó nincs e tájon sehol olyan nóta!
Csak mennek, törtetnek a hangra lesve
És egyszer a dal, a bűbajos, oda.
Fekete hinárra leszállott az este,
Daluk és napjuk nem lesz többé soha!*

PETŐFI ZOLTÁN

*A kis szobában, hol e verset írom,
Lakott Zoltánka, a szép, bús gyerek
S merengett egy korai, messze síron,
Hol apja alszik. Ó hol is lehet?*

*S borongott S. M. kisasszony szerelmén
S eszébe jutott Júlia anya
És fájt neki a titkos végtelenség
Felé sugárzó örök csillaga.*

*Borok és lányok mindhiába csalták
Rövid mámorba; nyomta valami:
Egy szent örökség roppant álmai.*

*Ez ablakból kitérte vézna karját
Felétek: élet, szabadság, halál
S már vitte gyorsan az Illés-batár!*

AZ IZA PARTJÁN

*Az Iza partján
Kószáltam sokat,
Idézgettem nagy,
Régi álmokat.
A legnagyobb, kit
Magyar rög adott,
Kinek a legszebb
Dallam adatott,
Arany járt árván
E tájon szegény,
Bús magyar sorsa,
Zord kikeletén.
S ahogy méltáztam
Nyomát kutatón,
Imé fölbukkant*

*Egy vizimalom.
Vizimalomról
Ő is énekelt
A tölgyek alatt,
Mikor este lett...
Suhan az idő,
Vár ránk egy halom,
Forog-e még Iza partján
A vizimalom?*

VELAZQUEZ HALÁLA

*Mikor a végső este már közelgett,
Tekintete még fölcsókolta hosszú,
Mély búcsúcsókkal a gazdag világot,
Melyet teremtett, színből és vonalból.
Még megpihent a pápa komor arcán,
És ellovagolt egyszer még előtte
Kis Baltazár Carlos királyi herceg
Sötét lován, fényes tekintetével.
Melyen az égi hatalom dereng át,
A két Fülöpnek bús és büszke állán,
Az infánsok és infánsnők csoportján,
Kik játék mellől a trónusra lépnek
Kik méltóságot és gögöt viselnek
És látta a sok törpét és bolondot,
És látta újra Bréda átadását,
Hol a győztes mosolygott és a vesztes
Borongott, míg a lándzsák égbe nyúltak,
A főpapok és főurak sorát,
Fájó szemével símogatta lágyan
Öreg Menippust és csöndes Aesopust,
Koldusait a pompázó világnak,
Akiknek rongyát annyi áhitattal
Kik szomorúak és mulattatók,*

*(Oly törpe néki minden földi nagyság!)
Mint a királyok biborát, brokátját
S részvéte könnyét csillogtatta rajtuk.
Mert barsony és rongy, arany és penész,
Az udvar disze és az utca árnya,
És tündökléssel öltöztette fénybe,
A kerti ünnep és csapszéki mámor,
Uralkodók és agarak szeme,
Mind forma, szín csak, mely fakul, enyészik:
A képek élnek hódítón, örökkön!*

J A P Á N O S A N

*Az őszben mindig ott van a tavaszból
Egy lomb, egy dallam, egy csillag s nekem
Borus vágyamban, mely feléd barangol,
Még integet az első szerelem.*

*

*Örök tajfun dúl sorsom óceánján,
Vágyak hajóit elsüllyesztve mind,
Én nézem e dúlást dalolva, árván
S szemed kékjéből üdvök ege int.*

*

*A kert mélyében alszanak szeliden
A bús virágok. Hűs éjszaka van.
Szerelmünk napja tűntén árva szívem
Így álmodik felőled hasztalan.*

*

*Egy pók sző hálót gondosan az égben,
Két jázminág közt a mély csendbe sző,
Szívem s szived közt a gyors lábú évek
Így szőnek szálát s kész a szemfedő.*

FORRADALMI NAPTÁR

I

VENDÉMIAIRE

*A bor havában, mely szüretre készül,
Az első konvent végre összeül,
Szörnyű szüret lesz a kék úri vérbül,
S farsangra egy királyság összedül.*

*Szörnyű szüret lesz. Szerte a határon
Puskák ropognak s vígan áll a bál,
Fölkeltek mind a remegő királyok,
Kapuk előtt a nép, új Hannibál!*

*A bor havában mustja forr kevélyen
És biztatón egy erjedő világnak
S a régi csőszök kárvallottan állnak.*

*A konvent zengő, szabad erdejében
Nemes vadakra indul nagy vadászat
És biborszinben alkonyul a század.*

II

BRUMAIRE

*A guillotin kifáradt már. Elég volt
A nagy szüret, hol a király vér
A jakobinussal egy tengerré folyt
És áldozat lett mind, aki ítelt.*

Romok között a ködben messze rémlik
Az új világ még és a régi nincs,
Pártok tusain nyomor, szenvedés int
S a szabadság lett leggyötrőbb bilincs.

De im keletről, ködben és veszélyben
Valaki megjön s vígan partraszáll
S amerre megy, a nép hozzája áll.

Mire Párizsba ér, övé egészen
Az ország és a hatalom. Ki vagy te?
S egy új század ekhózza: Bonaparte!

III

FRIMAIRE

Már elkészült a forradalmi naptár
S a konvent elfogadja lelkesen,
A konvent, mely zúg, mint dércsípte kaptár
S a jelszava: halál vagy győzelem!

Az új kor eljött és naptára készen
Napok sorával, melyek terhesek,
Mit ezredévek őriztek kevélyen,
Napok lerontják: titánok ezek.

Ó mily napok! Egyenlőség, szabadság,
Testvériség bölcsőjét rengetők,
De jaj, a bölcső véres s szemfedőt

Borit rá a gyilkos, dőre gázság
S míg a Jövő termése vérbe ázik,
Még várni kell soká az aratásig!

IV

NIVOSE

*Karácsony, a szent Gyermek születése,
Ki a világnak megváltást hozott,
A jakobinus is úgy érzi: béke,
Pihenjen a bakó, az átkozott.*

*A börtönök mélyén, miként a jászol
Nagy éjjelén, szelid remény ragyog,
Csak egy költő, aki lemondva gyászol
S tudja, hogy minden földiek rabok!*

*A börtön rácsán túl az égre téved,
S lelke szemében boldog, délvidéknek
S mesés keletnek tündér tája él még*

*S míg hull a hó és nő, nő a fehérség,
Örök görökség arany napja szépen
Világít André Chénier szívében.*

V

PLUVIOSE

*A vérpadon, a bárd előtt szeliden
És megadón áll jó Capet Lajos,
Ki szent Lajosnak unokája. Nincsen
Országá már és hívja át a Sors.*

*A nép nagy tengerén elnéz, hajótört
Szegény utas, utolsó rév előtt.
Már tünni kezd a vértől iszamós föld
S várják az égi elizi mezők.*

*Királyok alkonya borong a földön
Es fonn a mennyben koronát, örökkön
Valót készít a Barány mar neki.*

*Az ősök tenger bűne nyomja őt le
Ariannai a diborszinu toikkre:
Vak századok versaillesi vétkei!*

VI

VENTOSE

*A szél havában a vidék magányán
Rejtözve mélyed nagy művébe bölcs
Condorcet marki s üdözötten, arván
Reménye, mint a szikla oly erős.*

*Reménye, hogy a Haladásnak útján
Etöre megy az ember s vegtelen
Az út s a multak példáján tanulván
Okulni fog, hogy boldogabb legyen!*

*S míg Párizsban pribékek pártja tapsol
A borzalomnak, Condorcet apostol
A szellem pártján a holnapba nez.*

*A vér és könny havában, szél havában,
Ő rendületlenül bizik csillagában,
És hogy világot megvált majd az Ész!*

VII

GERMINAL

*A föld alatt csirázni kezd a mag,
A föld színén csak átok, gyász terem,
Aki szelet vet, az vihart arat
S gyalázatos vég lesz a győzelem.*

*A vérpadon ma Danton áll komor
Dicsőségének ormán, magasabb
Csúcsokra már nem épülhet szobor
E bős világban, mely üvölt s harap.*

*Hová, háová, Kalózkod? Kapitány,
Robespierre, háó, megy a háó,
Örvénybe tart és rajta a zsvany*

*És a derék mind, mind a végbe megy
S egymás nyakát markolja a haló,
Mert szomjaznak az irigy istenek.*

VIII

FLOREÁL

*April varázsa és május búbája
Tovább ragyog a rengő föld felett,
Madár dalol a fényben és az árnyban
S a nap elüzi mind a felleget.*

*De Vendée lázad, fölkel Párizs ellen,
Kaszát ragad és sarlót élesít,
Istenben és királyban és nemesben
Van csak bizalma: jöjjenek megint!*

*A századok terhével görbe vállán
Tovább akar ballagni éj homályán
A régi úton, mely a múltba visz.*

*A haladás elé áll vak keményen,
A kegyelet és hűség fegyverében,
Mert ami új, az átkos és hamis.*

IX

PRAIRIAL

*Hogy egyedül maradt s győzelme vád lett
— Danton, Marat, Desmoulins föld alatt —
A bús tavaszban, mely véres ruhát vett,
Robespierre érezte a nyarat:*

*Mely arató kaszáját feni rá már
S szívébe nézett és az égre fel,
A igaz Birót látta, ki halálát
Kimondja mindjárt s ő majd hogy felel?*

*És akkor, a rét és a dal havában
A legfőbb lénynek áldozott, ki él
S a földi istenek fölött itél.*

*A tömjén égett, a Szörny állt magában
Véres kezével az oltár előtt
S a legfőbb Lény könnyel nézte őt.*

X

MESSIDOR

*Az aratás tart. Hullanak a rendek
És hullanak a fők. Halál nyara.
És hulló rendek s fők közt nem remegve
Az aratók vezére áll, Marat.*

*A szörnyű munkát ő kedvtelve nézi
És nem pihen: haragja mennydörög,
Mint nyári vészben az ég és a régi
Világ fölött zord szekere zörög.*

*Meddig, hová? Megindul egy szekér most,
Mely vidékről jön s Párizsba tart
S villámot rejt, habár derűs az égbolt.*

*Tán Brutus lelke támadt föl a lányban,
Ki tört emelt az őrzöngőre bátran
S a véres aratónak szólt: Elég volt!*

XI

THERMIDOR

*A Rémületre azt mondják: Szabadság
S a rohanó ár, az örült folyam.
Dagad, ragad, sodor, nem nézi partját
S a semmiség ölébe úgy rohan.*

*Forradalom: világbíró Szaturnusz,
Szülötteidnek gyilkolója vagy,
És egyre nő és egyre fogy a turnus
S vérpadra lép hős, gyáva, bamba, nagy.*

*Robespierre is. A hóhér fejét is
Követelik. Nem védi semmi fétis.
Már nem marad játszó a színpadon*

*A régiek közül. Forradalom,
Eredj pihenni! Amit rád kimertek,
Megtetted és most jöjjön egy új élet!*

XII

FRUCTIDOR

*Gyümölcs kavában dal zendült vidéken
S Párizsba indult, boldog győztesen
Az új világnak indulója. Éjben
Fogant s a fény felé szállt reggeien.*

*Ó ez a dal: bilincsek törnek össze
S kardok villannak benne, pörg a dob,
Ujjongva zendül távoli jövőbe
És megremegnek tőle századok!*

*Halál és élet éneke ez ének,
Vér és tűz mámorán gyúlt e zene:
A forradalom vig üzenete.*

*Bősz dallamára ezrek sírba térnek,
De ritmusára marsol és csatáz
A százszor szent Szabadság s Haladás!*

MEGINT TAVASZ...

*Megint tavasz van és megint panasz van
Szivemben, ebben az örök kamaszban.*

*Mert fiatal még és nem értik őt,
Repül, mint a nyíl, mit Szerelem kilőtt.*

*Repül, de már nem várják szívesen
Az ifjak és a vének kedve sem
Derül reája s úgy borul föléje
Az ég, mint hűtlen szép szemek kökénye.*

*Ravasz tavasz, ne játssz velem hiába,
Ne csalj, színek és fények orgiája!
Ha jő a tél majd s hímez jégvirágot,
Én akkor is még múltak májusában
Emlékek orgonáit tépve járok.*

AZ IDŐNEK

*Idő, örök öreg, ki messze, fenn
A végtelen szikláján ülsz magad
S csak nézed hallgatag, vén bérceken,
Hogy az éón, az év a nap halad.*

*Csak nézed, hogy a tenger és a könny,
A vér és víz hogy árad és apad,
Csak nézed, hogy vív a fény és a köd
S hogy múlik el világ és pillanat:*

*Idő, örök öreg, mi lenne, mondd,
Ha egyszer elszunnyadnál és e zord,
Ivett kankado játék megállana:*

*A hulló őszi lomb a lomha légben
S az elmúlás halálhozó ködében
Szivemből szálló sóhaj dallama?*

ARANY ESTÉJE

*Öreg, magyar szívéhez oly közel volt
Október ősze Margit szigetén,
Szemérmes fényű, fátylas enyhe mennybolt,
Meyen a felho kedves jövevény.*

*Öreg karosszék lett a réve néki,
Békés, dalos rév, hol ütemre megy
A búcsúzó idő, mely visszakéri
Az életet, mely hajszálon remeg.*

*S elszunnyadóban, hűvös délutánon,
Mig gémberedő ujja a gitáron,
Elébe toppan Toldi és Piroska:*

*Hunyt ifjúsága és hantolt szerelme,
Az edes és bús vágyak zöngedelme
S lassan lejár a hamvas homokóra.*

ERDÉLY ÖZVEGYE

*Szép öregasszony. Tiszta és szelid.
Hajlottan hordja évek terheit.*

*Hajlottan és nem törten. A remény
Ott gubbaszt némán szeme szögletén.*

*Néha magasba lendül ősz feje,
Mint októberi ezüstjegenye.*

*Tesz, vesz. Kezében gyakran biblia:
Hogy kinzaték az Isten egy Fia.*

*És messze gondol és sóhajt nagyot
S elnézi a sok őszi csillagot.*

*A Hadak útját. Aztán lepihen
És hazaindul a nagy, bús íven.*

*Nincs rokona és nincs már könnye se,
Ő hallgat s vár. Ő, Erdély özvegye!*

JOSEPHUS SZOBRÁNÁL

— Bécsi emlék. —

*Fönségesen, mégis jóságosan
Ül érclován a cézár a Burg mögött,
Mint hű Titusz, mint Bölcs Mark Aurél.
A déli nap is mosolyog fölötte,
Bár birodalma napja már lement.
Az emberek tolonganak a téren,
A nagy szobor tövén kis emberek,
De élők és az élet hatalom,
Az ország és a dicsőség az élet.*

*Egy kapu aljában sápadt, sovány,
Siránkozó koldusanyóka gunnyaszt,
Köhögő kislányt tart a karjain
Es várja fáradtan az alamizsnát,
Mintha a déli nap is elborulna
Egy pillanatra, hogy rájuk tekintek.*

— Ó boldogító cézár, Josephus,
Ki népeket váltottál volna meg,
Lám, ércben tündöklő formád előtt
Még mindig ott virraszt a nyomorúság,
Hiába tárja karjait feléd,
Hiába intesz néki érckezeddel
Fönségesen, mégis jóságosan,
Már minden tartományod elveszett,
De a szegénység él s uralkodik még!

AZT ALMODTAM...

Azt álmodtam, hogy mind kihalt a földeiről
Az ember és a föld csak élt tovább.
Tavasszal kicsíráztak a göröngyök
És kivirítottak a violák.
A madarak vigabban énekeltek
És gondtalanul járt a szende őz,
A gólyák télre ismét útrakeltek
És százszor szebben múlt a csendes ősz.
A börtönök küszöbét dudva verte.
Kivirágzottak az utcakövek,
Illat tömjéne szállt áldón az estbe
S örökre elhervadt — a gyűlölet.

ESTE AZ ALFÖLDÖN

Az alkonyat kéken hamvazó ködében
Most térnek nyugovóra mind a házak,
A csöndbe bámulnak komoly fehéren
S tetőiket lehúzza az alázat.

*Az ablakok kis, vaksi fényel égnek,
Öreg parasztok néznek így az éjbe
És lecsukódnak jó korán e fények,
S virraszt tovább az udvar jegenyéje.*

*Mint régi csősz, dúdolgat egymagában
S a csillagokba nyujtózik didergőn,
Alatta boldogabb a tyúkok álma
S ha elszundít, hát ő is egy az erdőn.*

*Az országút elindul bandukolva
Az éjszakában tornyokat keresve,
Fáradt utast és aranypénzt a porba
S egyszer csak eltűnik a végtelenbe.*

A ROSSZ LEÁNY

*A faluból jött, hol szántás, vetés van
És aratás meg cséplés. Nyugalom.
Hol arany nap van és fekete éj van,
Boldog békében él ember, barom.
Most villamos csilingel a fülébe
És autóknak szirénája bűg
És fizetés itt minden nóta vége
És csak hajnalban fekszik itt a tyúk,
De hajnal után álom száll szemére
És visszaviszi őt a régi rétre
S a kósza szél szivébe hinti szét
Kaszálók szénájának parfümét!*

BALLADA

*Tizenkét hószinű ménen
Tizenkét barna lovag.
Mennek a ködben, az éjben
Büszkén és hallgatag.*

*Mennek száz pusztaságon
És tüskén, bokron át
S hallanak messzevályón
Egy mennyei orgonát.*

*Az üdvösségnek vára
Ki tudja, merre lehet,
Ők mennek télbe, nyárba,
Üzve a fellegeket.*

*Már majd valamennyi lovagnak
Galambősz szakalla van
S hogy lóhalálba rohannak,
Az idő velük rohan.*

*És köztük egy fiatal hős,
Ki néha visszatekint
S bámulja a hervatag, rőt
Erdőknek szépségeit.*

*Valami dallamra gondol,
Dajkája dúdolta talán,
Szeretne leszállni a lóról,
Heverni domboldalán.*

*Meghalni ajkán egy névvel,
Mint boldog balga gyerek.
De tovább ügetnek a vének
És ő is utánuk ered.*

H A V I B O L D O G A S S Z O N Y

*Az öreg templom füvellő tövében
A nyári éjben ott hevernek ők,
Parasztok, barnák, csendes és komoly nép,
Mind hajdan őseink, a bessenyők.*

*A vén zsolozsmát egykedvűn morogják,
Az anda hold hint rájuk teritőt,
A közel temető mellett a kósza
Komondorok jelentik az időt.*

*A szent szobor lábánál gyertyafényben
Bozontos ősz, szakállasan, sunyin,
Boszorkányos szemmel vigyázza őket
Az imádságos magyar Rasputin.*

*Éjfél után már imbolyog a gyertya.
Szekérvárában szundít a sereg,
Fekete Mária palástja rajtuk
És ajkuk bűvös ígéket remeg.*

*Már alszanak, már messze, messze mentek
És míg a Göncöl shekere görög,
Ők ázsiai rónákon róbognak,
Emese álma ez: mély és örök.*

N É H A N A P J Á N

*Szerény voltam világéletemben,
Mindenben az egyszerűt kerestem,
Muzsikában mezei tilinkót,
Borban is csak a homoki vinkót.
Úri néppel nem igen kezeltem,
Kis kocsmában mulatott a lelkem.*

*Nagy városnak nem lettem lakója,
Hegyek alján jobb nekem a róna.
De azért van bennem büszkeség is
S néha szűk még a csillagos ég is,
S úgy nézek rá gögös hatalomra,
Mint Mózesre az Úr csipkebokra.*

ÚJ JAPÁNOS DALOK

*Sárkányokat eresztettünk a réten
S a szél elvitte messze, hirtelen,
Kerestük őket sírva és remélve,
Talán megleljük majd egy más egen!*

*

*A világ titkát nem lelték a bölcsek,
A világ titkát nem kerestem én,
De már tudom mért szomorúk az őzek
S mért oktalan e földön a remény!*

*

*Egy gyíkot öltem meg gyermekkoromban
És kis hugom másnap halálba dermedt,
Ha gyík szemébe pillantok borongva,
Ijedten néz belőle rám a gyermek.*

*

*Öreg szívemre fiatal tavasznak
Úgy hull varázsa, mint a nyíl az őzre
S a sétatéren lábam félve baktat,
Mint őszi pille száll a temetőre.*

*

*A csillagokat a nagy lámpagyújtó
Fölgyújtja nekünk mindig, minden éjjel,
Csak néha nem láthatjuk a borútól
És egyszer elfödjük a szemfödéllel.*

*

*A vadludak a nádasban kerengnek,
Az őszi szélben búgnak, mint a bú,
régi helyet, kedves, ne keresd meg,
, mert a multbá vissza nincs kapu.*

*

*A lampionnál fényesebb a csillag,
Mely égi ünnepen csügg, milliom,
De ünnepén szerelmes álmainnak
Te vagy a csillag és a lampion.*

*

*A hold olyan magányosan virraszt ma
S olyan talányosan a vén egen,
Mint öreg úr, kinek könnyét kicsalta
Egy régi, régi égi szerelem.*

*

*Papirból építettem én lakásom,
A földrengés se dönti meg soha.
Világít benne gyászon és homályon
Lement napoknak elhunyt mosolya.*

ANNA ÖRÖK

*Az évek jöttek, mentek, elmaradtál
Emlékeimből lassan, elfakult
Arcképed a szívemben, elmosódott
A válladnak ive, elsuhant
A hangod és én nem mentem utánad
Az élet egyre mélyebb erdejében.
Ma már nyugodtan ejtem a neved ki,
Ma már nem reszketek tekintetedre,
Ma már tudom, hogy egy voltál a sokból,
Hogy ifjúság bolondság, ó de mégis
Ne hidd szívem, hogy ez hiába volt
És hogy egészen elmúlt, ó ne hidd!
Mert benne élsz te minden félrecsúszott
Nyakkendőmben és elvétett szavamban
És minden eltévesztett köszönésben
És minden összetépett levelemben
És egész elhibázott életemben
Élsz és uralkodol örökkön, Amen.*

MINDIG VELEM

*Én emlékszem, már játszottunk együtt mi
Nagyon régen és nagyon messze, messze.
Nem Anna voltál, nem is volt neved még
És akkor is a végén szomorúan
Elváltam tőled és e földre jöttem.*

*És gondolom, fogok még játszani
Aranyhajaddal, bársony vállaiddal,
De akkor is, a végtelen ködén át.
Egy régi válás rémlik majd felém még,
Egy régi név, egy régi szomorúság.*

KONCERT

Szemem lehunyva hallgatom
És földézem arcodat.
Te ringatózol a dalon,
Te pengeted a húrokat,
Téged dicsérnek a vonók
És áldanak a trombiták,
Csellókban a vágyam zokog,
Dobokban a szívem kiált.

Fülem befogva hallgatom,
Hogy harsonáz a szerelem,
Hogy dübörög e hatalom
Időkön át és tereken:
Hogy rázza emlék lombjait,
Hogy tépi élet sudarát.
Ó Anna, lelkem dalait
Neved hogy viharozza át!

A C E G L É D I P A R K B A N

Az arany ős büvölten mosolyog.
A szobor előtt ifjak a padon,
Egy leány meg egy fiú egymásra dőlve
A napon szenderegnek édesen.
A lány hajának bronza csillog, élő,
Bús ragyogással és az őszi nap
Csókolja őket záporozva most.
E délután a nyarat hozza vissza
És elveszett tavaszom tüzeit.
Lábújjhegyen megyek előttük el,
Mint tolvaj, aki kincseket lesett.
Még simogattam fél tekintetemmel

*Az álmatlan lányt és boldog fiút
S szeretném megállítani a napot,
Hogy diadallal süssön még reájuk
Soká, soká. De mindjárt este lesz.*

AZ ÖRÖK BALLADA

*Mikor Koppányt, az utolsót,
Vitték büszke Esztergomba,
Halottan is kimagaslott
S fölneézett a csillagokra.*

*Sírt a föld, amerre mentek,
Sírt az ég, amerre jártak,
Virágai, csillagai
Hervadoztak ősi nyárnak.*

*Idegeni lovagoknak
Tüzes vassá vált a páncér,
Magyar máglyák mind kihűntak,
Kár ezután ennyi lángér.*

*Szüzek sírtak és a vének
Vérharmatos sebe áradt,
Azziai messze rónák
Kútfeje is mind kiszáradt.*

*Messze sírok fölzokogtak,
Messze kanca fölnyerített,
Vörös lön a hold s a dombon
Száz lidércnek lángja intett.*

*Esztergomban kiszögezték
Négy világtáj fele testét,
Észak, kelet, nyugat és dél
Dögmadara mind kikezdték.*

*Magyar Isten, öreg Isten
Nézte némán, ült az égben.
Koppány lelke szállt a szélben,
Szállt az éjben, szállt a fényben.*

*Szállt a földre, szállt a vizre,
Szállt szivekbe, szállt jövőbe.
Igric ajkán halhatatlan
Sóhajtásunk lön belőle!*

K Ö S Z Ö N Ö M . . .

*Köszönöm néked, Ismeretlen,
Hogy engedted itt énekelnem,
Néznem világod vig csodáit,
Bár oly rövid a mulatás itt,
Hogy láttam hajnalt hasadóban,
Fehér hattyút fekete tóban.
Piros rózsákat, zöld mezőket
S mikor virul a temetőkert,
Hogy hallgattam szél orgonáit,
Mikor megzendülnek a nyárfák,
Békák koncertjét a Tiszában
És hogy nem éltem itt liában,
Mert néhány szív hajolt dalomra,
Mint cipruság a sírhalomra.*

I S T E N L Á M P Á S A I

*Az ujságban volt: Varga Mancika
Lámpát tisztított. Mostohája mondta,
Hogy olyan fényes legyen mint a nap
S oly tiszta az üvegje, mint a kristály.*

És Mancika remegve fogta kézbe
A síma hengert, mert a mostoha
Kegyetlen volt, akárcsak a mesében.
És így esett, hogy reszkető kezéből
Az üveg kiesett s ezer darab lett.
És ekkor Varga Mancika halálos
Ijedelemmel és szomorúsággal
Maga elé meredve nézte, nézte
A szörnyű kárt, a rettentő csapást
És elsötétült tört lámpása láttán
Egész világa körülötte és ő
Szép csöndesen s nagy gyorsan leemelte
A polcra azt a homályos palackot,
Melyben zsírszóda volt s kiitta sebtén.
Az ujságban volt: a Rókusba vitték,
Hol már eszméletét nem nyerte vissza
S reggelre egy jobb létre szenderült...

... És akkor szállni kezdett hófehér,
Fénylő szárnyakkal a felhők fölött,
Nagy messze, mélyen elmerült alatta
A nyomorúság és a mostoha,
A külvárosi szürke bérkaszárnya
A tüdővész s éhség áristomával,
Hová a nap még délben sem tekint be.

S egyszerre csak nagy, tiszta fények égtek,
Amerre szállott, ragyogó magasság
Fogadta, eddig nem hallott zenével.
A jó Isten maga vezette kézen
És szólt: Ezek az én lámpásaim,
Ezeket nem kell tisztogatni. Mindig
Itt fényeskednek felhő, gyász fölött.
Válassz közülök egyet, Varga Mancsi!
És Varga Mancsi választott egyet
S mikor a fényes lámpást kézbevette,

*Az elkezdett káprázatos dicsően
Tündökleni és melegíteni,
Mint csak a jóság és a szeretet,
A részvét és az irgalom a szívben.*

N É H A É J J E L

*Éjszaka néha fölréved az ember.
Az ember, aki nemsoká öreg lesz
S míg el nem nyomja újra lassú szender,
A gondolata motoszkálva tesz, vesz.*

*S mint hirtelenül villant gyufafénynél
Egy tájat lát, mely a szűz hóba csillan,
Két fiatal lányt csengő szánka mélyén
S köztük magát, megittasodva, ifjan.*

*Oly lehetetlen távoli e táj már,
Oly hihetetlen fiatal ez emlék,
Csak jobban érzed most, ami reád vár,
Jönni feléd a romlás fejedelmét.*

*Fejed befúrod a párnádba fájón,
Rövid fohászt sóhajtasz fázva, félve
S a táj, a lányok, ifjúság a hóban,
Aléltan hullanak az örök éjbe.*

V I D É K I N A P R A F O R G Ó

*Öreg kert mélyén láttam őt
Tikkasztó nyár fülelt delén.
A vén kert mindig naptalan
S ő csöndesen csak várt szegény.*

Várta az Istent, a napot,
Felé fordulni úgy akart,
De hasztalan. Magányosan
És mindig naptalan maradt.

Így néztem őt testvér gyanánt
Fájdalmasan, vén kert előtt.
Vén kert előtt fájdalmasan,
Magányosan úgy néztem őt...

A P A N O R A M Á S

Tessék, urak, hölgyek, folyvást lehet,
A legjobb alkalom csekély belépti-
Dij mellett nézni a világ csodáit.
Itt látható bethuliás Judit
Holofernes fejével. Mosolyog
És integet és véres a keze.
Itt látható a három régi gyilkos,
Spanga, Pitél, Berec, kik éjszaka
Az ország bíróját kivégezék.
Itt látható világszép Vecsera
Rudolf mellett a mayerlingi ágyon.
Itt Szabasztopol ostroma a tépett
Hullákkal és a repülő erőddel.
Tessék, urak, hölgyek, folyvást lehet!
Ezek a múlté, ám dicső kerünk
Ezer vívmánya lepipálja őket.
Itt látható a híres hadvezér!ő,
Ki vágóhidra vitt több milliót,
Pedig már tudta, hogy minden hiába.
Itt látható a tömeggyilkos ember,
Ki a békében ölte csapatostul
Testvéreit. Itt látható a hős,

*Ki bombákat vet s nemcsak háborúban.
Itt látható a felelőtlen ember
S egy másik is, kitömve, spirituszban,
Ez az igazságot kimondta nyíltan
És nem törték fejét be, derekát csak.
Tessék, urak, hölgyek, folyvást lehet!*

KÚTBA NÉZTÜNK

*Mi kútba néztünk, hosszan, mélyen
S hiába látjuk az eget,
Kiábrándult tekintetünkben
Kútak örvénye integet.*

*Tenger könny és vér volt a kútban
És fölfordítva az egek,
Halál és kárhozat vigyorgott,
Azóta sírni sem lehet.*

*Mi kútba néztünk hosszan, mélyen,
Reményünk mind beleveszett,
Fölöttünk mint a vész harangját
Halljuk kongatni az eget.*

M E S E

*Egy világvégi házban
Világszép lány lakott,
Világ végére néztek
Ott mind az ablakok.
Nem járt előtte senki,*

Nem látott senkit ő,
Az Operencián túl
Megállt a vén idő.
A világszép lány nézte
A csillagos eget,
Tavaszz táján szívében
Valami reszketett.
Hajába rózsát tűzött,
Valakit várt nagyon,
De csak a csillag nézett
Be a kis ablakon.
S a csillag oly közömbös,
Hideg és halovány.
S hiába várt örökké
A világszép leány...

UNALOM

Ezen a fáradt délutánon
A koravén ősz bandukolt át
A vasárnapi pesti utcán,
Mely kongott a nagy unalomtól.
Egy kopár bérház kapujában
— Ki itt belépsz, hagyj föl reménnyel —
Egy vén anyóka ült a padkán
Kisértetes magányosan
És végtelen egykedvűséggel
Benéztem szürke két szemébe,
Mint a kutakba néz az ember
S így éreztem, hogy e szemek
Nem láttak soha, soha napfényt,
Nem láttak soha, soha ker'tet,
Nem láttak soha, soha májjust
S üres és dermedt tükreikben

*Az élet szörnyű semmisége
Úgy tükrözik, mint ólmos égnek
Siralmas őszi rongyai
A halott Brügge csatornáiban.*

ARANY NYOMÁBAN

*A nagykőrösi magyar éjszakában
Így bandukoltál akkor, mint ma én,
Kossz csillagok jártak szegény hazádra
S te voltál itt a biztos, méta fény.*

*Elnézem a szobát, hol gyertya mellett
A balladák és penzumok között
Éltél szeiiden az emlékezetnek
Siratva egy elzúgott üstököst.*

*Magyar magány ez, alacsony gerendák,
De kinn az éjben véges végtelen
Titkával az a földi menny dereng ránk
S a kútgém darvadozik az égen.*

*Ó mennyi kútgém, kék magasba lengő
S bús mélybe néző, példázód neked,
Ki a borús jelenben víg jövőndő
Hitével mondtál örök éneket.*

*Lábad nyomába lépek elmerengve
A magyar éjben. ahogy ballagok
S lenéznek rám biztatva, messze, messze,
Kik téged láttak itt, a csillagok.*

EMBER, ÁLLAT

Egy lovat vert egy ember a Tiszánál,
Szelid sömlyék közt, borús ég alatt.
Szegény, vert állat nyerített s a száján
A hab fehérlett és a gondolat
Az ember vak agyában csak derengett.
Szegény vak ember, míg te egyre verted
Szegény lovat, én sirtam tehetetlen
S az égre, földre néztem és kerestem
Az Istent, aki jó, aki hatalmas,
A megváltásra gondoltam. Kereszten
Halt Krisztus. S győz az ostor, dárda, kardvas.

BETLEHEM

A kocsmá ajtaját kitárják
S hozzák subában a telet,
Az istállóban ott a jászol,
A jászolban a szeretet.

A gyémánt csillag áll fölöttük
Füstös lármban szeliden,
Nyájas barmok között az almon
Az Ácsnak gyermeke pihen.

Kántálnak a három királyok
S veük a jámbor pásztorok,
A söntés mélyén egy elázott,
Elbúsult zsöllér tántorog.

Könnyes szeme bámulja báván
A betlehemi csillagot,
A jó reményt, mit körülállnak
Szegények, árvák, magyarok!

A GYERMEKET, HA ALSZIK...

A gyermeket, ha alszik, simogasd meg
Egy gondolatban, mint bársony virágot,
Mely szirmait bezárta. Boldog éden
Ringatja most szelíden messze, messze
A nap zajától és a föld porától.
Egy nagy aranykaput nyitott ki éppen
Melyet kerúbok őriznek dalolva
S lábujjhegyen a smaragd rétre indul,
Arany mezőre és ezüst patakra.
Már mosolyog. Már visszatért megint
Oda, ahonnan eljött s földre tévedt.
Előbbi életének társai,
Kis szöske angyalok közt hancuroz most,
Szivárványszín lapdákkal kergetőznek
És jázminokkal verik arcul egymást,
Örök narancsot esznek s nem mulandó
Babákat ajnároznak égi hintán.
Most elharvad a mosoly ajka szélén
S búsan gügyög: kis társai szaladnak
S ő fölbukott az ébredés göröngyén
És földet ért ismét. Már sír az édes.

ÉN KÖLTŐ VAGYOK

Én nem szerettem magamat soha,
Én magam ellen sokszor elkövettem
Merényletet. Egy golyó megmaradt
Két borda közt. Egy tavasz-reggelen,
Fiatalon, borúsán szántam én ezt
Magamnak s most velem a sírba jön majd.
Én szerettem a nagy emberiséget
Sok kis komisz embernek ellenére

És szerettem a fákat, füveket,
A madarakat, csillagot, virágot,
(A csillagok az ég virágai)
És szerettem az Istent, aki egyszer
A fészületről hozzám lehajolt
Egy régi estén egy öreg kolcstor
Imádkozótermében. És szerettem
Édesanyámat, aki régi szentek
Szelidségével a dühös világ
Ellen kivédett mindig. Magamat
Nem szeretem, mert én bűnös vagyok,
Mert én az életet nem akarom,
Csak egy a vágyam, egy az életem:
Dalolni és álmodni mindörökkön
Örökké. Amen. Én költő vagyok!

AZ ÖRÖK SZÖNYEG

A világ óriás, dús szőnyegén
Örök egykedvűn dolgozik az Úr.
Zöld réteket sző barna alapon
S fölöttünk végtelen derüs azúr.
Fehér mezőket is hágy, csillogó
Fehér mezőket, majd sző csillagot
És napokat aranyból, holdakat
Ezüstből, hogy az éjszina is ragyog.
Virágokat sző, sárgát, violát,
Égő virágot és bús haloványt,
Tenger virágot s durvát, mérgeset,
Tavaszmezőben kígyót s ifjú lányt,
És szürke, sárga vizeket terít
S magyar mezőkön szőke vizeket
És néha, száz vagy ezer év után
Nyugodt kezében a szál megremeg

És vöröset sző, véres vöröset
És feketét, halálos feketét
És maga is borzadva nézi, nézi,
Csak nézi, nézi szörnyű szörnyegét!

BÚCSÚFIA

A tanyáról jött Tandari Valér
Öreg szülékkal a nagy búcsúra.
A pöttyöm szösze lány most lát először
Világi vásárt és templomi oltárt.
Künn a tanyán csak Isten napja süt
S Isten szegénye őrzi a libát.
Egy léggömböt vett az egész rokonság
A kis Valérnak szép piros színűt,
Mely ott lebeg a szösze fej fölött
A vén templomba is bevitte persze
Az új jószágot a boldog gyerek
S amíg ő némán tátott szájjal ámult
A túlvilági tündöklő csodákra,
Az arany és ezüst barokk mennyország
Szentjeire és angyalaira
S amíg hallgatta repeső szívével
A magasságok orgonaszavát,
A búcsúfia léggömb hirtelen csak
Elszállt kezéből és repült vígan,
Pirosan, mint az élet és öröm
A mennyezet felé, hol régi mester
Remekén hódolnak három királyok
A betlehemi gyermek jászolónál.
Öreg szülék és Tandari Valér
Ijedten látták szállani a gömböt.
— Istentelen! — csattant föl egy mogorva,
Templompribék. Piros! — zúgott a másik.

Valér szepegve és szipogva állott
És kicsi szíve riadót dobolt.
A piros üdvözlet pedig mosolygón
Suhant, suhant a lívó nyáj fölött
S a kis Jézuska ölében pihent meg.
A kis Jézuska áldást adva nézte
És úgy tetszett, hogy néki kedvesebb
Ez áldozat, mint arany, mirrha, tömjén
És szinte mintha szólott volna ajka:
— Ne félj, kis hívem, Tandari Valér!

BABITS MIHÁLYNAK,
a huszonötödik fordulóra

Jöttél szeliden a lankás Dunántúl
Kékes tájáról, hol dús a gerezd
S az őszi este végtelenbe tágul
S a lila égbe lendül sok kereszt.

Hoztál magaddal új dalt, mely az ősi
Örök verseknek örzi zengzetét,
Új álmokat, melyek az égi, földi
Csodák köréből lengenek eléd.

S a magyar rónán új tornyok szökelltek
Merész magasba és egy új seregnék
Élén jövőbe tartottál, Vezér.

S ma egy világnak romján újra kelve
Te vagy megint új harcok tiszta lelke,
A lobogó, ki új egekbe ér!

A SZÉPSÉG BETEGE

*Már fáj nekem a szépség. Belefáradt
Borús lelkem a ragyogó világba.
Idegesít a harsány tűző tájak,
Szerelmi lázak kába muzsikája.*

*Elég volt ez a bűvölet. A szépség
Beteggé tette szívemet nagyon.
Jöjj tompa kin, kopár bú, lomha kétség,
Világokat felhőző unalom!*

*Magányos szenvedésem odujába,
Mint sebzett medve, behúrom magam
S tavaszig ott maradok hangtalan.*

*A szép szó pusztába kiált hiába,
Károg a varjú, vijjong a vihar:
Betakarózom vad dalaival.*

Országos Széchényi Könyvtár

Fiatalok, még itt vagyok!

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

*Fiatalok, még itt vagyok.
Az éveimnek száma sok,
A gyászaimnak sora nagy
És megőszített kora fagy.*

*Tán nem is voltam fiatal
És nem jött soha diadal.
Halálos volt a szerelem,
Utódom nem lesz már nekem*

*És mégis, mégis jó dolog,
Hogy élek és hogy dúdolok.
Magányos lelkem égre néz
És megszépül a szenvedés.*

*Az égen örök csillagok
Fényesek és fiatalok,
A földön is ifjú szemek:
Még egy ideig nem megyek.*

NÉMA JAJSZÓ

*Ó, boldog az, ki idejében elmegy,
Mikor remény ég még a homlokán
És úgy néz végig napjai során,
Mint arcélén egy győzelmes seregnék.*

*De jaj annak, ki él még s már halott,
Előtte semmi és mögötte minden
Keze remegve babrál egy kilincsen,
Amely kinyitna egy vakablakot.*

*Barátaim, ne nézzetek ma engem,
Ki az üres és süket végtelenben
A semmit várva vergődöm magam.*

*Imádság, átok, minden hasztalan,
A jóság és a szépség sirva néznek,
Hisz nemrégén még a szívemben éltek.*

MINT A HAJÓTÖRÖTT

*Mint a hajótörött palackját,
Úgy dobom el e verset én,
Fölírva életem kudarcát
Reménytelenség szigetén.
Vándor, ha eljut a kezvedbe
E pár sor, gondolj szánva rám,
Kit elhagyott a jószerencse
És nem lett fényt az éjszakán.*

*Csak tengek, lengek, mint a kóró,
Magánosan és hasztalan,
Vak és siket nekem a sorsom,
Minden podgyászom odavan.
Kitárom a világviharnak
Vacogó, tépett lelkemet
És várom az örök hatalmat,
Amely kegyképen eltemet.*

SÉTAPÁLCÁM

*Még emlékszem rá,
Gyermekkoromban
Kis sétapálcám
Ujjongva hordtam.*

*Egyszer a hídon
Csak elvesztettem,
Eltűnt egy résen,
Sohase leltem.*

*Utána kaptam,
Meg is sirattam,
Oly árva lettem
A forgatagban.*

*Az édenkertben
Fája hiányzott,
Tisza vizében
Ringott és ázott.*

*Valahol vár rám,
A Végtelenben
Kis sétapálcám,
Első, egyetlen.*

AUGUSTUS

*Mikor a messze kis falucska
Jászlában a barmok között
Az égi gyermek született
S az angyalok vig szózatát
Hallották jámbor pásztorok,
Augustus császár mit csinált?
Talán az állam dolgait
Beszélte meg szolgálival,
Vagy egy vergiliusi vers
Szépségein csodálkozott,
Talán aludt és álmodott, vagy
Álmából éppen fölriadt
És boldogan gondolta; hogy most
Egész világon béke van
És megnézve a homok óráát
Nyugodtan fordult fal felé.*

GYERMEKKORI ARCKÉPEM

*Egy gyermek néz rám, több mint negyven éve,
Sötét szemével, mint a fájdalom,
Pedig nem tudta még, micsoda éjjel
Borul derüs lelkére egy napon.
A nyolcvanas években mosolyogva
Simogatott meg mindent, ami szép,
Képeskönyvek ábráin andalogva
Érezte a világ ízét, színét.
Magányos gyermek volt és hallgatag,
De szive mélyén rejtelmes patak
Csobogott, ősi forrásból eredve,
A gyermek minden bánata és kedve,
E vízen ringott, mint papírhajó.*

*De ma elment az öröme, keserve
S mint az örökre fáradt utazó,
Merev, üres tekintettel keres
Egy arcot, mely már végtelenbe vesz.*

A TISZAZHOZ

*Te vagy szívemnek legrégibb szerelme,
Szép, szőke tündér, édesbús Tiszánk,
Hányszor álltam partodnál énekelve,
Mig benned ringott a magyar világ,
A csillogó ég és a szőke fűzfák,
A fűzfán varjú, felleg az egen.
Nem hiányzik-e néked egy letűnt láng,
Egy kihúnyt nap, — az én tekintetem?*

ÉS MÉGIS...

*Ó mint repül az ember,
Ikarusz óta hogy megnőtt a szárnya,
Lenéz bizó szemekkel
Világrészekre és az óceánra.*

*Eltörpül a magasság
És elenyésznek mind a messzeségek,
Az ember diadalmát
Harsogják győztes szárnyakon a gépek.*

*Köszöntelek, ti bátrak,
Ti boldogok, kik az egekbe törnek,
Kik vigan nekivágnak
Os rejtelemnek és titkos jövőnek.*

*Sírok fölött kerengve
Az elmulás szelében szép az élet.
Ezt hirdeti elesve
Egy repülő, aki örvénybe tévedt.*

MILY MESSZE VAGYTOK ...

*Mily messze vagytok, emberek,
És én is mily távol vagyok,
Valami titkot keresek,
Az életet, mely elhagyott.*

*Talán én voltam hűtelen?
Már nem várok és nem adok,
Számomra nincsen kegyelem
És nem segít irgalmatok.*

IFJUSÁG

*Az elsüllyedt Atlantiszt keresem,
Mely álmaimban harangoz nekem.*

*A régi várost és a régi dalt,
Mely ifjú daccal búgott és rivalt.*

*A régi fényt, mely a lelkünbe volt
S mindent aranyba és ezüstbe vont.*

*Miénk volt akkor a kerek világ,
Utópiák és Óperenciák.*

*Vitorláinkat a jövő szele
Ragadta vigan a holnap fele.*

*Szép volt a bánat és jó volt a harc,
De hol vagy már és vélem mit akarsz,*

*Hisz a ködbe vesztek arcok és tusák,
Ó, elsüllyedt Atlantisz, ifjúság?*

ÉLET

Elnéztem sokszor a vásári zajban
A tarka körhintát, amint forog.
Legények, lányok milyen komoly arccal
Utaztak rajta, boldog vándorok.

Keservesen szólt a sípláda,
Unt dallamot kavarva és ócska kopott
A sok faló és ásított a gazda,
A hajtót fárasztotta a robot.

De a nép tódult és tartott a játék,
Csak mindig mások ültek a lovon
S ha jött az este és elterült az árnyék

Sötéten és üresen állt a sátor
Mint aki félve kérdezi magától,
Hová repült ujjongó mámorom.

H A M U

Nagyon megszürcült bennem a világ
És benne nagyon megszürcültem én,
Elnémultak a szelid áriák,
Elapadott forrásuk, a remény.
Tán csak magam hallom még néha őket,
Mint aki rossz álomból felfigyel,
A dolgok rendre tőlem elköszönnek
És nem tudok felelni semmivel.

Lassan hamvaz a köd, hull a homály
És elfakul borult tekintetem,
A lelkem száz temetői árny,
Idegen a világ és én idegen.

*Mosolyra és derűre félve nézek,
Mint túrt koldus az utak szögletén
És oly halványak bennem az emlékek,
Mint a fogyó hold a kút fenekén.*

*Elalvó mécses jeltelen siron,
Így darvadozom életem felett,
Már hallgatagon vár a nagy titok*

*És az élet lassankint elieled.
Feledjen és lobogjon, tündököljön,
Övé az ország, hata'om jövő,
Enyém a bánat most és mindörökkön,
Enyém a temető és szemfedő.*

BÉKE

*Ó mennyi csönd van némely alkonyatban,
Mennyi derű és mennyi nyugalom,
A felhők úgy pihennek a magasban,
Mint a bárányok a domboldalon.*

*Szelid békesség árad a világra,
Meglalt a harc, a lárma, a panasz,
Kinyílik a búcsú halvány virága,
A nap végső csókjából fakad az.*

*Az ember nézi az alkonyt, szívében
Szeretne ő is békét és derűt,
És várja, hogy az éj jöjjön sötéten,
Mint gyásza, melyben oly rég elmerült.*

*E nagy, mély csönd szent közönyében érzi,
Mily idegen már tőle a világ
És a halálra gondol, mely kitépi
Lelkéből vérző gondjai nyilát.*

BÜCSŰ

Mily szépen alkonyul a végtelenség.
Az égen bibor és fekete zászlók
Vonulnak ünnepélyes komolyan
A napnak legutolsó sugarában.
Rőt paripákon komor óriások
Ügetnek ismeretlen táj felé,
Tavaszi égi háború után.
Zenék és sírások törnek feléjük
Az elboruló földről s ők vonulnak
Némán, kevélyen, magasan dicsőn.
Búsú'va ciprus és babér között,
Szeretnék tovaszállani velük
Minden nyomoron, kinon túl. De engem
A porba vert a sors. Az égi zászlók
Tovább lobognak és az óriások
Tovább roboznak és sírom fö'ött
Oly szépen alkonyul a végtelenség.

TEMETÉS

Aranyosan és feketén dözög
Szent Mihály lova őszi fák között.

Az emberek megnézik csendesen,
Ki az, akinek útja végtelen?

És tovább mennek, mert az élet int,
Majd egyszer ők is jönnek erre mind.

Majd egyszer, ó, de addig áll a harc
És vár a győzelem, vagy a kudarc.

*Majd egyszer, ó, de addig nem lehet
Sokat időzni a halál felett.*

*Menni, sietni és rohanni kell,
Versenyt rohanni még a többivel.*

*Csak egy gyerek s egy költő, két gyerek
Bámulja még tovább a szekeret.*

*A költő lelkében egy húr remeg
És rajta egyszerre fölzengenek*

*A végtelenség és a semmiség.
A gyermek is fölsóhajt: Ó mi szép!*

MINT AZ ALVAJÁRÓ

*Minden örömben volt valami fájó,
Minden bánatomban volt valami édes,*

*Mint az alvajáró,
Mindig közel voltam holmi meredélyhez.*

*Életemben mindig volt valami álom,
S a halálközelség borzongatta lelkem,*

*Mint az alvajáró,
Mindig az elmulás peremére mentem.*

GYERMEKTEMETŐ

*Az aranynapban zöld rácsok mögött
Az apró halmokon százszín virágok,
Élt három évet, egy napot, ötöt,
Ezt hirdetik a bádog fölírásck.*

*Itt csupa apró szentek alszanak,
E csöndes és virágos ovodában,
E liliomok és rózsák alatt
A fiatal és mosolygó halál van.*

*A dombokra galambok szállanak,
A rácsok hívogatón integetnek
És egy öreg szomorúfűz alatt
Vidám bújócskát játszik két gyerek.*

EGY HAZ

*Eltűnik egy ház. Alacsony tetővel
Nem ostromolta göggel az eget,
Míg állt nem tűnt föl senkinek a tájon,
Öreg anyó volt, élt már eleget.
De nekem a szívembe vág a csákány
Mely falait lebontja, mert nekem
E ház volt gyermekségem, ifjúságom,
E szürke ház volt színdús életem.*

*Ez alacsony tetők alatt magasba
Oh hányszor lendült homlokom, dalom,
Hány álom ringatott alvón, imitten
És háború zúgott s forradalom.
Igy éltem én, a gyermek, ki öreg volt
És aki mindig nagy gyermek maradt,*

*Itt sírtam én, mint ifjú, ki sosem volt
Fiatal s várt egy végső diadalt.
És innen néztem szabad jövőbe,
Mint herfi, mikor nő, sors elhagyott
S a boidogtalan tegnapért cserébe
Köszöntöttem a szabad holnapot.*

*Itt virrasztottam álmaid fölött én,
Mint kapitány a süllyedő hajón,
A lö'det kémlelőn, mely ott dereng már
Egy új hajnalban. És majd hallgatom,
Hogy cseng a csákány, görnyed a gerenda,
Hogy dolgozik, ront, bont a fallőrő,
Hogy épül álmod, harcon és kudarcon,
Egy élet romjain túl a jövő!*

PANASZ

*Disztelen ének ez, mint a kopár halom,
Hol névtelen halott virrasztia a telet,
Mint csörrenő haraszt a régi temelőn,
Melynek lakói már rég kísértének.*

*Disztelen ének ez, mint a hamúszinű
Alkonyi fellepek november elején,
Mint ódon om'ladék, melyen egymaga ül
A csöndes feledés, mint egykor a remény.*

*Disztelen ének ez. Halottas, elhaló,
Maját siratja itt magában valaki.
Mint nappali hold, oly szürkén bagyauó,
Mint hulló levelek halk koppanásai.*

*Disztelen ének ez, a semmiségbe megy,
Mint a füst. Néma vád, vigasztalan panasz,
Nem fogják érteni a boldog emberek,
De mindegy neki már, örökre mindegy az*

*A hörtön mé'viből lehet szabadulás,
A halál éjiből feltámadás lehet,
De én lelkem, szegény, a lassú pusztulás
Rabja, halottja te, ki ad békét neked?*

*A költő mondja a díszte'en éneket,
Költő elátkozott, költő elkárhozott,
Már régen daltalan, régen reménytelen,
Beleg madár, aki álmában felzokog.*

ZENE

*Az ember amíg fiatal, erős,
Úgy véli, hogy egész nagy zenekar
Van a szívében. kürtök és dobok,
Hegedűk, hárlák, csellók, fuvolák
És mind az élet örömét, a szépség,
A jószág és igazság himnuszát
Ujjongják viharozva és vidáman.
Nem veszi észre, hogy a jó zenészek
Lassacskán szépen elhallgatnak és
Elszöknek egyenkint egy más vidékre.
Nem veszi észre, hogy fekete posztó
Jön a dobokra és hogy elrekednek
A trombiták s a száguldó ütem
Mindegyre lassúbb. Míg nem egy napon
Magában áll az utolsó zenész
S tört hangszerén egy hang sír elhalón,
Mintegy segítségért kiáltva észre,
Maid csak susog és elnémul örökre
A bánat.*

A JÖVŐ VETÉSE

A jeltelen sírokra gondolok,
Miken halottak estéjén se ég mécs
És nincsen koszorú. A feledés
A földdel egyenlővé teszi őket.
Pedig alattuk is ember pihen,
Ki élt és maga volt egész világ.
Most egy virág sem emlékszik rá.
Az egyik dicsőségről álmodott,
Boldogságról a másik, szerelemről
A harmadik. Felejtést kaptak ők.
De én az ő sírjukra gondolok
És felidézem őket. Mindenik
Hanton egy mécszet gyújtok s koszorúmat
Elhelyezem és békés álmokat
Kívánok mindeniknek. Legyenek
Egy boldogabb jövőnek földje ők,
Melyen a gyűlölség-bogáncs helyett
Jóságvirág nő s nem hiába éltek.

KÉT ÉLŐ HALOTT

Egy szót dadog: az élet dalol
E szörnyű szó, e húnyt parázs alol,
Az éltet, amely örökre romban
Hever a porban, éktelen halomban.

Egy szót dadog: fölsírja az egekbe
És az egek nyugodtan mosolyognak,
Egy szót dadog: a földre letéperve
És a siket föld egykedvűn forog csak.
Nem látja, mint bámulja őt az élet,
Ma már nem érti s érzi, vége itt lesz
S mint koszorút a sírra, följjajongva
E drága szót a végtelenbe dobja.

Ő néma. Jár a kertben, mint kísértet
S hogy élete pecsétjét meg ne törje,
Nem látja, mint bámulja őt az élet,
Ő néz örök merőn egy mély gödörbe:
A hangok fájnak néki, mint a kések.
A csönd kong benne, mint süllyedt harangok
És várja szótlan, míg az ítélet
Utolsó, szörnyű trombitája harsog
És néha, mikor boldog alkonyat van
S elnyomja őt egy szender akaratlan,
Félig dololva és félig zokogva
Megnyílik ajka, mint a pince torka
S valami régi és homályos emlék
Kísértete gyanánt, mely visszaleng még,
Pár szót susog, mely a szájára téved,
Mint vén ereszre halk, bús denevérek.

BAUDELAIRE HALÁLA

Még élt. A nyelv tökéletes művésze
Már dadogott csupán és hebegett,
Ki ígét örök márványba véste,
Nem lelte a szót, az értelmeset.

A színek és fények törött szemében
Fakón ködlöttek és az illatok
Elvesztek, mint Ádám mögött az éden,
Még élt és búsabb volt, mint egy halott.

Derengett néha elcsittult agyában
Egy rim, egy csók, egy elmúlt kikelet.
Még vonaglottak a nyütt idegek.

És, este jöttén olykor a magányban
Bámulta a felhőket messze, fenn,
Hogy tüntek el a kihúnyó egen.

VENIT SUMMA DIES...

*Eljön mindenkinek a pillanat
Mikor egészen egyedül marad,
Mikor mellette senki, semmi más
És nem segít az átok, sem a sirás.*

*Az élet távol, a halál közel,
Bűnt, balgaságot semmi sem főd el,
Mikor az ember az Irás szerint
Mégmértetik és megítéltetik.*

*Eltűnnek a boldog káprázatok,
Minden, mi az életnek színt adott,
Kialszik a remények csillaga
S a lélek van a pusztában maga.*

MICHELANGELO

*Töprengett, ősz szakállát tépte, várta
Az órát, melyben majd életre kel
A gondolat, mit hordozott magába,
Ez a nehéz és görnyesztő teher.*

*Mindig elégedetlen volt a művel,
Mely elmaradt nagy álmai möött,
A szépség sokszor zordon ködbe tűnt el,
Az álom, amit ébren üldözött.*

*A kétségben, vénségben, bús dühében
Az urbinói ifjú írt eszébe,
Ki játszva és dúdolván alkotott,*

*Ő látta Rafaelt, a boldogot,
Ki régen elment és mégis nyomában
Ma is derűs és békés ragyogás van.*

FAK

Oly mozdulatlanul nyugodtak
A kerti fák az őszi fényben,
Talán a nyárról álmodoznak,
Csak egy levél hull néha szépen.

Az élet csöndje ez a béke,
A nyugalom e nagy tenyészet,
Örök erők szent szövédéke,
Lehullt levél én, elenyészek.

Avar leszek majd az avarban,
Míg fölöttem a fiatal fák
A lombjaikat diadallal
Az örök égnek felmutatják.

EGY HANGSZER VOLTAM ...

Egy hangszer voltam az Isten kezében,
Ki játszott rajtam néhány dallamot
Ábrándjait a boldog szenvedésnek,
Azután összetört és elhagyott.
Most az enyészet kezében vagyok
De fölöttem égnek a csillagok.

A SZOBOR

Mint ércbe öntött örökkévalóság
Uralkodik a tér, idő felett,
Mig útiukat a semmiségbe rójják
Az eljövő s eltűnő emberek.

*Alatta háborúk és forradalmok
Tombolnak és csitulnak, ő marad,
Az ellenségnek és a hatalomnak
Ő nem hajol meg, áll az ég alatt.*

*Galambok szállnak vállára néha,
Vagy rárepül a keselyű, a héjja,
Ő egykedvű, nyugodt és mozdulatlan.*

*Napfény csókolja és vihar veri,
Diadal és bukás mindegy neki,
Mert ő az eszme s ő a halhatatlan!*

HARANGJÁTÉK

*A pillanat,
Mint a temetőben a gyík, úgy szalad.*

*A percek,
Mint sivatagban a homok, peregnek.*

*Az órák,
Mint vándorok az utat egyre rójják.*

*A napok,
Mennek, mint körmenetben a papok.*

*Az élet
Elmúlik, mint felhői a nagy égnek.*

*Az örökkévalóság
Hullatja szirmait, miként a rózsák.*

*De gyakran
Ott van a tovatűnő pillanatban.*

DEO IGNOTO

*Én hirdetem ma nektek,
Míg vér és könny esik,
Az Ismeretlen Istent,
Ki él szivünkben itt.*

*A mélyből jő, a gyászból,
Ezer kínban fogant,
Szegények, szomorúak,
Üdvözlik boldogan.*

*Az útja nem virágos,
Bús kálvária út,
Gáncsolja, ostorozza
A gonosz, a hazug.*

*Talán még fölfeszítik
S Júdása lesz ezer,
Az Ismeretlen Isten
Jó és nem veszhet el.*

*Én hirdetem ma nektek,
Míg vér és könny esik,
Az Ismeretlen Istent,
Ki él szivünkben itt!*

HALADÉK

*Menekülünk a láthatatlan
És ismeretlen rém elől,
Ki ránk les százezer alakban
És egyszer mégis csak megöl.*

*Ki ránk vár fényben és ködökben
Alattomos gyilkos, konok,
Minden bukásban és örömben
Ő közeleg, az átkozott.*

*Megengedi, hogy dalba fogjunk,
Hogy csokoljunk egy tünde nőt,
Elnézzük, percek udve hogy fut
Es mint nőnek a temetők.*

*Megengedi, hogy meneküljünk
Mámorba, ködbe, bús-vakon,
Hogy végre lássuk: itt a vesztünk
S érezzük: nincs irgalom!*

SZAVAK

*Szavak, csodálatos szavak,
Békítenek, lázítanak.*

*Eldöntenek egy életet.
Főjárnak, mint a kísértetek.*

*Szárnyalnak, mint a gondolat.
Görnyedve hordnak gondokat.*

*Világot jelentenek.
Mehaltál, ha már nincsenek.*

*Dalolnak és dadognak ők,
Gügyögnek, mint a szeretők.*

*Ölnek és feltámasztanak.
Szavak, csodálatos szavak.*

A HALHATATLAN

*Egy megdicsőült művész derűs arca
Szobám faláról szembe néz velem,
Alvás előtt és ébredés után is
Ölelkezik vele tekintetem.*

*Ő mosolyog, ha szomorú a lelkem
És mosolyog, ha örvend a szívem
És fényben, árnyban, őszben és tavaszban,
Csak mosolyog némán és szeliden.*

*Fejem deres lesz, szemem fénye elhúny,
Kifosztanak a gondok, a napok,
Elhagynak a remények és barátok,
Ő híven őriz, arca rám ragyog.*

*Egy másik életből mosolyog immár,
Mint aki győzött s kinek titka van,
De itt hiába mondaná nekem meg,
Majd egyszer érte elmegyek magam!*

Országos Sütőcsézyi Könyvtár

ÖNARCKÉP

Vincent van Gogh levele testvéréhez elveszett

Oly szépen indult minden, drága testvér,
Emlékszel a kis Vincentre, aki
Az Isten egész kertjét le akarta
Festeni. Olyan égő színeket
És fényeket látott, hogy Tizián
Elbújhatott volna mellette. Mint
Ádám, aki először látta meg
E csodás festményét az Ismeretlen
Nagy alkotónak, úgy bámultam én
E szép világot. Egy kicsit bolondnak
Tartottak ezért ők, a többi ember,
A kik bizony a nekik célszerű
Dolgok után törtetnek és reám
Azt mondták: Jobb volna valami
Okos dologba fogni. No de engem
Elhibázott az Ismeretlen Mester
És most egy kertben, amelyet talán
A paradicsom ellentétéként
Teremtett, bűnhődöm nagy vétkeimért.
Mert egyszerűen gazdagítani vágytam
A világot és embert s úgy szerettem
Az életet, ahogy a gyermekek.
Mindig is nagy gyermek maradtam én
Testvér, hiszen tudod, mert te szerettél
S értettél engemet, elnézted azt,
Hogy boldoggá akartam tenni itt
Mindenkit, aki él, míg tönkrementem.
A legcsodálatosabb fényeket
Akartam festeni és elborult
Egész világom. No de én hiszem,
Hogy valahol egyszer majd az leszek,
Aki akartam lenni. Egyelőre
Elszenvedem az életet. Csak azt
Sajnálom, amit megfesthettem volna:
A képeket. Egy egész végtelent.

HONVÁGY

A vad nyugat csodáiból
Visszahajol keletre lelkem,
Hol ős, örök Turán terül
A végtelen pusztaságán
És mély, kevély bánat borong
Az ázsiai égre árván.
Mert ez az én hazám, e szittyá,
Nem, nem, soha,
Soha, míg a világ világ.
El nem hagyom és el nem érem
Hazánkat, nem tudom, hol is, hajh,
Csak azt tudom bús cimborák,
Hogy ittam új öröm borát,
De jai, én soha és sehol sem
Találtam eddig meg magam,
Aki van, örök óta van,
Anonymusban, bibliában
Új hitben, régi krónikákban
Valaki, aki bennem szendereg,
Volt örült és jós, öngyilkos, beteg
És nem lelte meg még az életet!

EMLÉK

Egy arc fölbukkan néha a homályból,
Hová eldugta őt a feledés,
Egy régi társnak arca, aki bátor
Tekintetével a lelkedbe néz.

Elhunyt napok és elfakult vidékek
Feléd ragyognak ismét hirtelen,
Fölzendül elnémult szavak zenéje
És lelkeden, lehangolt hangszerezen,

*Abrádjait eljásza újra multad,
Csak bánatod tesz rájuk hangfogót...
A feledés homályából kibukkan
Egy régi arc és feléd mosolyog.*

SORS

*Sors, nem vitázom én
Veled, hiszen hiába,
Megyek, szegény legény
Az éjszakába.*

*Köszönöm a napot,
Az álmot és a kedvet
És minden bánatot
Elfelejték.*

*Kaptam sok szépet és
Valamit én is adtam,
Megyek, szegény legény,
Egymagamban.*

EGY KEDVES VIGASZTALÓNAK

*Szépen süt a nap, mondják. Ó igen,
A sírokra is szépen süt a nap,
Apám sírjára is, ki itthaglott
Fiatalon, egy nagy szomorúsággal,
Amely egyetlen örökségem. Ó,
Szépen süt a nap. Örüljön néki
Minden diktátor s féreg, aki él
És tud örülni. Bocsánat, de én
Már nem tudok, csak engedelmesen
Elismerem, ha mondják biztatón,
Hogy szépen süt a nap. Jó emberek.*

Én úgy szeretném, ha a szeretet,
A boldogság, a béke fénye égne
Mindenki lelkében, de valami
Nagy hiba történt itt, az örömet
Igen hibásan osztották s ezért
A költő hiába felebbez, hiába
Imádkozik, avagy káromkodik,
Nem tudja álmaít beváltani,
Mint a bankokban szoktak valutákat,
Hogy jóvá tegye a nagy, nagy hibát.

Sokszor úgy érzem, az egész teremtés
Egy óriás gyászindulót dalol
És hiába zengenek víg gramofonok
E rejtelmes zene sokkal erősebb
S ha mind elhallgat, ő tovább dalol.

ÉNEK BUKOSZA TANÁCS IGNÁCRA

Kecskedudás volt, vén magyar szatír,
Felőle hét határba vert a hír.

Lakzin, toron csak fújta egyaránt,
Túlharsogta az életet, halált.

Betyárok, csárdák eltűntek tova,
Ő itt maradt s nem fáradt el soha.

A városba ment néha s a cigányt
Leintette: magának muzsikált.

Oly göggel nézett a kocsmába szét,
Mint egy Homér. Mögötte volt a nép,

A mult, a puszták, egy magyar világ,
Újjongva sírtak a melódiák.

A klastromablakból kinéz az őszbe
Egy égőszemű kispap. A Naszály
Búsan pipál, az esti félhomály
Ölén levelek hullanak csörögve.

Az asztalon a Szentek Élete,
Fametszetekkel, mély csend a szobában,
A szél künn az elmúlást intonálja,
Az udvaron sétál egy remete.

Szüretre érnek a szőlőhegyek,
Halálpillék a fészületre szállnak,
Az égi nyájak nyirkos gyapja kondor.

A kispap lelke messze ögyeleg,
Várják pásztortüzes tiszai tájak
És ő egy halk Verlaine-versre gondol.

REMETESÉG

A szakolcai dombokon
Fiatal voltam egykoron.
Oly édes volt a bánatom,
Hogy dallá csordult ajkamon.

Olyan egyedül éltem én,
Hogy egész világ volt enyém,
Egész világ szép temető
És benne álom, mese, nő,

Ha jött a téli alkonyat,
S elmosta mind a dombokat,
Ugy borult árvasága rám,
Mint remetére a magány.

UTOLSÓ VERS

*A régi holdat látom még az égen,
De már nem látom régi magamat,
Az egész idegen végtelenségben
Szegény valóm oly magára maradt.*

*Hiába keresek egy társat erre,
Hiába keresne engem valaki,
Mint a hajó, mely a nyílt tengerre
Kifutott és nem tud révbe tartani.*

DAL

*Emlékezem bárányfelhőkre,
Átsuhanókra lágy égen,
Álmatagon, árván menőkre,
Bárányfelhőkre, eltűnőkre
Emlékezem, emlékezem.*

*Emlékezem világos éjre
Tavaszt lehellő réteken,
Csillagvirágra csodakékre,
Tavaszeégre, álmovidékre
Emlékezem, emlékezem.*

*Bánkódva alkonyárnyas órán.
Míg száz vád bánt, száz gyöttelelem
S baljós, bajos bánat hajol rám,
Alkonyórán, aggón borongván
Emlékezem, emlékezem.*

NIETZSCHE

*Mindig magányosabb lett
És mindig vakmerőbb,
Míg végül sirva térdelt
A győztes sors előtt.*

*És hallgatott az éjben,
Mely körülvette őt,
Míg mosolyogva állt meg
Az elmulás előtt.*

KAZINCZY

*A szent előd ő, a fenkölt magyarság
Apostola, ki tömlöc éjjelén,
Mint hálóját a pók, szövé a nagyság
Ábrándjait s éltette hő remény.*

*Hét esztendő váltotta sorra egymást
S ő bizton hitte a föltámadást,
A szép és új ígéreke lelkesen várt,
Mint az, ki a megnyílt egekbe lát.*

*Mert porkolábja a boldog vigasz volt,
Hogy majd a nemzet szebb lesz és dicsőbb,
Hogy kopogtatnak az újult idők,
Mert kilátása a gazdag tavasz volt,*

*Hol is a honi nyelv ezer virága
Pompázva tárja ékeit világra.*

MIKES

*Erdélyt siratta és az égre gondolt,
Nyájas panaszt, jámbor vigaszt koholt,
Nagy fejedelme már régen halott volt
És gúnyája és kedve is kopott.*

*Mint rege rémlett már a tünt dicsőség,
Kuruc harcok rézdobja hallgatott,
Tárogatóknak fája eltörött rég,
Rög és virág lett a sok hős halott?*

*Ő irt magának éjnek évadán,
Gubbasztott hiven csöndes bánatán,
A mulandóság ült szemben vele.*

*S míg egyre-másra gyűlt a levele,
Erdélyt siratta és az égre gondolt,
A halottak közt maga is halott volt.*

A BÖLCS

*Nyugalmas, tiszta szemmel nézni mindig
A háborgó és mulandó világot,
Az örök törvényt betartani sírig,
Spinóza, ez volt a te hivatásod.*

*Boldog bölcs, kinek állandó szerelme
A gondolat, kiben ott él az Isten,
Téged nem rendített jó, bal-szerencse,
Te tudtad, hogy a vándorutad itt lenn*

*Örök körökbe tart és mint a gyémánt
A porban, egyszer fölragyog a lélek
És kiszabadul majd a gondolat.*

*Boldog bölcs, eltünődve nézek én rád,
Ki úgy díszítéd föl magányodat,
Hogy gazdagabb volt, mint ott künn az élet.*

FÉRFIAKAT ÉNEKELEK ...

A DUGONICS-TÁRSASÁG SZÉCHENYI-ÜNNEPÉRE

*Férfiat énekelek, lantom új dalra följajzom,
Áhítat s kegyelet rózsáival ékesítem föl
És sarut oldva jövök antik mértékkel adózni
Annak, akit költők minden koszorúja megillet.
Mert maga vátesz volt, tisztán megmondva jövendőt,
Melynek fölragyogó napját ő hozta nekünk el
S szörnyeteg árnyaival küzdött, aggódva remegve.*

*Ódát érdemel ő, nem is ódát, ünnepi himnuszt,
Pindaroszi szavakat, melyek árja egekbe csapódik
S múltó gyászokon át az örök fény ormait éri.
Ő, de ma oly fájó nagyságra tekinteni mélyből,
Csonka világunkból fölnézni ily nagy egészre,
Törpék harca közül Atlas vállára meredni,
A hazai földnek gondját, aki bátran emelte
S hogy mégis mozog, ezt vallotta, hitte halálig.
Ó mily vátesz is ő: mély, bús pusztába kiáltó,
Századok éji ködét föltáró tünde szövétnek,
Mely a jövő hajnalt várván, virrasztva elégett:
Férfiat énekelek, ki a restül álmodozó hűnt,
Messze kelet népét tettekre ragadva vezette
Tétlen tengésből diadalmas eszmei harcba!
Hol van most a magyar és hol van most a vezérlő,
Merre megyünk, meddig vereségek népe, fejetlen,
Meddig paskol még bennünket a gyász s a gyalázat?
Férfiat énekelek s remegő lélekkel idézem
Isten tünt remekét, elszállt lelkét a magyarnak.
Őt, akiben szerelem-üdvösség s kárhozat egyben-*

Élt e honért s népért s inkább omlott el a téboly
Szönyegén, ám nem nézhette fájának elestét.
Döbling: Rácsidat megrázzván figyelte vak éjben
Távol népe jaját, puskáknak tompa zenéjét,
Mint a magyar puszták rab oroszlánsarja, homályos
Emlékek és álmok pirkadtak néha agyában
Régi diétáról, új hidról, büszke folyóról,
Mely laza gátakon át harsogván törtet előre
És a szabadságnak tépett zászlója taróján.
Ó hány végtelenül ólmos és lassú napod múlt
S néha a méla magyar Bánát kötöje, a bomlott
És szilajon zokogó Lenau cincogja füledbe
Az eltűnt éden vesztett föld siri keservét
S az idegen zsarnok pandurja kutatta a titkod!
Én, e kései kor eifáradt lantosa, ime
Száz év tünte után hivlak, jöjj el, soha jobban
Nem várt férfit e táj, soha inkább hőst, aki alkot
És e szörnyü kaosz szennyes vizein lebegő nagy
Lelke szaván ismét élet lesz s új Magyarország!

ZASZLÓK

A múzeumban vannak régi zászlók,
Cukott szárnyakkal némán alszanak,
Fakult a színük és foszlott a selymük.
Törött a rúdjuk, fölírásuk elnyűtt
És meggörnyedtek az idő alatt.

Az emberek közömbösen haladnak
Mellettük és por lepi őket el,
Vígán lobogtak győzelmes rohamra,
Vesztett csatákba hullottak halomra,
Sok tépett zászló erre sem felel.

*Mindegy nekik. Kopott ereklye lettek,
Ma más zászlók pompáznak, lengenek,
Az élet mindig új harcokra indul,
Míg mindenféle diadalmán túl
Az örök béke zászlaja lebeg.*

MÓRA FERENCNEK

*Mint akit a sors ittfelejtett,
Úgy járom én a furcsa kertet,
Amely életnek hívatik.
Keresek benne valakit,
Aki szemének bársonyával
És hangja meleg aranyával,
Mint rég, megint elandalít.*

*Mi nem búcsúztunk el soha,
Két meghitt, régi cimborá,
Ki együtt harcolt, álmodott.
Kiket, mint minden álmodót
Sokszor fölébresztett az élet,
Mikor vetésük semmivé lett.
De valahol, túl földi gondon,
Van egy sarok, hol meghúzódom
S megint találkozom veled
S ha mosolyogva kérdezed,
Mi ujság? Én azt felelem:
A nap alatt nincs semmi sem.*

*Mint a szivarod füstje, tűnik
Az élet és mint a betűid,
Oly rejtelmesek útjai,
Míg újra látunk valakit,
Aki szemének bársonyával
És hangja meleg aranyával
Mint rég, megint elandalít.*

JÓ SZÓ

Szép Ernőnek

*Meleg a hangod, mint a friss kenyér
És színes, mint a felhők esti égen.
Úgy andalogsz az élet titkain,
E szép pokol látványán, mint magányos,
Szomorú őz egy őszi parkban,
Mikor az élet beesteledik.
A legmélyebb bánat bakacsin éjén
Olvassa versed és testvéri, gyöngéd
Üdvözlétét, mint fonnyadt levelet,
Küldi neked a búsuló Juhász.*

CALASANTIUS

*Ő a kegyes, szelíd, szent, aki nagy
És szegény, árva gyermeket keres,
Hogy a szívére vonja gondosan
Nevelje arra, ami nagy s nemes.*

*Vad század véres, könnyes útain
Ő a magasba és mélységbe néz,
Magasba, hol az Isten Anyja vár
És mélybe, hol nyomor van, szenvedés.*

*A jó kertész ő, ki az útfelen
Meglátja a palántát és fölveszi,
A jó pásztor ő, ki az elveszett
Bárányt föllette s enyhet ad neki.*

*Az árvák atyja ő, kegyes atya,
Derüs szívének fénye úgy ragyog
Túl az időkön és világokon,
Mint az égen az örök csillagok.*

A NAGY VÍZ EMLÉKÉRE

*A mult ködéből kondul egy harangszó,
Mely ötven éve Gergely éjjelén
E táj fölött zengett komor, riasztó
Hangjával, mint az elveszett remény.
Hirdette, hogy a szöke viznek árja,
Mint a halálnak angyala robog
És a viharzó tavasz-éjszakában
Most dőlnek össze békés otthonok.*

*A csendes város, mely száz évek óta
Dolgos magyarság vig tanyája volt,
A magyar Isten írása a porban
Lett értelmetlen, üres, csonka, holt.
A kikeleti szél az elmúlásról
Fütyült fölötté vészes éneket
És a romokból és a pusztulásból
A kútágas az ég felé meredt.
Nemcsak halál harangja volt ez akkor,
Föltámadást is hirdetett szava
És nem csupán az ár tört át viharzón,
De hajnalt is hozott az éjszaka.
A vízben bölcsők ringanak, az élet
Fölsír a gyászból, mint a csecsemő,
Mert nem lehet halálos az ítélet,
Mig megterem itt a búza és erő.
A törpe viskó a nagy vízbe dőlhet,
De a magasba lendül a torony
És délibábja reszket a jövőnek
Az enyészetbe omló romokon.*

*Az Úrnak lelke lebegett teremtőn
A vizek fölött s egy szép reggelen
Fölhangzott boldogítón, messze zengőn
Az új világ parancsa, a Legyen!*

*Az Alföld szíve megdobbant, a földből
Kikelt a karcsu paloták sora,
Mindennap újabb alkotást köszöntött
A fiatal városnak mámore,
Egy világ hozta a részvét adóját,
Bécs, Brüsszel, Berlin, Páris, Róma állt
A bölcsönél, amelyben Magyarország
Új gyermeke legyőzte a halált.*

*Most minden gyászon, romláson, bukáson,
Tűzön, vizen keresztül él Szeged,
Fiatal óriás, gyönyörű város.
Ki új egünkbe új tornyot emelt,
A borzalomnak éjéből az élet
És haladás napját köszönti ma,
Zászlóit lengeti a jó reménynek
És minden sóhajtása egy ima:*

*A szőke víz emelje a hajókat,
Mint az öröm az emberszíveket,
Tiszavirág viruljon a habokban
És már ne késsen az a kikelet,
Mikor minden harang egy hanggá olvad
És mint az égi harsogó elem
Fölbreszti az élet és a holtat
A legnagyobb, legvigabb ünnepen!*

ÉNEKEK ÉNEKE

— Töredék —

*Kicsi a hógunk, nincsenek
Emlői neki még,
Mi lesz vele, ha egy napon
Megkérik a kezét?*

*

*Mily szép vagy, ó én szép arám,
A szemeid galambszemek
És benned kincsek rejlenek.
Hajad, miként a kecskenyáj,
Mely Gileád hegyére megy.
És fogaid fehér sereg.*

*

*Bibor szalag az ajkad, ó lány,
Gránátalmák gerezdje orcád!*

*

*Mint iker-kecske liljomok között,
Olyan két emlőd hóöled fölött!*

*

*Bezárt kert vagy, hógom, jegyesem,
Lezárt kútforrásom vagy nekem!*

*

*Méz és tej van a te nyelved alatt
S ruháid illata mirrha illata.*

*

*Kelj, északi szél és jöjj, déli szél
És kertem illatát vidd messzi szét!*

Én alszom, de szívem vigyázz,
Szerelmes zörgetőn beszél,
Nyisd ki húgom és szeretőm,
Galambom, szeplőtelenem,
Mert harmattól ázott fejem
És éji záportól hajam!

*

Köntösömet már levetettem,
Mint öltözzem megint ruhámba,
Miért szennyezzem föld porával,
Mikor megmostam már a lábam?
Szerelmesem kezét bedugta
A nyíláson és én remegtem,
Fölkeltem, hogy ajtóm kitárjam
S a mirrha csillogott kezemben.

*

Szép vagy, szerelmesem, te édes,
Az ágyunk is virágokkal ékes,
Mint liliom a tövisek közt,
Olyan a rózsám a szüzek közt,
Mint almafa az erdei fák közt,
Olyan a párom a sok leány közt.
Kelj fel, szerelmem, gerlicém,
Elmult a zápor és a tél,
Virágok bújnak föld alól,
Szőlő virul, madár dalol,
Kelj fel, szerelmem és siess,
Galambom szirtek közt, figyel!
Mutasd orcádat már nekem,
Hadd igya hangodat fülem
Mert a te szavad édes,
És a te orcád ékes!

*Juda fiai tették velem e szégyent,
Házamban, mely nevemről hívatik.
Én engemet megbecstelenítének!**

*

*Babilon vizénél ültünk,
Sionra emlékezve árván,
Szomorú fűzre függesztettük
És nem vertünk ki dalt a hárfán.
Mert rabtartóink azt kívánták,
Hogy énekszóval énekeljünk,
Sionról szóljon az imádság,
Sionról, amit elvesztettünk.***

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

1052 Budapest, Széchenyi u. 6-8.

* Zsolt. 136.

** Jeremiás 7.30.

Megjegyzés a kiadáshoz.

Juhász Gyula *Összes Versei*-nek első kiadása (Sajtó alá rendezte: Paku Imre. I—II. kötet. Szukits-kiadás, 1940—1941.) teljesen elfogyott. A Szukits cég a sorok íróját bízta meg egy újabb Juhász-kiadás elkészítésével. Az előkészületben lévő új kiadás a költőnek nemcsak verseit, hanem prózai műveit is tartalmazni fogja és teljes filológiai apparátussal ellátva, előreláthatólag három kötetben jelenik meg. A filológiai igényű, teljes kiadás elkészülte azonban hosszabb időt vesz igénybe, annál is inkább, mert hisz Juhász Gyula eddig nem ismert versei és prózai írásai állandóan kerülnek még elő a költő barátainak és tisztelőinek íróasztalfiókjából. Az újonnan előkerülő kéziratok sorában egyaránt vannak teljességgel ismeretlen darabok ugyanúgy, mint a költő jól ismert írásainak változatai. Ez utóbbi körülmény nagy körültekintésre inti a költő hagyatékának gondozóját és fáradságos, alapos munkát követel tőle.

De addig is, míg az új, teljes kiadás megjelenhetik, *Juhász Gyula Összegyűjtött Versei* címen a jelen kötetet nyújtja át a kiadó az olvasónak. Ez a kötet korántsem lép fel a filológiai teljesség igényével, de teljességgel adja a költő reprezentatív darabjait; egyetlen olyan vers sem hiányzik belőle, amely igazi csúcsein mutatja Juhász költői nagyságát. Hogyan is hiányozna, hiszen ezeket a verseket nem valami önkényes válogatás, hanem maga a költő jelölte ki pályája reprezentatív darabjaiul. Azokat a verseket adjuk itt közre, amelyek Juhász Gyula életében kötetben megjelentek, amelyeket ő maga válogatott ki a nyil-

vánosság számára. Időrendi egymásutánban így követik itt egymást a költő verskötetei: *Juhász Gyula Versei* (1907.), *Új Versek* (1914.), *Késő Szüret* (1918.), *Ez az én vérem* (1919.), *Nefelejcs* (1921.), *Testamentom* (1925.), a *Hárfa* (1929.) c. antológia más kötetben meg nem jelent darabjai, végül a *Fiatalok még itt vagyok* (1935.). Ez utolsó kötet bár még a költő életében látott napvilágot, anyagának összeállítása mégsem Juhász Gyula szempontjait követte. Az akkor már nagybeteg költő legújabb és régebbi, kiadatlan verseiből állították össze ezt a kötetet szegedi barátai és tisztelői. A *Fiatalok még itt vagyok* anyagát azonban így is, joggal állíthatjuk oda a költő reprezentatív verseinek sorába. Babits Mihály — aki bevezetést írt e versek elé — „esemény”-nek mondotta a kötet megjelenését. („Esemény, öröm, ajándék ez a könyv, amihez, úgy vélem, mindenki türelmetlenül nyúl.”) Babits Mihály izlése nem hagy kétségeket afelől, hogy ezek a versek épolyan színvonalon jelképezik Juhász Gyula költészetét, mint azok a darabok, amelyeket ő maga, a költő gyűjtött kötetbe.

1943. november 26.

Tolnai Gábor.

TARTALOM

Juhász Gyula versei 1905—1907.

Alkonyati órák	7
* A hegyi beszéd	7
* Ódon ballada	8
Áve	9
Klytemnesztra	10
Himnusz az emberhez	10
* Maris	11
* Haza	12
Édesanyám I, II.	13
* Meunier	14
Üzenet nagyon messze... ..	14
Szonáta	15
A csavargó dala	16
A nagy temető	16
Anyóka	17
* Primitiva	18
Primavera	18
Álmok vége	19
Katonák	20
Valami igric	21
Az élet hegyén	21
Hamlet	22
Csönd	23
Álóé	24
Shakespeare estéje	25
Szűzek	25
Új szonettek I, II.	26
Emlék	27
Idegen erdőben	28
Idegen ágyon	28

A csillaggal megjelöltek a Hárfa antológiában megjelentek.

Az ő szerelmük	29
Beatus Ille	30
* Magányos úton	31
Kérdések	31
Nosztalgia	32
Távolok zenéje	32
Epitáfium	33
* Öngyilkosok	34
Budapest	35
Hajnal	35
Magány	36
Átutazóban	37
Budapesti ősz	37
Graeco more	38
Szokratesz	39
Oda Dionysoshoz	40
Táncdal	40
Magyar elégia	41
Kiss Józsefnek	42
Fekete misék	42
Madách	43
De profundis	44
* Tibiscus partján	44
Géza király	45
A kis Tisza hidján	46
Haláltánc I, II.	47

Új versek 1908—1914.

* Gyászpompa	51
Szentségtörés	52
* Vigasztalásul	52
* Gemmák és Hermák	53
* Atyámhoz megyek	54
Tiszai csönd	54
* Imitatio christi	55
Formát keresni	55
* Magyar táj, magyar ecsettel	56
Múzsám, kibem hiszek	57
Stanza a Tiszánál	57
* Versek rím és remény nélkül I, II.	58
* Babona	59
Jönnek-e még?	60
* Dicsőség	60
* Mert későn jöttem	61
Annára gondolok	61
Hálaadás	62

Elégia	63
Giorgione	64
* Aldott e bánat	64
Hítvallás	65
Halálhymnus	65
* Milyen volt	66
→ Isten háta mögött	66
* Hymnus a holdhoz	67
* Profán litánia	68
Feledés	68
→ A régi Anna	69
* Anca szolgáló	70
* Ó asszonyok	70
A végeken I, II, III.	71
Könyvek és könnyek	73
Sírvers	74
A búcsúzás szonettje	74
* Orgonaszó	75
* Mégis	76
Isten kardja	76

Késő szüret 1915—1918.

* Csöndes panaszok I, II, III, IV, V.	81
Trecento	84
Veni!	84
Örök Beatricénk	85
Igy szolt Michel Angelo:	86
Végtelenség verse I, II.	86
Ovid tavaszdala	87
Már azt hiszi	88
* In memoriam I, II, III.	88
Ha lehullanak a falevelek	90
Arany tavasza	92
Odysseus búcsúzik	93
Késő szüret I, II, III, IV.	93
* Visszatértem	96
* Béke	97
Az olajfák hegyén	98
Júlia I, II, III, IV, V, VI, VII.	98
Halotti beszéd	102
Isteni líra	103
* Falusi hold I,* II,* III, IV.	103
Buddha	106
Sírok virága, az öröm	107
Mégis oly szép	107
Csipkerózsa	108

A táltos egy faló	109
A szerzetes hóriáiból I, II, III.	110
* A föltámadott I, II.	112
A rohateczi Máriánál I, II.	113
Gyászköntös	115
Önarckép	115
Falusi állomás I,* II.	116
A torzóm	117
* Falusi harang verse	118
Pannoniában a légió dalol	119
Anonymus	120
* Tonuzóba sírja felett	121
Kalózhajó	122
* Az ópiumszívó	122
Annabál	123
* Vallomás az életnek	124
A korán elmenők	124
Május esti dal	125
Mily idegenek	126
* Goethe Weimarban	126
Marie Antoinette	127
Szemek	127
Misztikus órák I, II, III, IV, V.	128
Görög elégia	131
* Achilleusz paizsa	132
* Stanzák	132
Egyedül	133
Tiszai tájak I, II* III, IV, V.	134
Himnusz egy csonka Vénuszhoz	137
Gioconda	137
* A muszka	140
Megyünk a völgybe	141
Bethániában	141
Búcsú	142

Ez az én vérem 1918—1919.

Ezek enyémeik	145
Tiziánnak	146
* Vidék	147
Ó szerelem	147
* Szeged	148
Képzelt utazások	149
Mindenkinek	150
Testamentum	150
* Búcsú	151
Tavaszi éj	152

Fotografiák	153
Thonuzoba	155
A szemeim	156
Tristia	156
A régi hónapos szoba	157
Öreg hotel	158
Szerény gög	159
Tegnap, holnap	159
Ó ifjúság...	160
Testvér	161
Béke	161
Rab vagyok	162
Májusi óda	163
Az utolsó vacsorán	164
* Balalajka	165
Önarckép 1918	166
Régi falusi állomáson	166
Boccaccio énekel	167
* Régi verseim elé	168
Megy a hajó	168
A költő szól	170
A váradi püspök lánya	171
* Gyászinduló	172
* Széchenyi	173
* Félegyházán 1918 nyarán	174
Forel Agostonnak	174
* Magyar nyár 1918	175
... Io sono pittore	176
Borulásos órán	177
Mater dolorosa	177
* Zrinyi, a költő	178
Anasztázia	179
Ének a toll katonáiról	179
* Maillard kisasszony	180
Idegen zsoldos éneke	182
Őszi verőfényben	182
Békét!	183
Dal	183
* A mizantrop	184
Nyáray Antalnak	184
* Megint a Tiszánál	185
És mégis	186
* Tudom már	186
* Gabriele D'Annunzionak 1918.	187
Köszöntő	188
Új Faeton	189
* Napoleon I., II.	190

* Terzinák	191
A tücsökre	192
Emlékek útján	192
Szerenád	193
Szerelem?	194
Hiába	194
Szőke fény	195
Ki tudja?	195
* Földanyánk	196
* Fejfa 1919	197
Lassan búcsúzó	198
Sasfiók	198
Színház	199
1916 őszén	199
* Ének Tompa Mihályhoz 1917 őszén	200

Nefelejcs 1920—1921.

* Negyvenhatosok	205
* Nefelejcs I, II.	206
* Pozsony	208
* Máramarossziget	208
* Nagyvárad	209
Arad	209
* Szabadka	210
* Ujvidék	211
* Csáktornya	211
* Hermia	212
Titkos értelmű rózsá	212
Nászút	213
Szép csöndesen	214
Néma válasz	214
Nászdal	215
Egyetlen és kegyetlen	215
Elégia	216
Souvenir	217
Turán után	217
Tisza szögén	218
Ez a föld	219
* Vizimalom	219
* Dózsa feje	220
Petőfikép	222
A faluvégi ház	222
Carmen	223
Ocskay Kornélnak	223
Búcsú Robin pajtástól	224
Fiatal színésznő	225

A színész halála	225
Szeptember aranya	226
Gazdag szegénység	226
* Tájkép	227
Örvény	227
Magamhoz	228
* Tékozló fiú	229
Elmenőben	230
Dedikáció	230
Enek	231
A titok	231
Tavasza ez is	232
Ex libris	232
Auróra	233
Gyászinduló	234
Sóhaj	234
A földgolyó dala	235
Louis D'or	236
Az élő halottak háza	236
Az én magányom	238
Haláltánc ének	238
Mint a banán	239
Fekete gyász	240
Harmónia	240
Fejfámra	241
Anakreoni dal	241
Rorate	242
A csillagok szerelme	243
Önarckép	243
Ó ember!	244
Révület	245
Egynémelyekről	245
A démonhoz	246
* Juhásznóta	247
Tápén	248
Falusi lakodalom	248
* Falusi dezlő	249
Boldog halottak	250
Zomotor	250
Még egy nefelejcs	251

Testamentom 1922—1925.

Örök művészet

* Testamentom	255
Ars longa	256
Önarckép, 1923.	257

* Gulácsy Lajosnak	257
* Madách Sztegován	259
* Berzsenyi	261
* Vörösmarty	261
* Arany Jánoshoz	262
* Nefelejcs Kiss József sírjára	262
* Tömörkény asztalánál	263
* Bartók Bélának	264

Magyar tájak

Balassa a honi tájakról	265
* Emese álma	266
* A szeri pusztán	267
* Ének Kupa vezérről	268
Regős az udvarban	269
* Ének Körösi Csomáról	270
* A fekete Mária	270
Kossuth szobor	271
* A szent szarvas	272
* Anca él	273
Alkony a Tisza hídján	273
Árvaságom	274
Budapest	275
* Dúdolgatók	275
Budapesti béke	276
* Magyar idill	276
* Tápai lagzi	277
Epitáfium	278
* Magyar tél	278
* Szakállszárító	279
Tutajok a Tiszán	280
* A Tápai Krisztus	281
* Az utolsó magyar	281
* Április bolondja	283

Élet, halál

* Apámra gondolok	284
Gyónás	284
Lámpások	285
A gyászmagyarok	286
Terzinák	287
Hajnalban a naphoz	287
Credo	288
Jó volna	289
Temetők	289
* A fölámadt Lázár	290
Lázár az égben	291

* A távozó	292
* Jól van így	292
* Szent Sebestyén	293
Halálos ének	293
Tavaszcvarás	294
* Marcus Aurelius	295
Szerelmek	
* Szigeti emlék	296
Öszi stanzák	296
Annának	297
Esti fények	298
Szerelem	298
* Kérdések	299
* Fohászkodás	299
Szonettek Finikének I, II.	300
* Az ivó	301
* Imádság	302
Új vallomás	303
Japán módra	
Japán módra	304
Hárfa 1926—1929.	
A varázsfuvolás	309
Petőfi Zoltán	310
Az Iza partján	310
Velazquez halála	311
Japánosan	312
Forradalmi naptár I—XII.	313
Megint tavasz	321
Az időnek	321
Arany estélye	322
Erdély özvegye	322
Josephus szobránál	323
Azt álmodtam... ..	324
Este az alföldön	324
A rossz leány	325
Ballada	326
Haviboldogasszony	327
Néhanapján	327
Új japános dalok	328
Anna örök	330
Mindig velem	330
Koncert	331

A ceglédi parkban	331
Az örök ballada	332
Köszönöm	333
Isten lámpásai	333
Néha éjjel	335
Vidéki napraforgó	335
A panorámás	336
Kútba néztünk	337
Mese	337
Unalom	338
Arany nyomában	339
Ember, állat	340
Betlehem	340
A gyermeket, ha alszik	341
Én költő vagyok	341
Az örök szőnyeg	342
Búcsúfia	343
Babits Mihálynak	344
A szépség betege	345

Fiatalok, még itt vagytok!

Fiatalok, még itt vagytok	349
Néma jajszó	350
Mint a hajótörött	350
Sétapálcám	351
Augustus	352
Gyermekkori arcképem	352
A tiszához	353
És mégis... ..	353
Mily messze vagytok... ..	354
Ijúság	354
Élet	355
Hamu	355
Béke	356
Búcsú	357
Temetés	357
Mint az alvajáró	358
Gyermektemető	359
Egy ház	359
Panasz	360
Zene	361
A jövő vetése	362
Két élő halott	362
Baudelaire halála	363
Venit summa dies... ..	364

Michelangelo	364
Fák	365
Egy hangszer voltam...	365
A szobor	365
Harangjáték	366
Deo ignoto	367
Haladék	367
Szavak	368
A halhatatlan	369
Önarckép	370
Honvágó	371
Emlék	371
Sors	372
Egy kedves vigasztalónak	372
Ének Bukosza Tanács Ignácraól	373
Váci szeptember 1899.	374
Remeteség	374
Utolsó vers	375
Dal	375
Nietzsche	376
Kazinczy	376
Mikes	377
A bölcs	378
Férfiakat énekelek...	378
Zászlók	379
Móra Ferencnek	380
Jó szó	381
Calasantius	381
A nagy víz emlékére	382
Énekek éneke	384

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

